

PRAHLADRAI DALMIA LIONS COLLEGE OF COMMERCE AND ECONOMICS

1986-87

DALMIATE

Lions Club of Malad-Borivli College Charity Trust

BOARD OF TRUSTEES

- 1 Shri Mahavir Prasad Dalmia
- 2 Shri Bajranglal Dalmia
- 3 Lion Sitaram P. Singhania
- 4 Lion Ratanlal G. Saraf
- 5 Lion Balkrishna R. Lakhotia

PRAHLADRAI DALMIA LIONS COLLEGE OF COMMERCE & ECONOMICS

GOVERNING COUNCIL

1	Shri Mahavir Prasad Dalmia	Trustee
2	Lion Bajranglal Dalmia	Trustee
3	Lion Sitaram P. Singhania	Trustee
4	Lion Ratanlal G. Saraf	Trustee
2	Lion Balkrishna R. Lakhotia	Trustee
6	Lion Shankarlal Jain	Chairman
7	Lion R. J. Chokshi	Vice-Chairman
8	Lion P. U. Mehta	Hon. Secretary
9	Lion Sitaram R. Ruia	Hon. Joint-Secretary
10	Lion Rajan J. Shah	Hon. Joint Secretary
11	Lion K F. Jhunjunwala	Treasurer
12	Lion S. M. Jhunjunwala	Member
13	Lion Lalji Hirji Shah	Member
14	Lion B. L. Jhunjunwala	Member
15	Lion S. J. Badlani	Member
16	Lion Kanaiyalal Saraf	Member
17	Prin. (Mrs.) P. S. Baleri	Member

Prahl

**Prahladrao Dalmia Lions College of
Commerce & Economics**
MAGAZINE
1986-87

Editor :

Prof. P. S. SAPRE

Sectional Editors :

English Prof. P. S. SAPRE

Marathi : Prof. (Mrs.) S. S. KULKARNI

Gujarati : Prof. (Mrs.) JYOTSNA VYAS

Hindi : Prof. (Mrs.) PRATHIBHA DADHICH

Magazine Secretary :
MAYANK NAIK

**STATEMENT AS PER PRESS AND
REGISTRATION OF BOOKS ACT,**

FORM IV

(1) Place of Publication	Bombay
(2) Periodicity of Publication	Yearly
(3) Printer's Name	Principal (Mrs.) P. S. Baleri
Nationality	Indian
Address	P. D. Lions College of Commerce
& Economics,
Sunder Nagar, Malad.
(4) Publisher's Name	Principal (Mrs.) P. S. Baleri
Nationality	Indian
Address	P. D. Lions College of Commerce
& Economics,
Sunder Nagar, Malad.
(5) Editor's Name	Prof. P. S. Sapre
Nationality	Indian
Address	P. D. Lions College of Commerce
& Economics,
Sunder Nagar, Malad.
(6) Names and Address of individual
who own the newspaper and
partner or shareholders holding
more than one percent of total capital.	P, D. Lions College of Commerce
& Economics,
Sunder Nagar, Malad,
Bombay-400064.

I, **P. S. Baleri**, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge.

Sd./- P. S. BALERI
Signature of the Principal

Our Homage to....

LATE SHRI PRAHLADRAIJI DALMIA

P. S. BALERI
Principal

1	Editorial
2	Principal's
3	Hindi Sah
4	Sarveyu
5	अस्य तेषु है
6	Managemt
7	Planning F
8	N. S. S.
9	Fine Arts A
10	Yuvak Grar
11	Sports
12	Student Tea
13	What Went
14	The Lost Me
15	Dowry Men.
16	Growth of S
17	The Scourge
18	The Thing-of
19	Gymkhana
20	Humanity is
21	Ten Days at

1	अदिवासीन
2	माङ्गल गीत
3	दिवाभूल
4	अस्य अर्थ
5	जीवन दर्शन
6	लोकशाहीत
7	रंग मनीष
8	अजय विद्या
9	जिज्ञासा
10	पञ्चम अल.
11	मूल मर्मा

INDEX

: ENGLISH SECTION :

1	1	Editorial
2	2	Principal's Report
3	3	(REPORTS)
6	3	Hindi Sahitya Parishad
6A	4	Saveyu (Gujarathi)
6B	5	एवं रंखे हे वृष (Marathi)
7	6	Management Students Association
9	7	Planning Forum
10A	8	N. S. S.
10D	9	Fine Arts Association &
10E	9	Photographic Society
101	10	Yuvak Gramin Vikas Yojana
10J	11	Sports & Culture Promotion Council
11	12	Student Teacher Council
12	13	What Went Wrong
14	14	The Lost Match
15	15	Dowry Menace
17	16	Growth of Slums & the Problems
18	17	of Inequalities in India
20	17	The Scourge of Drug Addiction
22	18	The Thing of Beauty is Joy Forever
23	19	Gymkhana
		20	Humanity is Drowning
		21	Ten Days at Y. F. R. R.

: भारतीय विभागा :

१	वडी भालचंद्र जी.	१	अतिवासीना काय कणाचा ?
४	यशोध कडवा	२	माझ्या गावचा जंगल
२	माधुरी वनपूर	३	दिवाळी
६	शुभांगी	४	असा अर्थव...
८	संगीता भा. विदे	५	जीवन म्हणजे ?
९	अमीत जी. बोरकर	६	लोकशाहीचे दुःख
१२	अशोकमर जोशी	७	रंग मनीचे शोधना शोधना
१३	पद्माकर सुयकांत वैडलकर	८	आजचा विद्यार्थी वरिष्ठ आहे का ?
१५	धनश्री बां. साडविलकर	९	विवासा
१६	अनूपमा अ. बगल	१०	पाऊस आला.
१७	उमेशकुमार जोशी	११	मौज मजा

: हिन्दी विभाग :

१	राजेश भावतवाला	१) टॉपन
२	सुनील खण्डेलवाल	२) आज देशको जबरन ऐसे इंसान की
३	सुनील खण्डेलवाल	३) बापूदे
४	राकेशकुमार झुनझुनवाला	४) भटकती चाँद
५	सुनील खण्डेलवाल	५) खामोशी
६	राकेश झुनझुनवाला	६) कोष
७	विपुल अग्रवाल	७) मन का संतुलन
८	शरतचंद्र चट्टोपाध्याय	८) क्षमा
९	हरिहरचन्द्र त्रिपाठी	९) मित्रिका

: अंग्रेजी विभाग :

१	Shah Parag		अपन नाईटिंग 'अभ्युपान' नामी 'नारी' जपनी अरुअर
४	Doshi Bharti		अपनी कविता
६	Patel Harsha		आपकेपाने आलोचनाया
९	Hema Chokshi		हम सुनानी लडकी, जे 'अभ्यास' एकर
१४	D. D. Vora		भाषी भाषी हो आ लडकी ?
१६	J. D. Thakkar		भाषा
१७	Sanjay Joshi		कवि
२०	Yadnesh Parekh		अपनी
२१	Mayank Naik		अपनी...
२२	"		नारी भाषीया, एकर
२३	"		कविता अने, ए लिडर
२४	Yadnesh Parekh		अपनी
२५	"		"अपनी" अने आनेनी अनेनी
२६	Neha N. Shah		अपनी कविता

१
२
३
४
५
६
७
८
९
१०

ENGLISH SECTION

१
२
३
४
५
६
७
८
९
१०
११
१२
१३
१४
१५
१६
१७
१८
१९
२०
२१
२२
२३
२४
२५
२६
२७
२८
२९
३०
३१
३२
३३
३४
३५
३६
३७
३८
३९
४०
४१
४२
४३
४४
४५
४६
४७
४८
४९
५०
५१
५२
५३
५४
५५
५६
५७
५८
५९
६०
६१
६२
६३
६४
६५
६६
६७
६८
६९
७०
७१
७२
७३
७४
७५
७६
७७
७८
७९
८०
८१
८२
८३
८४
८५
८६
८७
८८
८९
९०
९१
९२
९३
९४
९५
९६
९७
९८
९९
१००

ah

King Dash
the Ashrama
embodies the f
ancient Guruk
advancement, l
and requiremen
cient ashrama i
cational instruc
leges and univ
looked to their
the same way,
cient group. Th
been the ideal c
ject of worship

The educat
changes it has al
continues to be as c
before. The inte
and taught resulti
is even today t
However, the
seem to have
regard to the outc
Education, accordi
monious developm
make individuals
society oriented.

The Governm
mous sums on this
education which ha
try, Government als
improve the system

卐 EDITORIAL 卐

King Dasharatha's sending his four sons to the Ashrama of Guru Vashistha for training embodies the finest and perfect symbol of the ancient Gurukul system of education. With the advancement, progress and growth in the needs and requirements of education the place of ancient ashrama is taken by lofty and mighty educational institutions in the form of schools, colleges and universities. The students of today looked to their teachers and professors with the same awe, wonder and sanctity of the ancient group. Throughout the ages the Guru has been the ideal of society at large and the object of worship and reverence.

The educational process, with all the changes it has absorbed from time to time, continues to be as challenging and interesting as before. The interaction between the teacher and taught resulting in the enrichment of society is even today the subject of great research. However, the educationist of all times seem to have identical opinion with regard to the outcome of educational process. Education, according to them, apart from a harmonious development of all the faculties should make individuals feel more responsible and society oriented.

The Government today is spending enormous sums on this very important process of education which has almost become an industry. Government also has elaborate plans to improve the system further. But all this expen-

diture that Government incurs is far too inadequate to meet the growing demands and needs. In spite of all the efforts taken by all those concerned, a large number of students are denied admissions every year and many others are deprived of the choice to pursue the course of their choice.

We suggest that philanthropists should be motivated to actively participate in new educational projects. We must not only honour Tata's, Birla's and Wadia's who have donated large sums to the noble cause of education but must also accept the hard fact that without their help the Government alone cannot cope up with the increasingly huge educational expenditure.

We sincerely feel that teachers too have a definite and positive role to play in the educational process. We expect responsible, sympathetic and mature approach from all those involved in the manifold activities in the educational world. We advise our teachers to guide our students and help them in becoming worthy citizens of our country. They must remember that the progress of our country depends on the progress of our students and teachers alike. We advise our students to love institution and respect their parents and teachers.

The paramount need of the hour is to preserve the sanctity and sacredness on which the entire educational process is founded. We think you all have to address yourselves in that direction.

gl oi yr m pr ac gi e> al

br ain sti =or in cc se W

Or ge pa on pri me sti ep pri

□ PRINCIPAL'S REPORT □

We turned another year of all-round progress and success. Academically, we excelled ourselves over our performances of the previous years. Our young team of teachers were seen motivating the students and the latter responded well in curricular and extra curricular activities. We are confident our boys and girls will fare better in their ensuing examinations in March this year. We wish them all success.

We are proud of our students who have brought honour to their teachers and our institution by their excellent behaviour. Our students managed all extra-curricular activities on their own, maintained excellent discipline in the campus and at the inter-collegiate competitions. They worked hard and brought several prizes and Trophies for our institution. We congratulate them on their achievements.

Our institution is managed by the Social Organization wedded to the Social Service in general and to the cause of education in particular. We can proudly claim that we are one amongst the very few institutions to promptly respond to the request of the Government and the University by accommodating students to our optimum capacity. You will appreciate as a matter of policy, we give priority to the student's needs. We have always

been extending our co-operation to the best of our ability to the University and the Government in their effort to solve the admission problem caused by growing student population.

We have Nearly 4,000 students belonging to all castes and creeds. We have not opted for minority status for minor advantages.

Our management's initial investments in free and intensive coaching have been paying rich dividends in the recent years. Academically, we have been excelling ourselves in performance. At the Board examination held in March, 1986 our result was 95% with passing 314 students in 1st class with 31 achieving distinction. Miss Neelam Rungta obtained highest marks in Organization of Commerce at the Board and bagged the the prize. At the T. Y. B. Com. Examination held in April, 1986, our result was 72% as against 55% of the Bombay University, with 39 students securing 1st Class.

Our management makes every effort to develop talents among our students in the field of sports, dramatics and other extra-curricular activities. In order to promote talents and competitive spirit, the management

liberally distributes prizes among the participants. In addition to students-teachers council, we have Language Associations in Hindi, Marathi and Gujarati, Literary and Cultural Associations viz., Planning Forum, Action Film Society, Sports & Culture Council, Fine Arts, Student Management Association and the NSS all managed efficiently by our young teachers and active students.

In the field of sports our senior college Volley Ball Team won the prestigious Y. M. C. A. trophy. Rajan Nair one of our Volley Ball players represented the INDIAN UNIVERSITY TEAM. He was also member of the Senior Maharashtra State Team in the Federation Cup held recently. Steeven Chettiar, Parthasarathy Kulkarni were selected to represent Bombay University, Volley Ball Team. Ramma Ponapur, Shanti A. and Sarabjit Kaur were also selected for the Bombay University Women Volley Ball Team.

Secondly, our Senior College Water-Polo team were the winners in the Bombay University Water-polo Tournament. Shankarankutty Menon was selected to represent Maharashtra State Team in the National Water-Polo Tournament. Prashana Rao, Vishwas Rao, Murlidhar Natrajan, Ajit Nair, Amrik Singh and Shankarankutty Menon were selected for the Bombay University Coaching Camp.

Thirdly, the Women's Hand-Ball team made history by winning the runners-up trophy on debut. Sudarshan Shetty in the

men's section and Suvarna T. in the women's section were selected to represent the Bombay University Hand-Ball Team.

Now to mention about the college activities, various competitions were held such as Inter-class Cricket, Inter-class Foot-Ball and Single Wicket Tournament. We congratulate the winners of these tournaments.

The annual athletic meet was held at Bhavan's college ground. We congratulate the following champions.

- 1) Shri Laxman Palan, Sr. College Boys.
- 2) Miss Nilima Barve. Sr. College Girls
- 3) Shri Sanjay J. Patil, Jr. College Boys.
- 4) Miss Neelam Dhole, Jr. College Girls.

The Sports-man of the year was Shri Parthasarathy Kulkarni and the Sports-woman of the year was Miss Nilima Barve.

Miss Kanchan Gore entered the finals in 21st A. D. Shroff Memorial Elocution competition, She also won the 3rd prize in intercollegiate debate organised by Chinai College of Commerce.

NSS :- Over 500 students are religiously under the able guidance of Prof. M. M. Telang and Prof. M. N. Bhise.

Coll
have
trop
have
us.

work
Func
tion,
bene
villa

Pres
unft
1981
of s
Gov

elec
man
Gan
elec

Mr.
Ini

khar
their
disc

Day
Man

We have once again topped in the Fund Collection Drive for Children's Aid Society and have bagged the 'Sherrif Kantikumar Podar Trophy' for the third year in succession and have permanently retained the Trophy with us.

Our boys and girls have been sincerely working on various projects such as Fund Collection, Blood Donation, Tree Plantation, Hospital and Community Hall for the benefit of Adivasi Population in a distant village at Tandulwadi in Thana District.

Independence Day : Lion S. J. Badlani, President of the Lions Club of Malad-Borivli, unfurled the National Flag on 15th August 1986 in presence of largely attended meeting of students, teachers, Lion members and the Governing Council members.

Students Teachers Council : The elections were keenly contested and ably managed by Prof. M. N. Bhise, Mr. Piyush Gantha and Mr. Sanjay Maheshwari were elected as Chairman and Secretary respectively. Mr. Vidyabhushan Goswamy was elected as University representative.

The council successfully managed Gymkhana Day and college Day functions all on their own. They maintained excellent discipline.

Annual Day Function : The 15th Annual Day function was held at Balgandharva Rang Mandir at Bandra on 15th and 16th January

this year. Shri Husen Dalwai M. P. was the Chief Guest on the occasion and distributed the prizes to the students of the Junior College. Lion S. M. Jhunjunwalaji presided. Shri D. S. Soman Commissioner of Police was the Chief Guest at the Senior College function and distributed the prizes to the students, Lion Sitaramji Singhania presided at the function.

Prof. C. K. Anandan organised the painting exhibition under the auspicious of wall paper association.

Language associations in Marathi, Gujrathi, Hindi, Action Film Society, Sports and Culture promotion council, Kala Sahitya Parishad and the NSS of our college celebrated their annual day functions individually and distributed their prizes. There individual reports have been given separately in this magazine.

I am once again proud of my students for bringing laurels to this institution. I am confident our students will continue to work for academic and extra-curricular excellence of this institution and come out as worthy citizens of this country in future.

I thank all members of the staff teaching as well as non-teaching for their co-operation without which it would have been difficult to achieve success during the academic year.

Finally, I sincerely thank the Trustees and the members of Governing Council of my college for their kind guidance from time to time. I am confident with hard work from students, guidance from the management and co-operation from the teachers, we will further progress in academic and extra-curricular excellence.

HINDI SAHITYA PARISHAD

Chairman : Mrs. Rajkumari Purohit

Secretary : Mr. Sunil Jain

It gives me great pleasure and immense satisfaction to state that "Hindi Sahitya Parishad" started by few energetic enthusiastic students with the aid of students, ex-students teaching, non-teaching staffs and Principal Mrs. P.S.Baleri concludes its six years. This association is an enlarged vision of 'Marwari Association'. Our association has always aimed at providing an active and strong forum to our students for the overall development of their talent and abilities.

Our association in the year 1982-83 has started 'Marwari Association Book-Bank' which later was named as 'Lata Sharma Memorial Book-Bank' in the name of our then Chairman, Late prof. Lata Shama. The main object of Book-Bank is to provide College text-book free of charge for those who really are in need and can't afford to buy.

For the academic year 1986-87 the parishad inaugurated its activities on 12th November, 1986 by a Musical Programme, "Seven Wonders Voice," Milan Singh & his Orchestra' On 26th November, 1986 our association organised 'Mehandi Competition' for girls in which seventy-five girls participated.

In order to encourage other associations of the College, our association for the first time

organised Inter-Collegiate Mehandi Competition jointly, with "Action Film Society", on 29th November, 1986 in which 30 students from seven colleges participated. On 6th December, 1986 our association held "Talent-Competition" in which twentyfive students took part.

Due to enormous killings of innocent people in Punjab and to mourn the bereaved, our association jointly with 'Action Film Society' requested the students and staff members of our college to observe 11th December, 1986 as a Black Day and wore black dresses, nearly 75% of students and staff members wore black dresses and showed their grief and concern. On 13th December, 1986 our association alongwith "Action Film Society" organised Inter-collegiate Singing Competition in which nine colleges participated and Eighteen students took part. I am glad to state that our venture has not gone in vain, "Hindi Sahitya Parishad" is not only functioning well but is striving everyday to increase its activities. We owe our success primarily to the wholehearted co-operation, support and guidance of our College Principal Mrs. P. S. Baleri, all staff members, students & Friends. I am sure that we will be able to do better and better with the kind blessings of our Principal Madam P. S. Baleri.

સ ર વૈ યું

દરેક વખતે હુકમનું પાલન એકનાં જ હાથમાં નથી આવતું; તેમ આ વખતે ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળ દર વર્ષની જેમ પ્રવૃત્તિઓમાં મોખરે ન રહ્યું. તેના કારણે ચર્ચવા અસ્થાને છે. ભવિષ્યમાં તેમ ન બને તે માટે વિદ્યાર્થીઓની જાગૃતના વધુ મહત્વની બની રહેશે.

પંચમ આંતર કોલેજ ગુજરાતી ગીત સ્પર્ધાનું આયોજન દર વર્ષ પ્રમાણે થયું. દાલમીયા કોલેજને ક્ષણે તૃતીય ઇનામ આપ્યું.

જેમાં ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીની હતાં :-
(૧) રાજશ્રી નારાયણ અને (૨) ભારતી દેસાઈ દસથી બાર કોલેજોએ આ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો હતો. દરેક પોતાની રીતે સુંદર તૈયારી કરી આપ્યા હતા.

ચિનાઈ કોલેજ દ્વારા આયોજિત એક પાત્રીય આંતર કોલેજ અભિનય સ્પર્ધામાં આપણી કોલેજ પ્રથમ રહી. રોટેટીંગ શીલ્ડ દાલમીયાને મળ્યું. વિજેતાઓમાં હતા :-
હિતેન મહેતા અને હરીશ રાઠોડ.

સાહિત્યમંડળના વાર્ષિકોત્સવમાં 'સવિતા દામોદર પરાંજપે' નાટક બતાવવામાં આપ્યું. જેમાં વિદ્યાર્થીઓ શિસ્તપ્રેમી રહ્યા.

વિદ્યાર્થીઓના પ્રયત્ન અને સહકારથી મંડળ પોતાની આ વર્ષની પ્રવૃત્તિ કરી શક્યું.

Chairperson : J. G. VYAS

सहलीची हेवा अर्थाच नीहेंबर-
दिसेंबर मध्ये पसरतेच आणि म्हणूनच कबड्डी
आटपताच अलिबागच्या सहलीची तयारी
सुरू झाली. कडवाग्याच्या खेळीत दोन दिवस

विजयी संघाचा करंडक घेऊन गेले.

दुसरे सत्र सुरू झाले आणि अतिरवणीय
कबड्डीचे सामने घूमू लागले. सकाळी दोन
आणि दुपारी दोन असे चार संघ एका
दिवसात खेळून तिसऱ्या दिवशी अंतिम
दिवसात खेळणी आणि तैय्यी वर्षाचे विद्यार्थी
सामने झाले आणि तैय्यी वर्षाचे विद्यार्थी

केले.

१९८६-८७ वर्षाचा आरंभ शान्तपणे
अनं वेळेवर झाला. अभिनय स्पर्धेचे वर्षाची
सुरवात झाली. अर्ध मग स्पर्धाचा धूमधडाका
सुरू राहिला. उत्स्फूर्त काव्यस्पर्धा, असंबद्ध
वर्तनत्व स्पर्धा यामधून थोडे मोकळे होताना-
होताच श्री. विजय कदम यांनी आपल्या
स्वभावातूनसार हसता हसतानाच विनोदी
नटाचे अर्धभूत कथन करून श्रोत्यांना खूष
केले.

पूर्णविराम केला.

आणि आम्ही महळ्याच्या यदाच्या कामाचा

पूर्ण करून विद्यार्थी वार्षिकपरीक्षेकडे वळले

ही यदाचा शेवटचा कार्यक्रम यशस्वीपणे

नट श्रीकांत मोघे यांनी विजेत्यांना दिली.

शुभित करून सुप्रसिद्ध मराठी विनोदी

वर्षारच्या स्पर्धांची बक्षिसे, अध्यक्षस्थान

ही विनोदी एकांकिका सादर केली. संपूर्ण

माजी विद्यार्थ्यांनी 'या दार लोटलेच आहे'

यदाचा नवीन कार्यक्रम म्हणजे कालेजच्या

विद्यार्थ्यांनी यशस्वी करून दाखवलेच, विवाय

भासले यांनी दिग्दर्शित अभिनय शार्कतल

यदाच्या वार्षिकोत्सवात श्री. दिलीप

वार्षिकोत्सवाच्या तयारीला लागले.

अलिबागला जाऊन विद्यार्थी नव्या जोमाने

अभिनय

श्री. रमेश कुलकर्णी

असे वोलू हे वर्ष-

MANAGEMENT STUDENTS ASSOCIATION

Chairman : Prof. D. D. DAFLE ★ Managing Director : WILFRED NORONHA

This association was formed in 1982 with the main objective of involving students in the technical aspect of management. They are practically shown the production, distribution and marketing processes in various industries both large and small scale. So that apart from the bookish knowledge they gain practical knowledge which will go a long way in helping them to understand better, the various functions of an industry, the problems faced by it and how things are managed.

This year the activities were inaugurated by Mr. Y. K. Bhushan (Director NMIMS). He brought out in a lucid style the practical importance of proper management in any institution and organisation.

The Management Students Association organised a variety of activities during the academic year 1986-87.

General knowledge Quiz contest :

A Quiz contest was conducted on 1st and

2nd of December, 1986 in which many teams participated. All the teams performed excellently but not all can be winners.

The winners of this Contest were :

Names of the members of the winning team.

Sanjay Kamat	S. Y. B. Com. B- 13
Subharatta Datta	S. Y. B. Com, D- 46
Sandip Patel	S. Y. B. Com. E- 90

Industrial visits :

Several industrial visits were organised. A good number of students participated in these visits and showed keen interest. The following is the list of industries visited by us :-

- (a) 6th December—Bombay Talkies Industrial Estates. Some of the units visited by us were Unique Plastics Pvt. Ltd., Anjali

Kitchenware, Chrome Plating Industry, etc.

(b) 13th December -- Kandivli Industrial Estate. We visited Ajit Plastics Private Ltd. and some other small scale industries in the vicinity.

(c) 20th December -- American Spring's and Pressing Co. Pvt. Ltd., This industry produces a whole range of agricultural implements on a large scale. We were well guided by the sales incharge there.

By such visits the students are not only informed but encouraged to start their own small scale industries.

Lecture On Advertising :

On the 19th of December we had the pleasure of having Mr. Siraj Syed an eminent

comper on All India Radio (A.I.R.) who addressed the students on the topic of Advertising.

We are, however, not complacent with what we have achieved during the current academic year. We want to embark upon a lot more activities in the form of holding various contests, debates, social and cultural programmes, industrial visits etc.

We believe in assisting the students to build their career and develop talents and sharpen their intelligence.

Finally, before we conclude, we would like to make a special mention here that the association owes a great deal to Principal Mrs. Baleri for her guidance and wholehearted support in organising its activities from time to time. We do look forward to her and also all our well-wishers continued co-operation in the years to come.

Ch

is to
of n
Con
lopr
aim:
edu
the

the
Aug
Eco
of I
FC

con
ure
he l
rity
ng :

The
acti

PLANNING FORUM

Chairman : Prof. (Mrs.) Latha V. Krishnan ● Secretary : Prashant J. Rao
(S. Y. B. Com)

The main purpose of the Planning Forum is to create among the students an awareness of need for planned development of the country. Community can involve them in National Development effort right from their college days. It aims to develop plan consciousness among the educated youth in particular and through them the general public.

The activities of the Planning Forum for the year 1986-87, were inaugurated on 9th August, 1986 at the hands of well known Economist Dr. Ravindra Sadashiv Sabnis, Prof. of Industrial Policy and Development Banking IFCI Unit, University of Bombay.

Dr. Sabnis brought out unvalid style the condition of the people in India. He gave a lecture of gomicites the topic poverty line in which he brought out the problem faced by the majority of the poor people in India and thus evolving a new criteria of poverty line.

The Planning Forum had organised a spate of activities during the acadamic year 1986-87.

Inter-Collegiate Eassay Competition

For the second time in the history of this college, Planning Forum organised the 2nd Inter-Collegiate Essay Writing Competition. The topic for the competition was "The growth of slums and the Problems of inequality in India."

The results were as follows

1st Prize.— Miss Merchant, Jaihind college

2nd Prize:— Miss Rama Sharma Somaiya
College TYBA

An 'ON THE SPOT' ESSAY COMPETITION

Topic for this competition was "INDO-SOVIET ECONOMIC CO-OPERATION"

The winners of this competition were

1st prize:— Subrata Datta (S. Y. B. Com)

2nd prize,— Santosh Mishra (S. Y. B. Com)

3rd prize:— Neha Shah (F. Y. B. Com)

General Knowledge Written Competition

A general knowledge written competition of 30 minutes duration was conducted.

There was a mass response from the students. In half an hour 100 objective questions were to be answered. The examination was on the lines of Banking Examinations. The results were as follows.

The First Prize was shared jointly by

- a) Ajith Krishnan (SY B. Com.)
- b) Subhrata Datta (SY B. Com.)

The Second Prize went to

Wilfred Naronha (TY B. Com.)

VOTE OF THANKS

The Planning Forum gratefully acknowledges and thanks Prof. Dr. R. S. Sabnis for inaugurating the activities of the forum for

the academic year 1986-87.

We thank Prof. Mrs. Sunanda Narayan Prof. of Economics Chinai College. Prof Mr. J. Naik Dept. of Economics Siddharth College and Prof. Sadashivn P. D. Lions College for adjudging Essays and helping us in almost all the activities.

Finally, none of these would have been possible without the kind co-operation and guidance of our Principal Mrs. P. S. Baleri. The Planning Forum is extremely thankful to our Madam Principal (Mrs.) P. S. Baleri for giving us her whole hearted support. We hope to get similar assistance and encouragement in the years to come.

We congratulate Mr. A. R. Pophale (our ex chairman who left the college by the end of the first term) who has taken up the post of the Principal at Vikhroli).

We wish him a bright future.

Prog
Prof

N
Lions
larges
but w

N
basic
stude
and o

T
it crea
has p
social

N
earne
of Bo
activit

T
volun
more
by giv
Bomk

R
tructic

N. S. S.

Programme Officers :-

Prof. M. M. Telang

" M. N. Bhise

Secretary : Kumar Chavan

National Service Scheme unit of P.D. Lions College is largely recognised as the largest unit not only in the Western Suburb but whole of University of Bombay.

N.S.S. Unit of P. D. Lions College caters basic training and awareness amongst the student community about the Social, Economic and other aspects of day to days concerning.

The most significant aspect of this unit is, it creates leadership amongst the students. It has produced many discipline leaders and social active field workers since last 14 years.

N.S.S. Unit of P. D. Lions College has earned reward and applause from University of Bombay on many occasions for its excellent activities and yeoman services rendered during last 14 years.

This year, the Unit has registered over 400 volunteers out of which 196 have completed more than 120 hours and they will be honoured by giving certificates from the University of Bombay.

Renovative activity of 1986-87 was construction of 'Community Hall' at Tandulwadi

Village an adopted village of this unit. This Hall admeasuring 1700 Sq. feet & cost of the Hall is approximately Rs. 90,000/-- This Hall is entirely for the Tandulwadi Village.

Objectives : Main objectives, of this Hall are

- a) Mahila Mandal Activities,
- b) Special Room for Library which will be used by the Villagers and School Children of Tandulwadi Primary School.
- c) Provision for indoor games and sports materials.
- d) For conducting individual marriage as well as collective marriages of Non-Adivasi and Adivasis.
- e) Vocational guidance courses will be introduced such as Motor Winding, Electrical wiring courses, etc.

This is indeed a great landmark project in the N S.S. Unit of P. D. Lions College which itself speaks the maturity of this Unit.

On going Projects of our unit are as follows :-

BLOOD DONATION DRIVE

This year our Unit has conducted two blood donation drives respectively in the month of July 1986, and January 1987 On. 60th

occasions the response was very good from the students. The unit has collected total 206 bottles.

FUND COLLECTION PROJECT

The N.S.S, Unit of our College is more active in Fund Collection Project. This year total collection of fund for V. C. Fund Rs. 15,000/-and for Children Aid Society Rs. 8000/-

We place on record that this Unit was adjudged the best unit in Fund Collection for Children Aid Society and bagged coveted 'Sheriff Kantikumar Poddar Trophy' for highest collection for fifth time.

This undoubtedly speaks of our Yeoman Service for human cause.

Besides our N.S.S. Volunteers also bagged prizes for highest collection. They are —

- a) 1st : Miss Santosh Pandye,
- b) 2nd: Shri Harshanand Sangvekar,
- c) 3rd : Shri Harishkumar Bhageria.

THE S. U. B. B. PROJECT

This year, as usual the student for Better Bombay Project was undertaken by our Unit. This Project is known as Police-student Inter action project in which police and student participation is involved.

About 160 N. S, S. Volunteers actively participated in this project.

This project includes 'Bus Que' project that is maintaining orderly ques at Bus stops parti-

cularly during peak hours specially in morning and evening.

N. S. S. Volunteers were posted at Malvani Bus Stops, Malad Bus Stops.

Another is crowd controlling Project. This project is undertaken during festivals such as Ganesh arrival and immersion, N. S. S, Volunteers are assisted with Traffic Police and City Police.

MALVANI SCHOOL PROJECT

This year 50 N. S. S. Volunteers were involved in Malvani School Project.

They organised 'Bal-Mela' at Malvani School, with the financial assistance of Lions Club of Malad-Borivali. More than 3500 children from the community took advantage of this programme.

SURVEY PROJECT AT DINDOSHI

About 30 N. S. S. Volunteers have conducted socio-economic survey at Dindoshi, newly developing slums at Goregaon East.

EDUCATIONAL PROJECT

Children of Class IV are provided educational facilities through Central N. S. S. Unit of Bombay. About 15 N. S. S. Volunteers were involved in this project.

RURAL PROJECT

This year we have conducted two Y, F. R.

R. Camp
ber, 198
Tandulv
unit.

Dur
ers unde
Hall anc
This wo
ch carri
this oth

a)
b)
c)

d)
e)

f) l
9)

h)
ercial at
gers.

n morning

at Malvani

R. Camps respectively in the month of November, 1986 and December-January 1986-87 at Tandulwadi village an adopted village of this unit.

ject. This
als such as
. S. Volunte-
e and City

During the camp periods N. S. S. volunteers undertaken foundation work of Community Hall and also construction of walls of the Hall. This work was more manual and physical which carried by the N. S. S. volunteers. Besides this other projects such as -

ECT

teers were

- a) Cleaning of wells
- b) Kitchen Gardening
- c) Construction of approach road & leading to school building
- d) Drop out survey
- e) Educating the Adivasis about the importance of immunisation, food habits etc.
- f) Remedial classes
- g) Nutrition Education for Adivasis and non - Adivasis of the Village.
- h) Films such as Documentary and Commercial at Tandulwadi were shown for the villagers.

Malvani Sc-
Lions Club
00 children
ge of this

DOSHI

ave condu-
oshi, newly

CT

ed educati-
. S. Unit of
nteers were

two Y, F. R.

Immunisation Project --

This year central unit of N.S.S. has introduced Immunisation Project at different wards.

About 35 N.S.S. volunteers and two Programme Officer of our N.S.S. conducted Immunisation Survey at Dawri Nagar and Hanuman Tekadi and upto date records of information were submitted to the Municipal Corporation.

Four N. S. S. Volunteers were sent for leadership camp organised by central unit at Club House Churchgate, Bombay.

THE BEST N. S. S. CAMPERS

- 1) Shri Bhalchandra Ghadi
- 2) Shri Vijay Chavan

OTHER ACTIVE N. S. S. VOLUNTEERS

Miss Deepa Biyyar
Shri Manish Baxi
Shri Ajay Murarka
Shri Rajesh Kushte

It is our pleasure to say that our unit has undoubtedly achieved tremendous success, only because of will and enthusiasm shown by our well disciplined, honest, active and enthusiastic volunteers.

FINE ARTS ASSOCIATION & PHOTOGRAPHIC SOCIETY

Mr. Navaratan Purohit
Secretary

Prof. C. K. Anandan
Chairman

The Fine Arts Association and Photographic Society maintained its tradition this year too, in detecting talented students and helping them to develop it by organising various activities throughout the year. The Fine Arts and Photographic Society's display board was a centre of attraction to our students. Hundreds of paintings, sketches, cartoons, articles and poems appeared on the Fine Arts board and thus we tried to inculcate a sense of artistic temperament and aesthetic sense among our growing younger generation.

Activities

The following activities were conducted by Fine Arts Association.

- 1) Painting Competition
- 2) Cartoon "
- 3) Caption Contest
- 4) Flower arrangement
- 5) Oil painting
- 6) Portrait Painting
- 7) Sketching
- 8) Rangoli Competition
- 9) Flower arrangement Competition

Painting Exhibition.

Our team of young artists took initiative in organising PAINTING EXHIBITION. A large number of Oil Paintings, water colour paintings, sketches, Handicrafts and photographs were displayed. The Flower arrangements and Rangoli paintings added colour. The Exhibition, kept open for three days, was watched by hundreds of our students.

Our students participated in Sasmira Inter Collegiate Painting Competition.

Mr. Navaratan Purohit of T. Y. B. Com. was awarded the Best Artist's prize this year. Prof. Mrs. D'mello, Prof. K. S. Vachhrajani and Mr. Prahaladrai Chauhan, the staff common room assistant helped us in conducting our activities.

Photographic Society

The Photographic Society has been active this year also. Shri. Prakash. N. Katkar gave a lecture-cum demonstration on various aspects of photography. It was attended by Staff Members and a large number of students attended the informative lecture.

Yuvak Gramin Vikas Yojana

An Organisation for Rural Development

Registered under Charity Commissioner
Bom. A. C. C./III/1626/86

WORK IS WORSHIP

A BRIEF REPORT

We introduce ourselves as a charitable organisation under the name of "YUVAK GRAMIN VIKAS YOJANA" Ours is a Village Community welfare orient non-political organisation came into being on 5th October, 1986.

We have great pleasure in bringing out this souvenir on the occasion of the charity show as a part of our fund raising drive.

THE BEGINNING

The seeds of "Yuvak Gramin Vikas" were shown when the youngsters of N. S. S unit of P. D. Lions College of Com., & Eco. Malad were actively associated with medical, cultural, educational and social activities for tribal and non-tribal communities at Tandul-

wadi village near Saphale in Thane District during their N. S. S. Camp in December 1985. The youngsters of N. S. S. unit decided to dedicate themselves to the task of rural development by forming a separate organisation.

They, infact, persuaded Prin. (Mrs) P. S. Baleri, Prof. M. M. Telang and Prof. M. N. Bhise, Programme Officers of N. S. S. unit of P. D. Lions College, Malad to cooperate and guide them and join them in their venture.

Considering the noble cause of upliftment of downtrodden communities in rural areas and the zeal, enthusiasm and eagerness of N. S. S. volunteers and youngsters of P. D. L. College. We prepared a scheme and organised ourselves under the name of "Yuvak Gramin Vikas Yojana".

MEMBERSHIP

The membership of the Yojana consists of ordinary membership and Life membership. We have amongst ourselves members having rich experience in the field of social service. We have an advisory committee of well throughout Experts.

PAST ACHIEVEMENTS

The students of P. D. L. College, Malad, since the inception of N. S.S. unit i. e., in the Year 1972 have been vigorously associated with the following activities.

BLOOD DONATION DRIVE

For the last 14 years the youngsters of our N. S. S. Unit in close association with Lions Club of Malad-Borivli have been conducting Blood Donation Drive twice in the year. We are happy to place on record that the Haffkine Institute, Parel, has recorded the highest collection of Blood Bottles from the N. S. S. Unit of P. D. L. College.

MEDICAL AID PROGRAMME

Under medical Programme, a medical survey alongwith Medical Checkup is regularly being

conducted at Matushri Ladhidevi, Ramdhar Maheshwari Hospital, Tandulwadi with the able assistance of medical practioners and specialists from Bombay. Our youngsters are regularly working in this hospital with various hospital projects such as T. B. project, for Tandulwadi villagers and it has become one of the important features of rural upliftment project,our youngsters have undertaken.

They render all possible assistance to the Hospital Staff in bringing patients suffering from diseases for medical help, educating the villagers on nutritional care, treatment at primary stage during their common sickness as well as sickness of their children specially in diarrhoea, dysentry dehydration scabies etc. Infant care, Food habits such as Food, Recommended-Food avoided for infants, Pregnant Women, lactating mothers etc.

Vaccination and Immunisation programmes with the help of Saphale Primary Health Centre are also being arranged every year.

FUND COLLECTION DRIVE

Our N. S. S. Unit has been the recipient of the Prestigious "Sheriff Kantikumar Poddar Trophy" for highest fund collection for children Aid Society for the third successive year. This, indeed, speaks for interest, dedication, enthusiasm of our young volunteers for noble cause of humanity.

var
ent
art
of

an
ber

AVE
12
Bo
ex
rer

of
co
Ta
Di
int
de
of
no
liv

CULTURAL PROGRAMME

Our N. S. S. Volunteers also organised various cultural activities with a purpose to entertain and inform adivasi villagers, on the art of dancing, singing, folk dance recitation of poetry, etc.

A number of filmshows, documentaries and slide shows were arranged for the benefit of the villagers.

BEST N. S. S. UNIT

The N. S. S. Unit of P. D. Lion College was adjudged as the best unit amongst the 125 colleges affiliated to the University of Bombay and bagged the first prize for its excellent performance and Yeoman Services rendered over years.

OBJECTIVES

The purpose behind the establishment of the Gramin Yojana is to make a meaningful contribution to rural upliftment.

To begin with, the Yojana selected Tandulwadi Village near Saphale in Thane District. This is an isolated village mostly inhabited by backward Adivasis, who are deprived of the basic necessities and comforts of life. They are illiterate, ignorant and economically very backward, unorganised and live below the line of poverty.

We have undertaken developmental projects in this village. This year we are determined to intensify our efforts by constructing a "COMMUNITY HALL" for the villagers. The foundation stone was laid down on 15th November, 1986. We are happy to place on record that work upto plinth level is already completed and we hope to complete the remaining work by end of January 1987

This meaningful welfare oriented venture will cater to the social, recreational and cultural needs of the village.

THE COMMUNITY HALL

It is proposed to utilise the Hall for the following purposes :

- 1) Mahila Mandal Activities.
- 2) Special Room for Library which will be used for the villagers, school children of Tandulwadi Primary School.
- 3) Provision for Indoor games and sports materials.
- 4) For conducting individual Marriages and Collective Marriages of Adivasis.
- 5) Vocational guidance courses, Such as Tailoring, Motor winding, Electrical Wiring courses will be conducted so as to create self employment.

The Yojana will also lay emphasis on the creation of recreational facilities and organisations, for Tandulwadi Primary School Children and cultural Programmes for the villagers.

Our immediate future plans include the construction of two rooms within the Hall for providing library facility and storage of food grain's collected by Adivasi co-op: Society.

The total admeasuring area of the hall is approximately 1700 sq. ft. and total cost for the construction would be Rs. 90,000/—

The Yuvak Gramin Yojana has made humble beginning. It's objectives are simple, modest and bold. The targets are achievable with further financial help and blessings of philanthropist, and well wishers. Yojana hopes to forge ahead to accomplish its purposeful venture.

Prof. M, N. Bhise
Secretary,

Y. G. V. Yojana,
Bombay.

TABLE OF EXCUSES

Please give excuse by number in order to save time.

- 1) That's the way we 've always done it.
- 2) I didn't know you were in a hurry for it.
- 3) That's not in my department.
- 4) No one told me to go ahead.
- 5) I'm waiting for an O. K.
- 6) How did I know this was different ?
- 7) That 's her job, not mine.
- 8) Wait'til the boss comes back and ask him.
- 9) I forgot.
- 10) I didn't think it was very Important.
- 11) I'm so busy I just can't get around to it.
- 12) I thought I told you.
- 13) I wasn't hired to do that. Then be sure to get fired.

Gestetner

Chairr

Th
which
ted its
in our
and on
year.

Th
activiti
At
inter-c
held fc

Th
by Niti
Runne
C. teal

In
from T
warl w
was oc
Satyer

SPORTS AND CULTURE PROMOTION COUNCIL

Chairman : Prof. B. V. Tekle

Secretary : P. U. Raju.

The sports and culture promotion council which was formed in 1985-86 has consolidated its position as the one and only association in our college to take active interest in sports and organising sporting activities around the year.

Foot Ball Tournament

The council is proud to announce its activities during the year.

About 15 teams clashed for winning the inter-class Football Championship which was held for the First time in our college.

The team from F.Y.B.Com. C Division led by Nitin Kadam emerged as champions. The Runners Up position was captured by F. Y. J. C. team led by Girish Nair.

Cricket Tournament

In a crowded field of 42 teams, the team from T. Y. B. Com.-A led by Sanjay Maheshwari were the champions. The runners-up slot was occupied by S. Y. B. Com. team led by Satyen Shirke.

Single Wicket Tournament

About 60 players fought tooth and nail for the single wicket championship eventually Subhodh N. Sharma of S. Y. B. Com. won the championship.

Manish Dasadia was the runners-up.

Annul Day

The Annual Day of S. C. P. C. was held on 25th Feb., 1987 along with the Gymkhana Day where prizes were distributed to Annual Athletic winners. Inter-class champions and Inter-collegiate winners by distinguished guests.

A variety programme was held on the college ground to entertain the students following which the prize winners were treated to a delicious and filling Buffet Dinner. A souvenir was released on the occasion.

We cannot find words as to thank our beloved Principal Madam P. S. Baleri who encouraged us in what ever our endeavour. and guided us through out the year.

STUDENT-TEACHER COUNCIL

Chairman: Prof. M. N. BHISE

Chairman (Student) PIYUSH GANTHA
Gen Secretary (..) SANJAY MAHESHWARI

Student Council of Prahladrai Dalmia Lions College has developed as an institution within institutions.

It is largely recognised as Political based institution which caters basic training of democratic principles to the students community in general.

During the month of July and August the tempo of degree College students develops more towards politics than in academic side. Particularly in Second week of August it develops in full action.

Thanks to the University of Bombay for introducing Election System for Student Community at College and University level.

This year election dates were fixed on 26th August and 5th Sept. 86, respectively. As usual P.D.L. students began to work for election 15 days in advance.

Particularly 10 days of election Campaign were peaceful, satisfactory and above expectation. No turmoil, no untowards incident during these period.

Although candidates and their followers were practically restricted to paste election

posters, pamphlets, leaflets, bulletins or any other election literatures inside or outside the College premises yet college campus was flooded with posters, banners, bulletins etc.

Election scenerio was so intense and enthusiastic that the P.D L 's election for Student Council was the sembalance of serious political election of either Corporation or assembly. A word of praise should go to the students of P. D. L. for their handling of election activities. They infact act like shrewd politicians and within given timings they quickly form their election panel to bring homogeneity in Council.

Though Local political parties play indirect role yet they are kept away from the August institution.

Hence this year election was quite peaceful but hectic.

This year inaugural activities of Council were conducted by an eminent politician and social worker Shri Chandrakant Gosalia an M. L. A. and an Engineer by profession. In his inaugural speech he had advised our students to develop leadership, preserve good character and maintain integrity and unity. In his speech he specially praised G. S. Shri Sanjay Mahesh-

wari, Chairman Shri Piyush Ghanta and other Council members.

In conformity with tradition of our institution the student council also organised various curricular and sports activities during this year such as, limited overs Cricket tournament amongst the F. Y., S. Y. and T. Y. classes, Rose- Day Celebration, Exhibition on Drug addiction, 'Black Day', Observance under the protest of innocent killings by terrorist in Punjab, Exhibition on Paintings, Sketch work, drawings etc., Tie-Day for boy students and Saree-Day for girl students, Elocution competition for girls and boys etc.

On 15th and 16th January, the Council celebrated its important yearly function of the 14th Annual Day respectively. The Chief Cuests for these two days presided the function were Police Commissioner Shri D. S. Soman and Honourable Member of the Parliament Shri Husen Dalwai.

Last but not least the unique function that Council had performed this year was the Farewell' party to the students of T. Y, B. Com. Class. The Council had organised extremely well fare-well party at college ground and special Orchestra Party was invited to

entertain the outgoing students. Principal (Mrs) P. S. Baleri presided the function and advised the students to develop their personalities, status and dignity in society and act as an ambassador of the institution. Special thanks to Shri Sanjay Maheshwari, G. S. Shri Piyush Ghanta, Chairman Shri Chhotelal Ladda and other members of the Council for organising a Fare-well party.

The Council is extremely thankful to all the students of the College, teaching and non-teaching staff the members of the Governing Council, trustees and Smt P. S. Baleri, the Principal for rendering their kind co-operation and support for conducting various activities during the course of the year.

- 1) Prin. (Mrs) P, S. Baleri President S.T.C.
- 2) Prof. M. N. Bhise Chairman S,T.C.
- 3) Prof. M. M. Telang N.S.S.
- 4) Prof. Lata krishnan Planning Forum
- 5) Prof. D. D. Dafle Managment Student Association
- 6) Prof. B. K. Patil Action Film Society
- 7) Prof. G. Mohite Student Activities
- 8) Prof. P. S. Sapre Magazine Committee
- 9) Prof. B. V. Tekle Sports Director
- 10) Prof. C. K. Anandan Fine Arts & Photographic Society

Elected Representatives

- 1) Shri Piyush G. Ghanta S.Y.B.Com. A 81
- 2) Shri Sanjay S. Maheshwari T.Y.B.Com. A 83
- 3) Shri Matharu Ravinder Kaur Amar Singh F.Y.B.Com D 17
- 4) Goswami V. K. T.Y.B.Com F.74
- 5) Vijay P. Maru F.Y.B.Com.D.15
Shrivastav S. R. S.Y.B. Com.F.71

Chairman
General Secretary
Ladies C.R. Representative(L.R)
University Representative.
Common Class Representative.

Class Representative

1) Naik Mayank A.	T.Y B.Com.	A-44
2) Choksi Naresh P.	"	B-98
3) Kejriwal Girish H.	"	C-69
4) Jain Jitendrakumar K.	"	D-8
5) Shah Viresh B.	"	E-25
6) Sharma Rajendrakumar B.	"	F-98

Class Representative

1) Goenka Sanjay M.	S.Y.B.Com.	A-85
2) Mahale Anant V.	"	B-40
3) Shibu A. S. Thomas	"	C-63
4) Agrawal Deepak P.	"	D-6
5) Mehta Hitesh S.	"	E-39
6) Shah Himanshu V.	"	F-22

Class Representative

1) Agrawal Pradeep B.	F.Y B.Com.	A-101
2) Gothi Hiten J.	"	B-73
3) Jain Vinodkumar M.	"	C-16
4) Morarka Ajay K.	"	D-66
5) Pai Ashok A.	"	E-13
6) Shah Rajesh A.	"	F-70
7) Tibrewal Kamalkant B	"	G-57
8) Kamdar Jayesh B.	"	H-74

WHAT WENT WRONG ?

Prashant Rao,
S. Y. B. Com. C 22

What went wrong ?

This is the story of four people

Everybody , Somebody , Anybody , and Nobody .

There was an important job to be done

And Everybody was sure that

Somebody would do it,

Anybody could have done it but,

Nobody said he'd do it.

Somebody got angry because

It was Everybody's job

Everybody thought that

Somebody would do it,

But Nobody had asked Anybody.

It ended that the

Job was'nt done and

Everybody blamed somebody,

When actually Nobody asked Anybody,

● THE LOST MATCH ●

Shibu S. Thomas
S. Y. B. Com. C-63

Kapil at Sharjah won the toss
Viv Richards was dejected at the loss.
India electing first to bat,
With Srikant and Gawaskar, in his hat.

Marshall with the ball in hand,
People viewing the fastest from stands;
With Dujon as an alert keeper,
and Richards as a lone slipper.

There came Garner to bowl,
Srikant chopped with half hearted soul.
The ball going along the bat-
throwing the stumps in the air.

Arriving then, Jimmy Mohinder,
with the intention to make windies surrender.
But, going for a deserted shot-
it was Richards who brilliantly caught-

Garner bowling with all his tricks-
made Vengsarkar return to the pavilion quick.
Young Azhar came on to the ground
All fielders going around.

His support to Gavaskar-
proved better and best;
The runs coming on easily-
the fielders experiencing unrest.
While Richard's men were having gaiety,
Gavaskar waving his bat on fifty.

Thomas
m. C-63

Azhar running to rob the run,,
Viewers viewing the run-out fun,
Kapil coming in for big hits,
Windies restricting Kapil to bits,
India unable to score high-
Venkat in the pavilion having a sigh.
Windies came in to bat then-
With Hayne's and Richie at the crease;
They batted and batted
till they earned the cup on lease.

Richards won and won with fame-
and Kapil commenting,

"Afterall it's all in the game".

DOWRY MENACE

Raksha Nadkarni

Std. XI. Division A, Roll No. 29

Every now and then we come across a pathetic story of some dowry victim in the news paper. It is sheer mental torture for us to read the pitiful story of that victim. It is hard to believe that a human is capable of committing. Such contemptible deeds on a person from his own species, such barbarous acts on a fellow family member.

We have made progress in every sphere of life. Even a complex subject like science has not remained beyond our reach. But still today it is impossible for us to overcome the practice of the ancient dowry tradition. In the olden days the girl's parents used to present dowry to the bridal couple only to encourage them in their new life, But now people take advantage of this custom. They demand dowry only to satisfy their personal needs and to accomplish their hunger for money they behave in the most inhuman manner. These parasites make a scapegoat of the innocent girl in their shrewd plots. Her dreams are shattered and her hopes are killed. The girl is sacrificed for no mistake of hers. Isn't this problem a disgrace to human civilization and human values ?

Now a days all girls are educated and even employed in respectable firms. They struggle from morning till night like the menfolk of the house. They equally bear the burden of the household problems. Then why do people look down upon them? They are not commodities to be picked up from the market. Then why are they made the object of the cruel dowry custom? They have a right to get their due respect in the society.

This social problem of dowry should be shunned by one and all in the society. We cannot expect a drastic change in respect to this social stigma. The task of doing away with this unreputable system rests mainly on the shoulders of the youth of our country. It can be curbed only when every girl and boy decides to turn a blind eye to this menace.

The end of this contemporary issue should be seen before man steps into the 21st century.

GROWTH OF SLUMS AND THE PROBLEMS OF INEQUALITIES IN INDIA

Shrivastava Shailendrakumar
S. Y. B. Com, F-71

A Social class implies social division which comes from the inequalities and difference of man in society. Such inequalities and differences may be natural or economic. However, it is the economic inequality of man that mostly decides his position in the society. The society is divided into several groups or classes. Each such class has different equality of social prestige and power expressed through the standard of living, nature of occupation and wealth. Thus the relationship to the property determines the quality of 'Social Honour' which we call 'Status'.

In ancient India, the village communities were little republics, having nearly everything they needed, within themselves.

The villages were self sufficient and there were balanced economies due to the division of works. The works were divided according to the ability, capacity and the qualities of the persons. Then the people and their families became professional in their work. Different professional groups worked as a separate communities having their own rules and regulations for their

members. They lived in a group or a union of families known as 'Jati' or caste. Afterwards these 'Jatis' were grouped into four Varnas, viz. Brahmins, Kshatriya, Vaisya and Sudra. They were grouped or divided according to the works the actions and the professions they did. After that the olden Varna system was degenerated into caste and sub-castes. The 'Jati' or the caste and sub-castes were formed on the basis of various criteria and the different classes came into being were occupational, tribal, religious, sectarian and even territorial in their origin.

Originally, the inequalities were based on these caste system, because the caste system has always violated the principle of equality among human beings and human societies. The society was divided on the observance of caste system which has obstructed social mobility and it was unjust and inhuman in approach and operation. Segregation of individual caste or caste group is regarded as a mark of civil privileges and disabilities. Segregation, lack of choice, restrictions on various activities and exploitation etc. have weakened the lower groups or lower caste groups and made them incapa-

ble and disable and totally dependent upon the said higher, upper or the clever sections of the society. The lowers became poorer and they were bound in such a chain which was very strong to be broken up by any way. They were uneducated and made ignored throughout their life. They were not having will and confidence and even knowledge about their rights, so that their upliftment could be done or such differences could be removed or sacked away. Thus, the poor people became servants and slaves of the richer class.

Due to the high difference in the caste and inequalities and backwardness; the untouchables, exploited groups and socially as well as economically disables were pressed and pushed into the dirty areas and they produced backward dirty areas. They suffered much. Satisfaction was somewhat not present at all. All these made them to live in very unhygienically and they produced the areas which we called as 'SLUMS' Slums have improved a lot in the due course of time. On the other hand the rich people became more and more rich day by day through pushing the lowers far behind. This was the position in the domestic economy at that time.

Slowly the domestic economy gave way to town economy. The households began to produce not only for self consumption but also for exchange and towns began to develop and grow in size. As a result, a new set of occupations came into existence. i.e., merchants and artisans. Gradually, merchants and artisans became richer and richer due to the profits and accumulated more and more capital and wealth.

Thereafter, i. e., during the British rule, due to the Westernization and mechanization the traditional traders, artisans, handicrafts etc., were spoiled and exploited and they were stopped totally. The destroyed former artisans were compelled to take away occupations in the cities that is why they turned into industrial worker (There were also rapid changes in the method and organisation in agriculture, trade and transport. Thus the entire nation became the economic unit).

The uppers, educated and clevers also joined the available jobs in the cities. The different peoples belonging to different caste and religion had to mix with the another. Thus the caste system was weakened during the British period. On the other side due to the exploitation by the British govt., Many people migrated from cities & towns to their villages and there was a big overcrowding on the commercial agriculture, In this way inequalities continued and now it was based on class which was economic class.

Now with the new growth of economic set up by the British Govt., the society came to be divided into economic classes such as capitalist class and the classes of workers the middle class. Then there emerged economic inequality. The British Rule systematically exploited India by draining wealth and capital to their country leaving large section of Indian society progressively poorer. Thus, crippled economy ridden with utter poverty and grave inequality is still legacy of the British Regime in India.

Inequalities have forced down a large

section of people below the poverty line and we find that inspite of the spectacular growth in almost all the sectors of the economy, the poverty has been on the increasing and we still find the growing slums in our country from where criminal elements emerges.

Today there is mass unemployment prevailing in the economy, a section of the population has not been provided even with the minimum level of living and there are villages even without the provision of drinking water. Thus, even after the independence the benefits of development have not trickled down and reached the poorest This is the paradoxical situation that has been prevailing in the

★ ★ ★ **'THE SCOURGE OF DRUG ADDICTION'**

Gopal R. Gupta

F. Y. B. Com. Div. B-75

Drug addiction is a social evil that not only ruins the health and wrecks the lives of the addicts but causes enormous damage to society.

It is estimated that there are hundreds of millions of people in the world who use heroin and other opium derivatives, cocain, hashish, and marijuana. Hundreds of thousands are victims of LSD. There are more drug addicts in United States than any elsewhere. One out 20 Americans is a drug user, more than a thousand of them die every year. The addict's life span is short. It spells degradation for drug users for the sake of a few grains of a narcotic they are ready to commit any crime.

Heroin addiction is widespread also in Western Europe. According to estimates by experts of the Commission of the European Communities there are some 2.5 million drug takers in the common market, countries. Every year drugs cause 400 deaths in the F. R. G ,300 in Italy and 150 in Sweden and 100 each in France, Denmark and Switzerland.

country. Our experience in the past few decades has shown that a rapid growth of aggregate output does not by itself reduce poverty or inequality nor does it provide sufficient productive employment within acceptable periods of time.

Thus, we have seen that inequality aggravates the problem of poverty and increases the proportion of population below the poverty line. India has socialist aspirations and stands for the egalitarian society'. Therefore, it is matter of deep regret that we have failed to reduce the incidence of inequality in India.

★ ★ ★
Drug addiction is spreading rapidly among the youth of whom it takes heaviest toll. They are driven to it by hoplessness, disillusionment, despair at their failure to find a place for themselves in life.

There are many unemployed among the victims of the heroin epidemic and it is spreading most rapidly in the black ghettoes and among other minority nationalities. For some it is an escape from reality, from spiritual vacuum, for others passive protest against social injustice. Narcotics deprive their young victims of the will to fight actively for social justice perhaps this is why the ruling class in capitalist society is not exerting too much effort to combat scourge. Formally narocatics have been outlawed. But the west continues to be flooded with heroine, cocaine, marijuana and synthetic drugs. Afterall drugs are money. Every year 100 Billion Dollars worth of narcotics are bought in to the United States.

★ ★ ★

THE THING OF BEAUTY IS JOY FOREVER

Kanchan Gore
S. Y. B. Com.

On that hot, breezeless night, I finished my work, and started for home. The day had not been very rewarding and the night was equally bad. I was already soggy from the sweat pouring out of my body. The lonely and muddy street was not my idea of comfort. So, I tried, but unsuccessfully to think about sweet-home and food. I still had a long stretch of road ahead of me.

Suddenly I stopped dead in the street and peered ahead. What I saw was absolutely picturesque, beautiful and charming! It was a fountain of water. Even from that distance, I could feel my irritation being washed away by the sprinkling water and the pleasantness and coolness of the water seeping my heart. Now, the same dirty and battered street looked different. I quickened my pace and went home.

I wondered the next day, what magic the fountain possessed. Then I realised that beautiful things either big or small give only joy to others.

After almost a year of our tough apprentice-

ship, we friends decided to go for a well-earned outing. We wanted to go to some quiet, small sea-side resort and so, chose Dahanu. The journey was uneventful and we reached our destination in the early hours of morning. I refreshed myself quickly and immediately went to the beach. In those cool and crisp hours of morning, I had the beach to myself. The sun was just above the horizon—an orange ball of fire. Everything was quiet and peaceful. The vast ocean stretched ahead—its blueness deepening with the advancement of daylight. The waves were lapping mischievously around my foot, almost beckoning me to join the fray. The stimulants were so great that I could not help but sit there and watch and meditate. It was only after my friends shook me, that I returned to reality. My heart was almost singing to the bounty of nature and my joy was inexpressible. It was a wonderful experience.

The sun-sets and the nights at Dahanu gave equally different amount of happiness. I envied the natives of Dahanu as they can stay there and can watch all the phases of nature.

At
assertic
experie
lot and

I h
ture Sh
worth,
and re
increas
these
'Hamle
figure
always.
more re
stream
happin
peare
Wordsw
It is alv

Th
But, ev
lent joy
sayings
E. G. late
a diggi
today, I

At this stage of my life, I can make certain assertions and say that, my life has been rich in experiences. I have seen many places, read a lot and have met a number of people.

I have read great classics of English Literature Shakespeare, Dickens, Woodhouse, Wordsworth, Keats and many others. I have read and reread different books and always got increasing amount of joy and satisfaction from these readings. Shakespeare's 'Othello' and 'Hamlet' were never the same to me. At the first reading they were something to remember always. At subsequent readings, they became more relishing. They always introduced a new stream of thought. They made me endure the happiness, sorrow and agonies which Shakespeare made Othello and Hamlet endure. Wordsworth's Daffodils is a poem to remember. It is always a pleasure to reread the lines.

These ofcourse are classics, for life-time. But, even short-stories, sayings give us equivalent joy. As children, we had learnt various sayings. At that stage, that was just plain study. But later, as I matured, they seemed to contain a bigger, greater and wider meaning. Even today, I find pleasure in trying to decode their

further meaning.

As I have mentioned before, I have met many people. It is difficult to to remember everyone. But there are certain people, 'personalities in themselves' who are transfixed in my memory. There was a person I have seen since my childhood. At that time, I always looked at him with awe. I always wondered at the extent of his maturity. Even years later, he seemed to be a step ahead of our contemporaries. His intelligence was dazzling. But, like the facets of a diamond, he had many other qualities also. He was kind, loving and generous towards others, respectful towards elders, ruthless with himself when he blundered.

Even today I persist the hobby of collecting whatever is beautiful. I collect antiques, pictures, greeting cards. I also write down beautiful verses or lines from poems or books. I enjoy meeting people and observing their psychology and good streal when I open my collections and contemplate, they always give me never ending joy which fills my heart and I can only say that thing of beauty is joy forever.

GYMKHANA

Prof. B. V. Tekle
(Director of sports)

Champion
of our w
DUAL E
sented I
State in

It may be proud pleasure to put before you the magnificent performance by our students in different Games & sports.

In the field of sports, our Senior College Volley Ball Team (MEN) has been appraised by the Bombay University for winning the Prestigious Inter-Collegiate Y. M. C. A. Trophy. Our Volley Ball (Women) Team did themselves and their college proud by winning the Bombay District Volley Ball championship.

The following students were selected for the Bombay University Coaching Camp to represent the Bombay University :-

- 1) Steeven Chettiar M. Com. I (Volley Ball)
- 2) Parthasarthy Kulkarni F.Y.B.Com. "
- 3) Rajan Nair S. Y. B. Com. "
- 4) Manoj Nair M. Com. I "
- 5) Sabarjeet Kaur F. Y. B. Com. "
- 6) Shankarankutty Menon F.Y.B.Com. Water Polo
- 7) Prasant Rao F.Y.B.Com. ,
- 8) Murlidhar Natrajan M. Com. "
- 9) Amrik Singh F.Y.B.Com. "

10) Shailesh Vishwas Rao F.Y.B.Com. "

11) Karekar Dilip " "

Othe
Universit

In Volle

(1) S

(2) E

The girls of our college who set to prove that they were not even a step behind the Boys, proved themselves with convincing performances. Our girls Volley Ball did themselves and their college proud by winning the Bombay District Volley Ball championship. The girls Hand Ball team made a sensational debut by winning the Runners up trophy at the Inter-collegiate championship organised by Bombay University.

Volley E

(1) S

(2) S

(3) S

Bombay

Individually many of our students brought glory to our college by representing at the Inter university, State, National and International levels. Prominent among them was Rajan Nair of S. Y. B. Com who has added many feathers to his cap and continues to do so. He was selected to represent Indian universities last year. This year he represented Maharashtra in the Senior Nationals. He has also been selected for the Senior INDIA CAMP.

Hand Ba

1) Sudar

Hand Ba

1) Suvar

Another Rising Bright Star in our college Horizon is SHANKARAN KUTTY MENON who swam to glory in the Inter-collegiate aquatic

Championship where not only was he a member of our winning team but he won FOUR INDIVIDUAL EVENTS IN Swimming. He also represented Bombay University and Maharashtra State in Senior nationals held at Ahmedabad.

V. Tekle
(of sports)

Other students who represented Bombay University are :

In Volley Ball (Mens)

- (1) Steven Chettiar of M. Com, I
- (2) Parthasarthy Kulkarni of F. Y. B. Com

Volley Ball (Womens)

- (1) Sarabjeet Bhui of F. Y. B. Com.
- (2) Shanti Anantaraman of F. Y. J. C.
- (3) Ramaa Punapur was selected for Bombay District Volley Ball team.

Hand Ball (Mens)

- 1) Sudarshan Shetty F. Y. B. Com.

Hand Ball (Womens)

- 1) Suvarna Taggarshe of T. Y. B. Com.

Water Polo

Shankaran Kutty Menon F. Y. B. Com.

The Annual athletic meet was held at Bhavans College ground on 17th of Dec. 1986. The Individual Champions were :

(a) Laxman Palan	Sr. College Boys.
(b) Nilima Barve	Sr. College Girls.
(c) Sanjay J. Patil	Jr. College Boys.
(d) Dhole Neelam	Jr. College Girls.

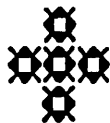
The sportsman of the year was

Parthasarathy Kulkarni of F. Y. B. Com.

The sportsman of the year trophy went to

Miss Neelima Barve of T. Y. B. Com.

I sincerely thank Principal Mrs. P. S. Baleri & my colleagues with whose farsightedness and co-operation, our Gymkhana activities have gained a lot of encouragement and I have been able to guide our Players and Sportsmen in a satisfactory manner and they, in turn, have been able to show their talents, I sincerely hope that I shall receive still more co-operation and encouragement from the Principal, management, my colleagues and all sports lovers in the years to come.

HUMANITY -- IS DROWNING

PRITI V. BENANI
F. Y. B. Com.-Roll No. 40 A

The materialism and hedonism has captured the human mind and heart, Spritualism has vanished and even those who are seen moving on spritual path, are doing so half-heartedly. The sum total result is that violence has replaced love and truth in human society and the huminity is drowning into its own tears. It is a mis-fortune that the whole hnmanity has been a pray of Material Philosophy and hedonistic ethics and we have been blind to Spritualism, without which truth and love cannot come to individual character. The present system of education in the whole Universe is functioning under the influnce of Materialism aiming at seeking job and position and acquisition of material-power for maximum physical pleasure to self. It has caused discontentment and hankering after sensous pleasure to self at the cost of others. The whole humanity is on the verse of complete destruction due to egoism, selfishness and violence in human character. The time demands that we plan and execute a perfect system of education which can provide us force and direction both to teach the goal of life. The human beings have been far away from humanity today. They have fergotten the reality of life. The whole Universe has been covered with dark clouds and no one is able to recognise his self. The peak development of Modern Science gas strehthened the influnce of Materia- lism in Metaphysical and as well as ethical

sense and the Spritualism has almost vanished from the human mind. As a result, Sensuous and Physical Pleasure to self has been the aim of human life. Material possession is the yard- stic to measur the personality of an individual forse has replaced the reason, egoism and selfishness has reached the peak and there is no love and co-operation in the society and country as a whole.

Read and Laugh

- 1 Bars are the places where madness is sold by the bottle.
- 2 A drunkard is like a whisky bottle, all neck and belly and no nead.
- 3 All you need in this life is ignorance and confidence and then success is sure.
- 4 Our heavenly father invented Man because he was dis-appointed in the monkey.
- 5 A good marriage would be between a blind wife and a deaf husband.
- 6 Keep the eyes wide open before marriage and half-shut afterwards.
- 7 A bachelor is one who enjoys the chase but not the game.
- 8 When an elephant is in trouble, even a frog will kick him.
- 9 God often visits us, but most of the time we are not at home.
- 10 Today an "intellectual" means a man who is intelligent enough to know on which side his bread is buttored.

Th
news to
camping
at call
antly, fo
outdoor
from th
called, i
had to l
were gi
mme, ti
area to
do this
campin
enthusi
atleast
day arr
station

Ou
full of c
to a-pl
Tandul
soon
school
require
invitati

G

TEN DAYS--AT Y. F. R. R. CAMP

BENANI
oll No. 40 A

Stanley Lawrence
F. Y. B. Com.-A 25

ost. vanished
lt, Sensuous
een the aim
is the yard-
n individual
egoism and
d there is no
and country'
ness is sold by
tle, 'all neck
gnorance and
ure.
Man because
nkey.
ween a blind
fore. Marriage
ile chase but
, even a frog
t of the time
s a man who
on which side

The day our professor incharge broke the news to us the N.S.S. was arranging Y. F. R. R. camping programme for 10 days in a rural area and called for participants, I was drawn up instantly, for two particular reasons viz to do some outdoor social service and to have a diversion from the college routine. Through only 40 were called, applicants were much more and selection had to be made. I was fortunately selected We were given clear instructions about the programme, the things we need to carry with us. The area to be visited and the actual work we need to do this being my first experience of an outdoor camping for such a long duration. I was more enthusiastic and set to prepare for the camping atleast three days in advance and finally the day arrived when we all assembled at Borivli station for the start.

Our journey to the site was pleasant and full of cheer as everyone was looking forward to a pleasant diversion. On arrival we found Tandulwadi to be small village of Thane. As soon as we settled ourselves in a village school which was our campus, we were required to survey the rural folk and extend invitation for a Bhoomi Puja which was to

be performed the next day for construction of a Community Hall. This construction was our main target in this camping. The village Patil was also invited to grace the occasion and be the Chief Guest for which he readily agreed. The day passed on busily preparing for the bhoomi puja.

The Puja was participated enthusiastically by the villagers as well as the Patil and many other members of the viliage. Our Professor and the chif guest gave inspiring speeches and the function ended with delicious snacks. The very same day our schedule of construction work began for the Community Hall. We were required to dig in a specified trench for its foundation and fill the same with stones and concrete mixture and a thereafter raise a wall of one ft., height all around. Our normal day began at 6.30 a.m., with a cup of tea followed by physical exercise and field work of two hours. Thereafter, breakfast was served at 9.00 a.m. Again fieldwork continued for next two hours with a break for bath, lunch and recreation. At 3 30 p.m., we had tea andthen continued the field work-until 6.30 p.m. Thereafter, we had a wash and a meeting to evaluate the day's performance and some discussion on general to-

pics followed by dinner and recreation and finally to bed at 10.00 p m.

During the camping, a University member visited us, inspired our work and commended us.

Our field work was slightly hampered by rainfall and as a result the work could not be completed within the scheduled period of camping and we had to leave behind a few students who stayed behind for a day more to complete the work. Our camping ended with a memorable camp-fun with dance and music in which everyone of us participated.

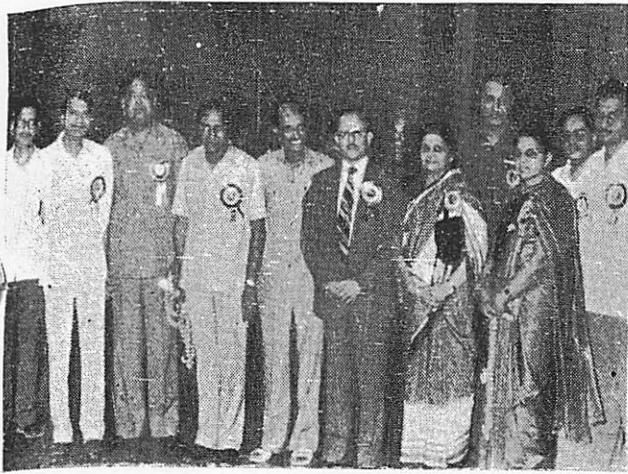
On return we felt quite happy to have participated in this camping which gave us an insight into the rural life and an opportunity to render a social service. I feel it would benefit the youth of our country to participate more in such programmes so that it will instil in them apart from the social awareness, the need to build up and improve conditions of our rural areas which form a predominant part of India.

We owe the grand success of our camping mainly to the able organiser, enthusiastic and active participation of the group leader, secretary and finally to the programme officer who were overall incharge.

College Annual Day

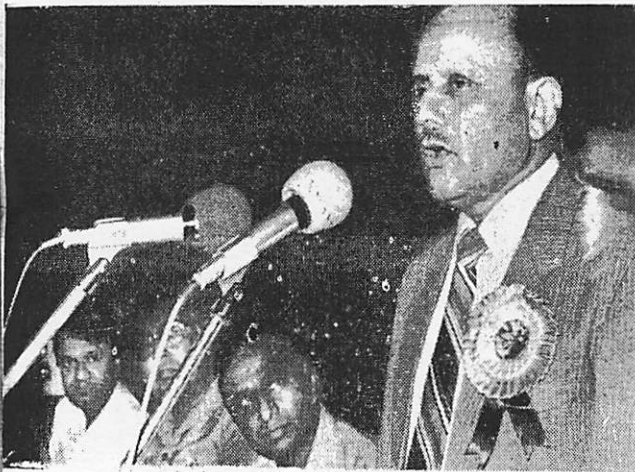
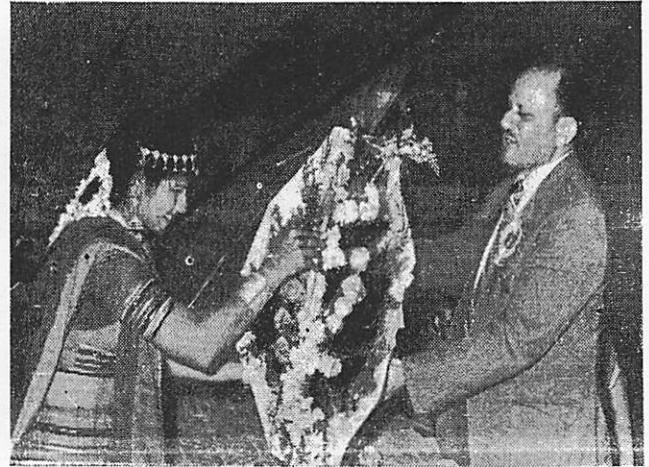
Happy to have
h gave us an
opportunity to
would benefit
cipate more in
instil in them
, the need to
of our rural
part of India.

GOVERNING COUNCIL
MEMBERS WITH THE
CHIEF GUEST SHRI
D. S. SOMAN (Comm. of police)

of our camping
enthusiastic and
p leader, secre-
me c er who

FLORAL TRIBUTE TO
THE CHIEF GUEST
SHRI D.S.SOMAN

CHIEF GUEST SHRI D. S. SOMAN
(Comm of police)
Addressing the Audience

AUDIENCE AT THE ANNUAL DAY

KOLI DANCE

NAGA DANCE

DANDIA RAS

BHANGDA DANCE

SHIV PARVATI NRITYA

RAJASTHANI DANCE

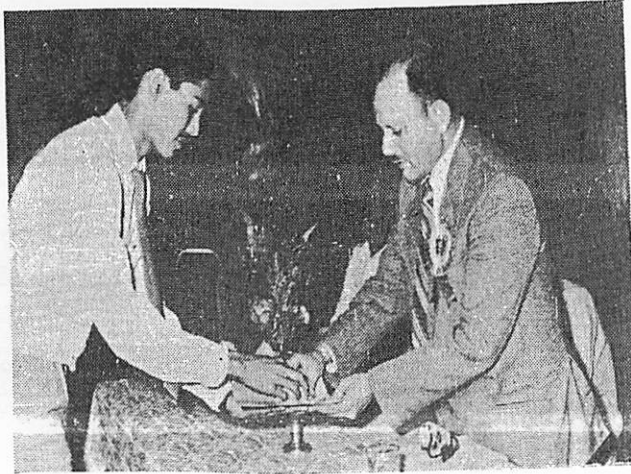
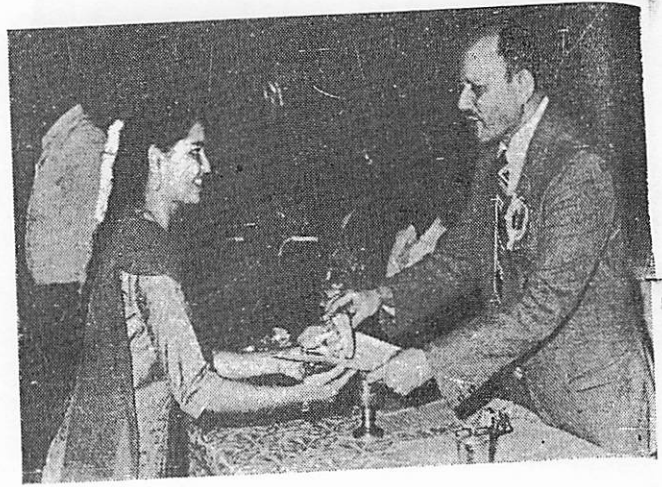

BHANGRA DANCE

AT THE END CAME TOGETHER

Miss KANCHAN GORE
Best Girl Sr. College

Mr. PRASHANT RAO
Best Boy Sr. College

Miss RAMAA PONNAPUR
Best Girl Jr. College

Mr. AVTAR SINGH
Best Boy Jr. College

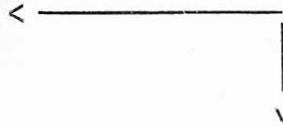
College Annual Day

Sportsman of the Year
(1986-87)
Mr. Parthasarthy Kulkarni

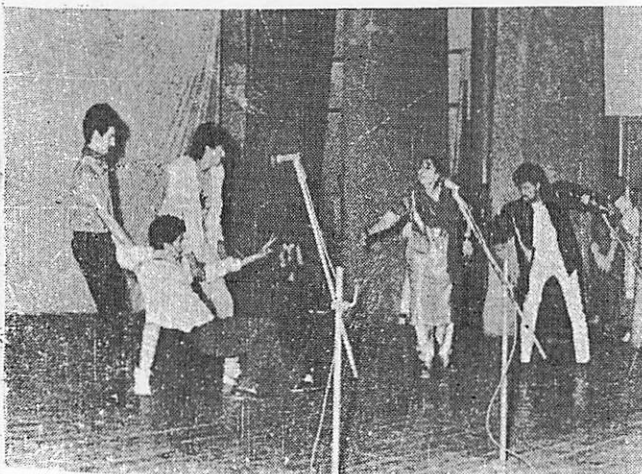

Y. M. C. A. Volley-Ball
Trophy Winners

WE ARE PROUD OF THEM

Inter Collegiate
Water-Polo Winners.

Hindi Skit

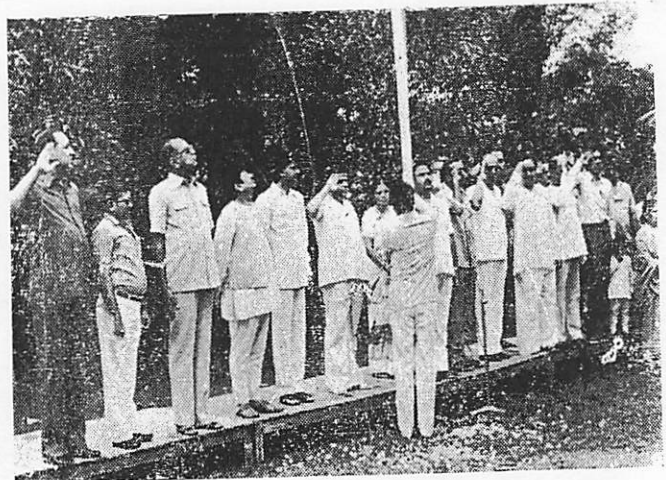
Gujarathi Sahitya Mandal
Speaker :- Lion Chokshi

5 th Inter Collegiate
Gujarathi Singing Competition
3 rd Prize Winners

5 th Inter Collegiate
Gujarathi Singing Competition.

Flag Hoisting
15 th Aug. 1986

Our Previous Year's 1st Class Students at University Exam. of T. Y. B. Com.

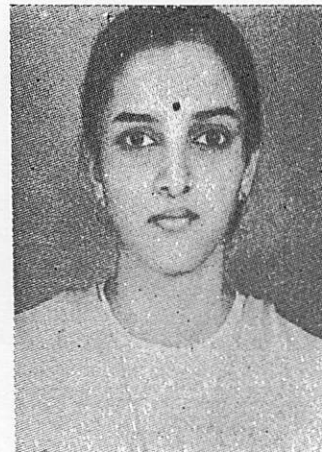
CONGRATULATIONS

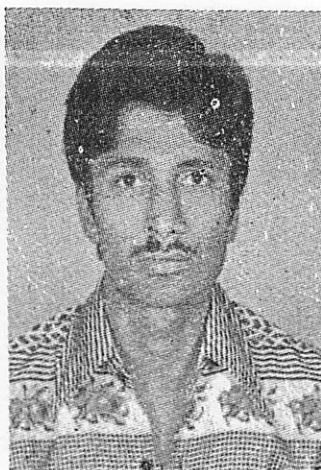
Santosh Pandey

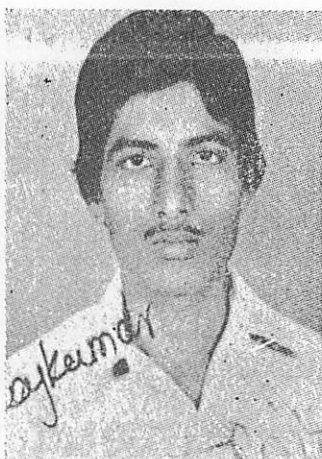
Mangal Kusum

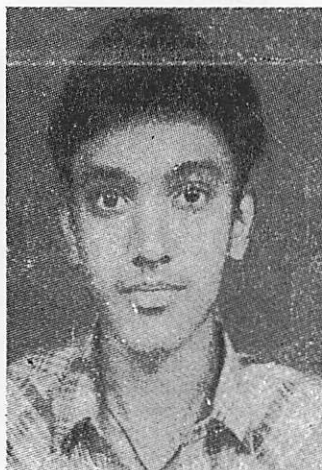
Shalini Rao

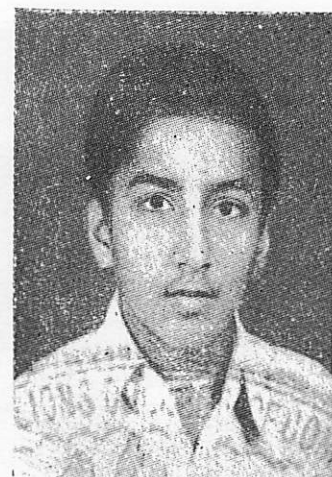
Sushil Kumar Raika

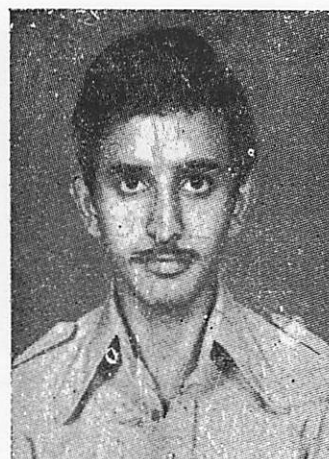
Rajkumar Shah

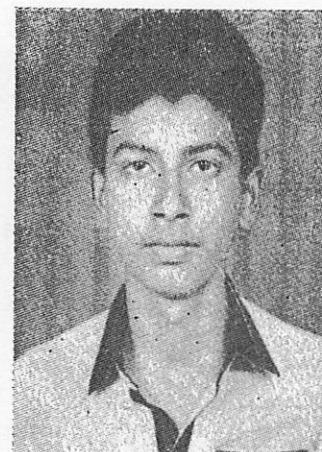
Sanjay Jain

Rakesh Parasarampuria

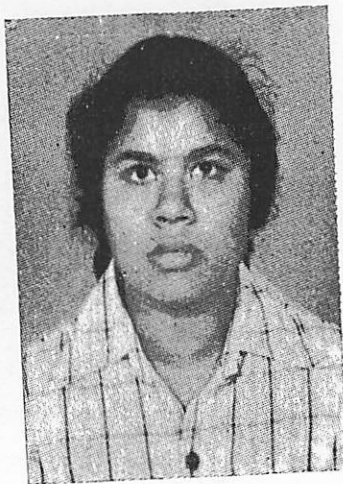
Dinesh Raikumar

Jayesh Parmar

**Our Previous Year's 1st Class Students at University
Exam. of T. Y. B. Com.**

CONGRATULATIONS

Varsha Khanolkar

Anita Gupta

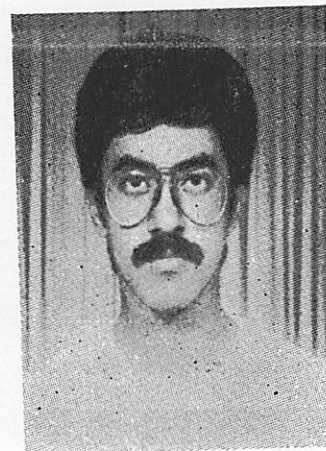
Anita kunder

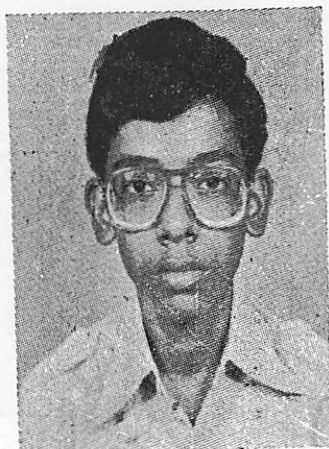
Dilipkumar Bohra

Gopal Deora

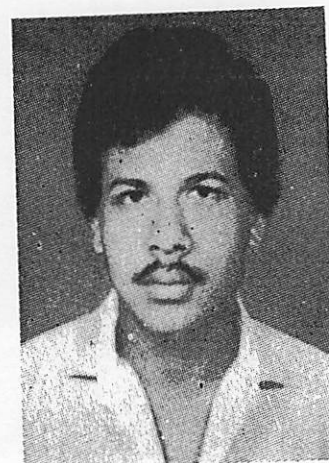
Harish Veliramani

Jayram S.

Roopchand Gupta

Sanjay Goenka

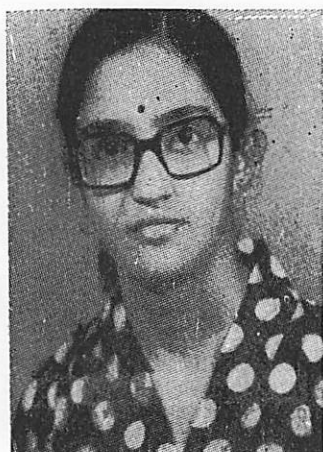
rsity

Our Previous Year's 1st Class Students at University. Exam. of T. Y. B. Com.

CONGRATULATIONS

nder

Asmita Majithia

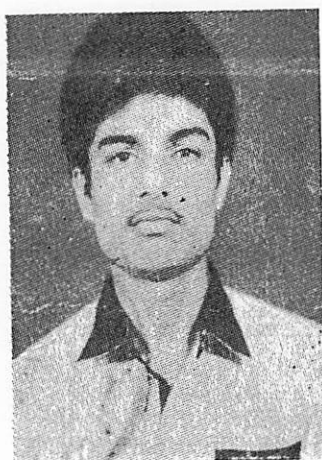
Suman Jain

Neeta Shukla

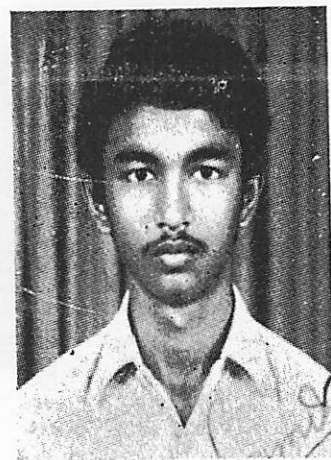
eliramani

Mukund Jakhia

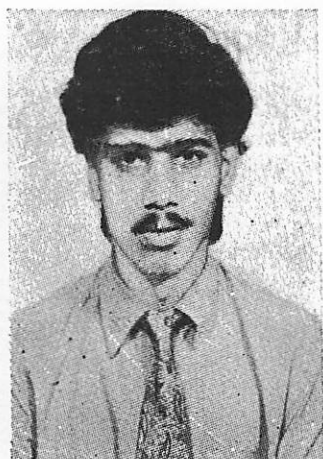
Ramanand Gupta

Sameer B Patel

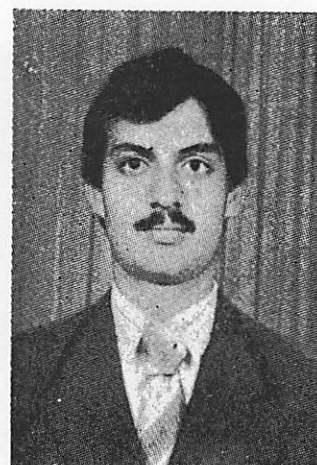
Goenka

Iyer Subramaniam

Hiten S. Shah

Rajesh K. Parekh

**Our Previous Year's 1st Class Students at University
Exam. of T. Y. B. Com.**

CONGRATULATIONS

Surekha Jain

N. Mohan

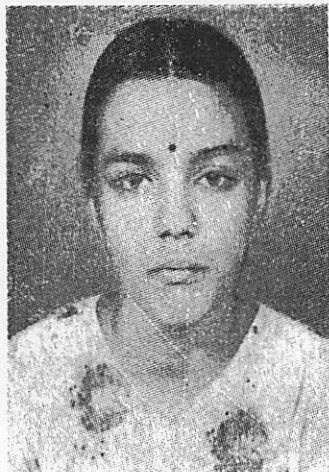
Rita Upadhya

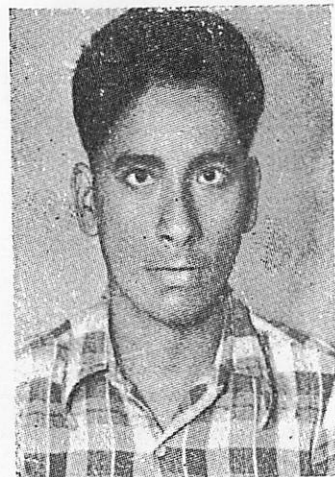
Kamlesh G. Shah

Raiyagor Hitendra

Lalitha Narayanan

Prabhakar J. Shetty

ity

ya

□ ● मराठी विभाग ● □

J. Shetty

पिबहयत्तः
पुनरुत्थयत्तः
वर्षा अति
उष्ण अमले
उत्तरार्धे ।
निर्वाण प
काल विष
श्रीवा अति
हीने या इ
वाल्मीके इ
प्रमाण संद
वार
पुष्पासोद
दिवशी वा
स्थिरवले
वर्ष रावृत्ति
वस अत्या
वत् एव द
हील

आदिवासींना शाप कणासा ?

Ghadi Bhalchandra D.,
F. Y. B. Com.

या गावात मुख्यत्वे दोन प्रकारचे लोक
रहतात. जमीनदार वर्ग, (किंवा त्यांना पटले
म्हणतात) आणि आदिवासी. गावाचे वेगवेगळे
भाग केलेले आहेत. प्रत्येक भागाला पाडा असे
म्हणतात. या गावात सतत दहा वर्षे आमच्या
कॉलेजचे प्रा. वेलिंग रॉबर्ट्स या योजनेच्या
मुलांना घेऊन जातात. तिथे जाऊन आर्थिक,

पटले.

फिटल्या घेऊन फिरणारी आदिवासी पोर, सूर्य
डोंगरावरून लोकावताच गुरे घेऊन चारायला
जाणारे आदिवासी, हातात कायती घेऊन लकड
जमा करायला जाणारी आदिवासी बाया
मंडळी, दाल्या गणवेश घालून सफळयला
जाणारी बसची वाट बघत थंडीत कुडकुडत
असलेली शालची मुले त्याच्याबरोबर मास्तर.
सारे काही रमणीय या गावात पहायला येते.
निर्माणे खरेच या गावावर खूप प्रेम केलेले
हिसते. ज्याचा कोणीही बाली नाही त्याचा देव
बाली असतो हे आपल्याला या गावात गेल्यावर

चार सुंदर नक्षीदार आणि कोरीव लेण्या-
प्रमाणे सुंदर दिसणारे, गावाच्या सोभते भर
व्याणारे डोंगर गावाभोवती भिंत घालून उभे
होते. या डोंगरांनीच की काय बाहेरच्या प्रग-
वा आणि विकासचा वारा या गावात बराच
कोळ शिकविला नाहीत. एकाबाजूने शेत,
जिथेसुर पणी घेऊन आकाशागंगा वहात होती
डोंगरावर पिढे गेव आणि गावात गर्दीकरण
होती असलेली झाडे राजीच्यावेळी त्यांच्यावर
बांदी ओतणारे चंद्राचे चांदणे, अर्धमधून
पुढेच्या दगाचे निरनिराळे आकार, पहाटे
बाबड्याचे गावाला उठवणारे ओरडणे, दुधाच्या

पहाण्यासाठी बाहेर पडले.

हेहीला गाला उडवावा तशी धूळ उड-
वत एम्. टी. तांदुळवाडीला पाहोचली. आणि
बस थांबायवर थांबली. गाडीतून सामान उतर-
वून रॉबर्ट्स या योजनेचे विद्यार्थी कूपमधु
दिवशी जास्त काम नव्हते. मी जरा गाव
पहाण्यासाठी बाहेर पडले.

आपण असता. ते कधीही एक होऊ शकत
 पर चालवतात. दारूमळे या लोकांत सतत
 करणे शक्य नसते. त्यांच्या बाया लोकांत विक्रम
 पुढे सतत नयेत असतात. त्यांमळे त्यांना काम
 द्यावी लागत नाही. दाखे पिवून आदीवासी
 प्रत्येकाच्या घरांत पिकते. त्यांमळे ती विकत
 आहे. व ताडाची झाडे जास्त असल्यांमळे दाखे
 दाखे ही या लोकांना लागलेली कोड
 अश्यास केला.

मि या गावात एकच कूप म्हणजे दहा
 दिवस राहिलो पण यांच्या जीवनाचा बरसच

आणि कर्जात मरतात.
 हे आदिवासी कर्जात जन्मतात, कर्जात जगातात
 वाटणे पण यांच्या मागासलेपणाचे लक्षण आहे.
 बड्या लोकांना आदिवासी सुधारक नयेत असे
 विश्व व मागासलेल्या आहेत. गावातील
 होते. तसेच या लोकांच्या चालीरीतीही फार
 त्यांमळे त्यांच्यात मिसळणे अतिशय कठीण
 आहेत. येथील लोकांचा स्वभाव लाजवट अस-
 फारशी जास्त वाटत नाही. याला कारण पुढे
 पण दहा वर्षांचा कालावधी पहाता ही सुधारणा
 वधीत बरीच सुधारणा एन. एस. ए. ने केली.
 प्रमाणे कार्य करित आहेत. दहा वर्षांच्या काला-
 आदिवासी लोकांसोठी आपल्याला शोधून त्या
 सामाजिक आणि राजकीय दृष्ट्या मागासलेल्या

नाहीत. दाखपार्सन या लोकांना अलग करण्यात
 लोक देश
 त्यांच्या
 अयशस्वी झाले आहेत याची कारणे पुढे
 आहेत. त्यातली काही अशी- या समाजात
 दाखला अतिशय मान दिला जातो. मूळ जन्मले
 की बारशाच्या वेळी त्याचे नाव ठेवतांना आदिवासी
 त्यांच्या तोंडात दाखे शूब टाकतात. अशा
 प्रकारे इथूनच दाखला सुरूवात होते. दाखे
 शिवाय यांची सोयरीक जमत नाही. जेणे व्हड
 सोयरीक जमते तेव्हा दोन्ही बाजूंची माणी कार
 दाखे आणतात व त्यांची अदलाबदल करून लागते. या
 पितते. व तेव्हा सोयरीक पक्की होते. कुठल्याही पंसा नाही
 मूळाला जमन झाल्याशिवाय 'रामराम' करे असता. मि
 ण्याचा अधिकार नाही. जेव्हा जमन होते तेव्हा पुढच्या म
 ती मूळाला स्वतः दाखे पिते, बायकोला पाजते उत्तर आ
 व इतर तरणांना पाजते तेव्हा ती सर्वांना नाही. म
 'रामराम' करते व तेव्हापार्सन त्याला राम तोंड धरून
 राम करण्याचा हेतूक घात होते. तेव्हा ज आणि शि
 पुन्ही आदीवासी कुबार तरणांना नमस्काराशिवात
 केलात तर ती प्रतिष्ठा देत नाही याला व आदिवासी
 सांगितलेले कारण आहे.
 ती ऐकेना

काही वर्षापूर्वी या लोकांच्या स्वतःच्या आहे ? त्या
 अशा जमिनी होत्या. पण कर्जापायी त्यांना दिवस करे
 जमिनदार जवळ गहाण टाकल्या व त्या जमिनी काय
 जमिनदारांनी मिळकत केल्या. परिणामी पाठवा. त्या

जाने किसे ? इच्छा मझे तोड़
 पाला पैसा कोण देणार ? इच्छा मझे तोड़
 त्याने बंद केले. अशा प्रकारे हे सारे आदी-
 वासी दारिद्र्यगत बूडाल आहेत. समजत नाही
 त्यांना कृपाचा शोध आहे. लाजवट स्वभाव-
 मूळ ते विकासगत भाग घेव शकत नाही.
 त्यांचे प्रश्न बघितले कि वाटते ते कसे
 सोडवावे. इतके त्यांचे प्रश्न आहेत कि समजत
 नाही आणि कित्येक वर्षे ते दारिद्र्यगत रहा-
 णार आहेत. तरिपण आज थोडीफार सुधारणा
 झाली आहे. यात समाजसुधारक आणि प्रो.
 वेलिंग्टन सर यांचा सिद्धान्त वाटा आहे प्रो. मिसे-
 सारांचा पण बहुमोल वाटा आहे. गेल्याच
 कूपमध्यु झालेला रंग पट्टी करण्यात आली,
 मूलांना फुकट शालीचे गणवेश वाटण्यात आले.
 कालेजच्या महेरबाबीने होस्पिटल उभे राहिले.
 या साऱ्यांमध्ये आदीवासीना समज आली
 आहे आणि ते या प्रगतीच्या कामात सह-
 भागी होतील अशी आशा आहे. या आदी-
 वासी बंदले पुढील काही लिहीता येईल.
 कित्तीही लिहीले तरी त्यांचे प्रश्न संपणार
 नाहीत. हा लेख वाचणाऱ्यांकडेन एवढीच
 अपेक्षा करता कि भविष्य काळात पुढील
 वेळ मिळाल्यास जेकर या लोकांच्या दारि-
 द्र्यगतर मदतीची फुंकर मारा. त्यांचे प्रश्न-
 लिहून सुटणार नाहीत तर त्यासाठी आप-
 त्याला प्रत्यक्ष गावात जावन काहीतरी करावे

ज्या करणारा लोक देशोधडीला लागले. 'बाँड लेबर' हे ही
 समाजसेवकही त्यांच्या दारिद्र्याचे कारण आहे. बाँडलेबर
 पण पुढील सुणजे आदीवासी लोक लग्नासाठी कर्ज घेतात.
 या समाजात त्या आदीवासीने सावकारांच्या
 मूळ जन्मले घरी काम करावे. ते कर्ज वेढ्या संपते, वेढ्या
 नाव ठेवताना आदीवासीच्या मूलाचे लग्न होते. म्हणजेच
 कर्जात अशा आदीवासीने स्वतःच्या लग्नाला घेतले कर्ज
 होते. दाख त्याच्या मूलाच्या लग्नाच्या वेळी संपते. यांना
 नाही. जेव्हा 'बाँड लेबर' म्हणतात. या दरम्यान साव-
 ळाण कारांना सांगितलेले प्रत्येक काम माफत करावे
 लांबदळ करतानात. या लोकांजवळ मूलांना शिकवण्यासाठी
 होते. कुठल्याही पैसा नाही. एके दिवशी सर्व करायला गेले
 रामराम' करू शकता. मी एका आदीवासीला प्रश्न केला कि
 लग्न होते तेव्हा तुम्हा मूलाला शालेत का पाठवत नाही. तर
 पकोला पाठवत आले कि तो शालेत जायला तयार
 हो तो सर्वानाही. मला एकत नाही. मारल तर घरावेन
 मं त्याला रागात घेवून जाईल व मला मूलागा नाही होईल
 तो. वेढ्या व शाली शिकून काय करायच आहे. त्याच्या
 पाला नमस्काराशीवात मजुरीच आहे. या वर मी त्या
 नाही. जाला आदीवासीला समजवण्याचा प्रयत्न केला पण
 तो ऐकना तो म्हणाला 'काम करता आहेना,
 गरीब्या मग जातो. मग मला काय वास
 काऱ्यां स्वतः आहे ? त्यावर मी म्हणालो मजुरी किती
 कमावण्या त्या दिवस करणार ? त्याचे हानपाय राहिले मग
 या व त्या जमीनी काय करणार ? वेढ्या त्याला शालेत
 पा. परिणामी जाव. त्यावर प्रश्न आला 'त्याच्या शिक्ष-

भाईया गाव्या डोंगर

★

काय हेतात घेतले आहे. याचा सर्व खर्च मुंबई
 ग्रामीण विकास योजनेा करणार आहे. त्यांच्या
 या आदीवासींच्या सेवेत या. तेलंग सर आणि
 सा. भिसे सर यांना शुभेच्छा.

भाईया गावच्या कडेला आहे उभा
 श्याम भाई. ठाऊक आहे का कोण हा
 मुरलीधर भाई ? आहे तो विठाल, आहे तो
 उब. कर त्याचे पसरले आहेत, मुंबईच्या दोन्ही
 टोकाना. कमळवरण त्याचे अखंड स्पर्श करीती
 मिथुने निमळ पाणी.

अंगार हिरवी, निळी, तांबडी. बरेच
 थारी. थिरी तपाच्या लगे नजर निळ्या
 नभावी. थालिती व्हाऊ तपाला थावणाऱ्या

होते रे घना गुड्डे दर्शन मज रावतिनी
 पण सुखाने गुड्ड्या ऐकला नाही सर एकही.
 हेवा वाटतो रे मज बघून पुढी अटळ
 धूपवाजी.

खळती गुड्ड्या कुशीत मी बालपणी
 उटला आनंद म्हान आजवरी, पण नयनी
 सापडता बदल गुड्ड्या देही मानव येतो
 मानव जातो परी माहुल्या डोंगरा व आहेस
 दीर्घ-आयुष्या.

यानेश कुडवा
 F. Y. J. C A-20

आज
 विद्यार्थी
 आशा, स्वर
 जात आहेत
 आप
 किंजिरी
 चला स्व
 बुद्धीची कुं
 मनात नसर
 बले जाते
 व दुःखाला
 आप
 अत्यासकम
 आपणिव अ
 खड दंडप
 नव नैती.
 दितो पण
 आहे. न व
 रे कडेन
 अक्षर
 आपणिव अर
 मळवणारी
 आ आशेच

जाल.

३ खं यं क
गि. त्याच्या
सर आणि

या कुडवा
J. C. A-20

आजच्या ह्या स्पष्टिक जगत सामान्य
विद्यार्थी आदी चिरडला जातोय. त्याच्या
आशा, स्वप्न सारी स्पष्ट्या ओड्याखाली दबून
जान आहेत पण याची कुणालही खंत नाही.
आपल्या मुलांनी मोठे व्हो, डॉक्टर,
विनीयर व्हो ही आर्द्विडलांची स्वाभाविक
व्हा स्वतःच्या इच्छापूर्तीसाठी मुलांच्या
दुडीची कुवत न ओळखता त्याच्या स्वतःच्या
माना नसतानाही त्याला ह्या शोषकाडे बळ-
बळे जाते आणि यथून विद्यार्थ्यांच्या निराशेला
व दुःखाला मुकवत होते.

आपण ज्या शोषकाडे जात आहोत तो
स्वात्मिकम आपल्याला जमणार नाही याची
गोव अर्थनही आर्द्विडलांचे व समजाचे
बंध दडपण असल्यामुळे ही गोष्ट केवळ मना-
चरही. बूढी आणि मन यांचा संघर्ष होत
होतो पण ओठपुढत आलेले शब्द बाहेर येतच
ही. न जमणा-या अस्थामाचा गाडा विद्यार्थी
रे कसून ओढत असतो.

शेवटी, जे कधीही मिळणार नाही याची
गोव असताना केवळ आशेच्या बळावर ते
ळवणारांच्या नाविी अपयशच येते. आणि
आशेची जगा दुःख येते. असे निराशा

दिशाभंग

Madhuri Vempure
F. Y. J. C. E-70

विद्यार्थी दुःखाच्या महासागरात डूबतच रहा-
तात. परंतु त्यांना किनारा दिसत नाही.
दुःखाच्या महासागरात डूबत असलेल्या
तरेणांनी किनारा स्वतः शोधायचा असतो.
परंतु असे न करता आजचा विद्यार्थी वेगळेच
मार्ग अवलंबतो. पहिला मार्ग म्हणजे आत्म-
घात. पण आत्मघात हे दुःखावरचे औषध
नाही. हे भिन्नपणाचे लक्षण आहे. काही विद्यार्थी
मद्य व अमली पदार्थांचा आश्रय घेतात पण
अशा विद्यार्थ्यांनी हे जाणले पाहिजे की मद्याच्या
पेथ्यात दुःख तर संपत नाहीच तर त्या पेथ्या-
तून दुःखाचा महासागर उखळून येतो.

विद्यार्थ्यांची हेणारी ही कृतरओढ
थांबवली पाहिजे. याविरुद्ध बंड केला पाहिजे.
सरकारने अवलंबिलेली ही चुकीची शिक्षण
पद्धती मोडून काढली पाहिजे.

दुःख आणि सुख अशा दोन बाजू अस-
ले व जीवन आणि मृत्यूच्या वर्तुळात बंदिस्त
झालेल्या आर्युष्याचे दोन मार्ग आहेत. एक
खोडून नेणारा व दुसरा प्रगतीपथावर नेणारा
नेणारा याले कोणता मार्ग निवडायचा हे
प्रत्येकाने ठरविवले पाहिजे.

□ □ □

माणसाला समज घायला लागल्यापासून ती आपल्याभोवती आशा आकांक्षांचे कोटण तयार करती. ते कोटण मजबूत असतेच असे नाही. पण त्यात वावरणाऱ्या त्याच्या इच्छा आकांक्षा मजबूत होतात. फक्त त्याला कुणाचा तशी आधार लागतो. लक्ष्मणपणपासून जर आपण गत आर्पुष्याचे नीट निरीक्षण केले तर त्यात खूप बदल झालेला आढळतो. माझेही त्याबाबतीत असेच झालेय. शाळेत असताना वाटत होते डॉक्टर व्हावं. पण नंतर विचार बदलला. नंतर थोड्या कुठे कविता करायला लागले तर वाटले की खरंच लेखनापासून

फक्त स्वनाद्वारे जगू शकतो.

माणसाचे जीवन म्हणजे एक प्रयोग आहे. क्षैलक मातीचा गोळा. त्याच्यात जसे रंग भराल, जसे त्याला घडवाल तसेच ते घडत जाते. आर्पुष्याच्या या परत्यात माणूस, स्वनाश्री खेळत आर्पुष्य काढतो जे आर्पुष्य त्याला अस्तित्वात जगाता येत नाही ते तो

खरंच अनुभव घेतल्यानंतरच अहोपण येत असं म्हणतात हे अगदी खरं आहे. माझ अनुभवातल्या या छोट्याशा अनुभववार्तन माणसाच्या अर्पुष्यातल्या या छोट्याशा आत्मत्या का खरंच यशाचे महत्त्व पटले. मी आत्मत्या को जव्या मराठी वाड्मय मंडळीतर्फे आयोजित केलेल्या अभिनय स्पर्धेत भाग घेतला. खरंच स्टेजवरील काही संबंध नसताना, कलेची काहीच जाणी प्रथम असावी. नसताना व या कलेच्या जाणसनेची कमतरता असताना मी फक्त त्यात भाग घेऊन पाहिले असताना काही जे इतर वेळी आपण सहज किंवा कितीही मोठे गप्पा मारल्या तरी स्टेजवर नसतं उभं राहिले हे किती कठीण जातं याचा अंदाज अनुभवात येतो. चारही कोप-यार्तन देवाने अर्पण केले. खरंच असे नजक नोंवाचा उपयोग रसिक महत्त्वाचे अ

ती विस्तृत नाहीत.

आनंद छंटावा. पण सगळंच विनसले. आपल्याची वळण माणसाला कुठल्या कुठे घेऊन जातात त्यांचा भागपत्ता देखील लागत नाही वळणावरून मागे पाहण्याची प्रयत्न केला तर जी विस्तृत नाहीत.

शुभांगी प्रथम वर्ष, गणितीय

असा अविभव . . .

कसे-याने

बक केले

शकते ना

बळे मळे

या सर्वांचा सारांश एकच कळला की जीवनाच्या स्टेजवर उभे राहून ठरवलेल्या पात्रासकट उभे जीवन काढायचं आहे. त्याला धाबकून, विरवस घालवून चालणार नाही. ज्या दिवशी तुमचा खबोरपणा गळून पडेल त्या दिवशी तुम्ही लयक ठरणार नाही. तुमची चूकी समजावून घेऊन ती परत न करण्यात यशाचे सगळं सार आहे. फक्त त्याला सांभाळायला आधार लावा. हे मी म्हटल्याप्रमाणे मलाही खरंच आमच्या कॉलेजच्या रसिक मंडळींनी टाळ्यांनी इतकी सुंदर साथ दिली की खरंच अर्थीची फुले झाली. आणखी याच हिमतीवर मी पुढे पाऊल टाकणार आहे. नव्या उत्साहानं नव्या उमेदीनं.

ज्याला आता बक्षिसाची पत्रवी नको असे वाटले. अपयश ही यशाची पहिली पायरी वाटले नाही. प्रसंगी खरं वाटले नाही. पण यानंतर हे खूप विचार केल्यावर वाटले की खरंच इतरां-मध्यही काही लाक्षणिक गूण टिपण्यासारखे असतात. ते आपण घेत नाही. फक्त परिक्षकांना दृषण देतो ही मोठी चूक लक्षात आली.

या मनाच्या अस्वस्थ अवस्थेत फक्त या अंदाज अनुभव देवाने अपूर्ण केले. मला वाटले की खरंच आपल्यात थोडे तरी काही तरी आहे.

अभिनाय स्पष्ट्या दिवशी स्टेजवर उभे राहिले आणि अगला घाम सुटला. थोडा वेळ काय चाललय याचा पत्ता लागला नाही. आणूक मनात वट्टे केलं आणि प्रसंगाला सामोरी जाणे झाले. अभिनय स्पष्ट्या निकालाची सुनावणी होताच माझ्या डोळ्यात अर्थ तरा-रले. त्यात कोणतीही स्पष्टता को अपयश होय यात अर्थही पहायला येतो आहे. हे वाक्य ऐकल्यावर काळीज चरकून निघावं असा तो अर्थही जास्त आहे याची वाहून लागली. मला घेऊन पाहिले. कुठेतरी कुणाच्या तरी आपल्यापेक्षा प्रथम आपल्यात असणा-या कमतरतेची जाणीव घ्यायला येते. आणूक मनात विद्यार्थी यशाची झाले. आणूक मनात येताच खरंच स्टेजवर येऊन जाणे मनात येते. मला वाटते की मला बक्षिस नाही मिळाल्याबद्दल मूळीच तर मला काळीज चरकून निघावं असा तो अर्थही जास्त आहे याची वाहून लागली.

कसे-याच्या रितीने करतात. आपण कुठलीही शकत नाही. या स्टेजवर प्रथम उभे राहण्याचं मला मनात माझ्या बाहेरील दिले.

कसे-याच्या रितीने करतात. आपण कुठलीही शकत नाही. या स्टेजवर प्रथम उभे राहण्याचं मला मनात माझ्या बाहेरील दिले. कसे-याच्या रितीने करतात. आपण कुठलीही शकत नाही. या स्टेजवर प्रथम उभे राहण्याचं मला मनात माझ्या बाहेरील दिले.

प्रथम बंधू, बालपण

श्रीधर

लोकशाहीचे दुःख

Amit G. Borkar

S. Y. J. C. Div.- A Roll No. 5

व लिहिण्यास व्यक्तीगत स्वातंत्र्य आहे. परंतु मिळालेल्या लोकशाहीचे आपण गौरवापर करण्यास सुरवात केली. लोकशाही नाई लागल्यावर कायदा, सव्यवस्था आपल्या देशात निर्माण झाली लोक स्वतंत्रपणे विचार करू लागले. वेगवेगळ्या क्षेत्रात प्रदोषण करू लागले. विकासाच्या क्षेत्रात प्रदोषण करू लागले. परंतु जसजशी सव्यवस्था आली त्याच बरोबर अष्टाचार ही वाई लागली व कायदा अधिक कडक झाला. आज आपल्या देशात हिंसाचार, अष्टाचार वाढत आहे. आज सर्वजण गांधीजींच्या तत्वाला, लोकमान्य टिळक, भगतसिंगांच्या त्यागाला विसरली आहेत. लोकशाहीमूळ प्रस्थापित झालेली आहेत. शांतता आता नाहीशी होत आहे. लव-लवपतीचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत चालले आहे. लोक कोणतीही गोष्ट करण्यास लाजत नाही. ह्या सर्वांच्या देशात गरिबींना धंदा होत आपणाने बोलण्यास आपण करणारा

सर्व प्रकारच्या सुख आणि समृद्धीने पंपन असलेला हा माझा भारत देश. ह्या देशात अनेक प्रकारचे, अनेक धर्माचे, वेग-वेगळ्या भाषांचे अनेक लोक राहतात. ह्या देशात महारमा गांधी, लोकमान्य टिळक यासारखे अनेक प्रकारचे महापुरुष व संत होऊन गेले. ब्रिटिशांच्या सभ्यतेच्या मूकता, आपणाने टिळक सावरकर ह्या प्रकारच्या लोकाना दिली तर जातीभेदाच्या जोखड्यांवर आपणाने पुकारास, शानेवर ह्यासारख्या महानांनी सोडविले. अशा रितीने वेगवेगळ्या प्रकारचे लोक ह्या भारत देशात होऊन गेले. भारत देशात लोकशाही प्रस्थापित झाली. लोकशाही ह्या शब्दाचा अर्थ म्हणजे, 'लोकांनी चालविलेले राज्य' ह्या लोकशाहीत आपणाने बोलण्यास आपण करणारा

लेखले जाते. आज आपल्या देशातील समभाव
 संपन्न आहे. वेगवेगळ्या प्रकाराने लोक
 स्वतःची कामे साध्य करून घेतात. आपल्या
 देशात गुंडागारी, बेकारी खूपच प्रमाणात वाढली
 आहे. नोकरी हवी असेल तर वधिला लागतो.
 आणि नोकरी हवी असेल तर वधिला लागतो.
 वधिल्या विषय आज कुणालाही नोकरी
 मिळत नाही. धंदा करायचा ठरविला तर
 भांडवल लागते. जर धरात बेकारी, गरीबी
 असेल तर आपण भांडवल कुठून आणणार.
 आपल्या देशात जरी लोकशाही असली तरी
 अध्यात्मिक अधिक प्रमाणात लोकशाही असली व
 होवू शकते. जरी लोकशाही असली तरी
 विकत घेतली जाते. जे संस्कृत शिकलेले
 आहेत ते आज ह्या प्रकारला पाठिंबा देत
 आहे. आज माणूस सत्ताधारी बनतो तो केवळ
 पैशाच्या व दादागिरीच्या जोरावर व असल्या
 माणसाना होत देतात हेच श्रमिक लोक.
 पैशाच्या जोरावर मते मिळवून सत्ताधारी
 बनतात व कधी कुठून, मार्कन दिलेले
 आरवासाने विसरून जातात. आज आपल्या
 माणसांत पैसा हेच देव आहे. पैशाविषय
 इकडेच पान विकडे होत नाही. पैसा असला
 तर जगातील दुर्मिळ स्थान देखील आपणास
 मिळते. आज लोकशाही हे श्रमिकांच्या हाता-
 नील खेळणे आहे. त्यांच्या म्हणण्याप्रमाणे
 देशातील कामे होतात. आज सरकारी ऑफि-

सात पैशाविषय कोणतेही काम होत नाही
 पैसा दिला तर राहिलेले सर्व गुमची का
 दिवसेंदिव
 जेथे रक्षण
 बंगला, गा
 आपला देश हा शांतताप्रिय आहे पर
 आज ह्या देशात हिंसाचारचे प्रमाण वाढ
 आहे. राजरोसपणे लोकांना मारतात. बूके
 दरोडे टाकतात. आज आपल्या देशातील गरीब दु
 आपल्या दे
 कारणे घड
 जी लगे ?
 दिवसा 'लक्ष्मी फिल्म' दाखविली जाते. ही
 फिल्म पॉलिम स्वतःच घेऊन बघतात व त्या
 होतात. आ
 ह्याचा मोबदला म्हणून हसे पेशवे जातात.
 जातात.
 आज तुमच्याकडे परवाना असो वा न
 फी कमी आहे
 फी खोद सर्व
 वरले कोणतेही कायदा न बाळगता रस्त्याव
 वसतात. आज आपल्या देशात मोठ्या
 प्रमाणावर अराजकता माजली आहे. श्रम
 माणसे बंगल्यात तर गरीब माणसे झोपडी
 राहतात. त्यांच्याकडे खायला, प्यायला नस
 तर ही श्रमिक माणसे पाट्या करतात, गरी
 लोकांकडे अन्न, वस्त्र, निवारा ह्या मूलभू
 गरजा भागविण्यासाठी पैसे नसतात. ते जो
 अशाच्या एक एक दाण्यासाठी टाही फोडता

प्रथम पारितोषिक-भूजराती निबंध स्वर्ण

आपल्याला, आपल्या देशाला वाचविलेच
 पाहिजे. आपण सर्वजण एकत्र येऊन देवा
 अष्टाचारान्या मिथ्याज्ञानाचा नाश केलाच पाहिजे
 व त्यासाठी आपण ही ओळ लक्षात ठेवूया-
 'हेम हेमि कामयाव, हेम हेमि कामयाव
 एक दिन ।'

आज आपण सर्वजण एकत्र येऊन देवा
 प्रकारच्या माणसांचा नाश केला पाहिजे. व
 पुर्वत शांतता प्रस्थापित केली पाहिजे. आपला
 भारतदेश पुर्वसाखा शांततामयी, समृद्धीने
 फुलला पाहिजे. आपल्याला आपल्या लोक-

होत नाही
 विमंची का
 दिवसेंदिवस वाढत आहे. आज आपल्याकडे
 बंधे रद्दल्यास जागा नाही तेथे श्रीमंत माणसे
 य आहे पर
 बाला, गाडी घेतात.
 शिक मनात. आपल्या देशातील अराजकता
 विमंची का
 दिवसेंदिवस वाढत आहे. आज आपल्याकडे
 बंधे रद्दल्यास जागा नाही तेथे श्रीमंत माणसे
 य आहे पर
 बाला, गाडी घेतात.
 रतात. बँक
 प्रमाण वाढ
 रतात. बँक
 व्याधमाणे आपल्या देशात श्रीमंत
 गरीब दुरवा वाढत आहे. त्याचप्रमाणे
 आपल्या देशात अष्टाचार, हुंडाबळी हेयासारकी
 तरी चाल
 कारणे घडतात. आज आपल्या देशात माणसात
 चौ-समा
 शी जन्म होताना ती केवळ दाखवण्यासाठी
 होताना व त्या
 होताना. आतमध्य पैसे दिले जाताना व घेतले
 व्हे पोचविले जाताना.
 आज आपल्या कडील लोकशाही आक्रोश
 असा वाता
 करीत आहे. (मला वाचवा, मला वाचवा) हे
 आपल्या, फी
 खंड सर्वत्र पसरले आहे. आज आपल्या देशा-
 तात रस्त्यात
 लोकशाही रसातळाला पोहोचली आहे.

आजचा विद्यार्थी बेधिरत आहे का ?

क्रमार :- पदमाकर सुधाकांत तंडुलकर

(प्र. व. क. म.) (F. Y. J C.) E/65

किती शिक्षित रहात होती, शिक्षकांच्या आडोचे पालन करत होती, त्याचे एकाहून एक नमूने देतात. पण खरोखरच का ते आपल्या विद्यार्थी दर्शत इतके शिक्षित वागत होते ? खरोखरच जर पूर्वीचा विद्यार्थी इतका शिक्षित वागत होता तर मग आज साक्षरतेचे प्रमाण इतके कमी का ? वागल्यातून चांगलेच निमीषण होते ना ?

आजचा विद्यार्थी आपल्या मते-
 रत्नाकाक्षिच्या जोरावर नवीन आघाड्या जिंकत आहे. त्याने विज्ञान शक्ती व इतर विषयात नेत्रदिपक अशी प्रगती केली आहे. आजचे काही विद्यार्थी खरे विद्या + अर्थी नसतात हे मज्हाही पटते परंतु या काही विद्यार्थ्यांमळे सर्व विद्यार्थ्यांना बेधिरत म्हणणे चुकीचे आहे. पु. ल. देशपांडे म्हणतात की, "जे लोक म्हणतात कि विद्यार्थी बदलले आहेत. ते लोक स्वतःची विद्यार्थीदर्शा पूर्णतया विसरलेले असतात"

आजचा विद्यार्थी व पूर्वीचा विद्यार्थी
 तात जर काही वेगळे असेल तर ते त्यांचे
 शिक्षण होय. विद्यार्थी हे आजचे व पूर्वीचे. हे
 काच मायच्या छपरारखाली वाढले, खेळले,
 गाडले व शिकले. हे मायचे छपर म्हणजेच
 ला होय. मग पूर्वीचा विद्यार्थी शिक्षित व
 जिचा विद्यार्थी बेधिरत असे का ?
 त्याच्या हाडला आंबाच जगणार त्याला
 णस जगण ही केवळ अशक्य बाब. काही
 योर्वेड माणसे आपण आपल्या विद्यार्थीदर्शात

गाडवे ?

आजचा विद्यार्थी काळापमाणे बदल
 यथावा प्रयत्न करतो आणि याच प्रयत्नात
 यथाही होतून काही चुका घडतात. चुका
 र प्रत्येकाच्या होतून घडतातच. मग ह्या
 चुका आपण सुधारयच्या का त्याला 'बेधिरत'
 हे गोंडस नाव देऊन तसे वागण्यास आण
 गाडवे ?

क्रमार सुधाकांत तंडुलकर

प्रा

मामने न

असे घडले

□ लक्ष्मण अ

सुरवात वे

आजच्या

शिव्या

खाली येत

आ

ज्या

मार्गाने

गेल्या

आजच्या

शिव्या

मार्गाने

करून त्या

दिले म्हणू

उद्देशाने

अ

करण्यासाठी एका ठरलेल्या वेळेवर गाळीच्या नाक्यावर एकत्र येतात. मग या नाक्यावरून मसाले मसाले सुरवात होते. पण हे सर्वकाही दिवाळ मसाले सुरवात होते. पण हे सर्वकाही धुपधुप ठरलेल्या वेळापूरते मर्यादित असते. मग काय याच गोष्टीमळे त्याला 'मवाली' म्हणून संबोधण्यात येते ? मग वयावैह म्हणजेही आपले मने मोकळी करण्यासाठी उद्देशाने पाकमध्ये वा ठरलेल्या ठिकाणी एकत्र येतात. मग त्यांना आम्ही काय म्हणाले ?

आजचे शिव्या आपली मने मोकळी

अवतारिता.

प्रयत्न करतो व ती नकळतच चुकीचा मार्ग परिसिध्दी लवकरात लवकर सुधारण्याचा मार्ग ती आपली खालवलेली आर्थिक नाही. धान्यासाठी चंगले कपडे मिळत नाही. वसे. त्याला धान्यासाठी पोटभर अन्न मिळत न्यायमान त्याची आर्थिक परिसिध्दी खाल- आर्थिक परिसिध्दी. ज्याप्रमाणे महामार्ग वाढते शिव्याचे एक मुख्य कारण म्हणजे त्याची आजच्या शिव्याला बंधिस्त बन-

परिसिध्दी प्रमाणेच ती घडते.

प्रमाणे प्रत्येकाला परिसिध्दी घडवत असते. व त्याचप्रमाणे ती आकार घालत करते. त्याच- प्रमाणे कुंभार तिकण मातीला आकार देतो म्हणजे ही आजच्या शिव्याला ? ज्या- चालतात मग पुढी परिसिध्दीला बंधिस्त ने परिसिध्दीने दाखवून दिलेल्या मार्गावर प्रभाव पार मोठ्या प्रमाणावर पडतो आणि शिव्याला आजच्या शिव्यावर परिसिध्दीचा

आकाशात उडणा-या पक्षांच्या कलेचे

असते.

भावाविषय आणि ज्ञानक्षितिज वाढत जात विकास होत असतो. वयाबरोबरच रसाचे जिज्ञासामुळेच मुलांचा मानसिक आणि बौद्धिक नाही. त्यांची जिज्ञासा पूर्ण करावी लागते. त्यासाठी ह्या मुलांच्या प्रवृत्तींना टाळून घालून आहे तर कुठेही हे त्या बोधाचे मूळ आहे' कडे उडी घेते. 'जिज्ञासा ही बोधाची जननी देखील नवीन खेळणे पाहून कुठेही लगे त्याच्या- हेतात आहे. पाच-सहा महिन्यांचे बालक आणि दिसा देणे हे पालक शिक्षक यांच्याच लगेन मुलांच्या जिज्ञासेला जोपासणे, वाढवणे लोखणील कुठेही लगे पाहून वाढते या विचारणारे इतरलेसे लोखणी आणि त्या इतरलेख्या पयले मुलांचा प्रवास चालू होतो. असे प्रश्ना- का आहे ? त्याचा उपयोग काय ? या प्रश्ना- प्रश्न विचारतात. तर किशोरवस्थेत हे असे का ? असेच का ? याचे काय हेणार ? असे

पाच-सहा वर्षांची मुले नेहमी हेच

नावाने नावाकपला आला.

असे घडले. हेच मुलागा पुढे 'एकूक न्यून' या लक्षात आले की 'पृथ्वीच्या गीरेवकाकषणामुळे' सुरवात केली. संशोधना नंतर त्याच्या असे झाले आणि त्याचे संशोधन करण्यास गाविषयी त्याच्या मनात कुठेही निमण खाली येताना पाहिले ते खालीच का पडले ? झाडाखाली बसलेल्या एका मुलाचे फळ पिका एकपासासाठी तरसलेले ज्ञान वाढत जात असते.

ज्ञानाचे देखिल आहे. कुठेही वाढले म्हणजे ज्ञानाचे संशोधन आहे. अकालीन अगणित ज्ञान ही शक्ती आहे. आकाशातील अगणित ज्ञान प्रवाह म्हणजे ज्ञानाचा अखंड झरा होय. माठी माणसे म्हणून नावाकपला येत असतात. कसेन त्याचे संशोधन करणारी माणसेच पुढे होत म्हणजे जिज्ञासा. याच कुठेही लगे विचार प्रत्येक माणसाच्या मनात जिज्ञासा ही

कांका नाही.
पाने पावसा
नेवलाच आहे
पक्षाकाना
सा एकापासा
साठी तरसलेले
ज्ञानाचे देखिल
ज्ञान ही शक्ती
अगणित ज्ञान
माठी माणसे
कसेन त्याचे
होत म्हणजे
प्रत्येक माणसाच्या
मनात जिज्ञासा ही

धनश्री डॉ. साहिलकर ११ वी अ

जिज्ञासा

रहस्य माणसांश्च जिज्ञासेपिटीव अथासले व विमान बनविले. अथांग पाण्यात विहार कर- पार जलचर पाहिले आणि जहाज, पाणबुड्या तयार केल्या. आजचे मानवाचे मित्र म्हणजे अनंत आकाश आणि अथांग समार हे आहेत. सृष्टीच्या पाटतील रहस्ये, अग्नी, शक्ती, विणकाम, लिपी यांच्या शोधातून मानवाचे जीवन सुरू झाले. पण हे जीवन सुरू होण्या- मान मानवाची जिज्ञासाच कारणीभूत ठरली. शोध हे मानवाच्या जिज्ञासेतूनच साकारत असतात.

पालकांनी आणि शिक्षकांनी मुलांच्या मनातील जिज्ञासा ओळखली पाहिजे. इंडिरास पत्र लिहून तिची जिज्ञासा जागत ठेवणारे पत्र लिहून देते, दररोज नवीन कोडी लिहून आपल्या मुलांचे कर्तृत्व वाढवणारे जयंत नारळीकरांचे आई-वडिल, विऊ-काऊंच्या गोष्टीबरोबर रामायण, महाभारत यांतील वीरांच्या कथा संगन विवाजी म्हारराजांचे कर्तृत्व जिज्ञासातून जागत केले.

कर्तृत्वाच्या वळणावरची ज्ञानोदयाची ही विमुक्तता पावले आहेत. त्यांचा हात धरून त्यांना चालायला शिकवणे हे प्रत्येक मुला माणसाचे कर्तव्य आहे.

पाऊस आला

रप रप रप वाजत होता

पाऊस पानावरी, काजळ उतरे सेंधावरी

झिर झिर झिर झिर धावत होता

वारा अडवावरी, रजकण उडती वा-यावरी

सर सर सर सर करीत होत्या

सरी चढाओढी, पाणी पडले धरणीवरी

वसंधरा मग हासत होती

विजली वेव्हा नाचत होती

पक्षी-पाखरे धरतयातच होती

हिरवी-हिरवी गार कुरण मनोमनी लजत होती

करनी साज-शंगार प्रिया मग

वाट सजणाची पाहत होती

कृ. अनुपमा अ. बागल

टी. बाप. वीकॉम बी- १३

“ वा
खळत आहे
पुण्यासाठी
“ अ
अंगावरले
ध्वन आण
ओळखते क

एके
मान बरेच
जीच्या अनुः
वाहेर काढूः
वापका-पुत्र
पाहून गांध
असतील
“ बालविल.”
लान
काढून आत

विख्यात शास्त्रज्ञ आर्द्रेनस्टर्डिन एकदा
एका उपहार गढ़ित गेले असता त्यांच्या
लक्षात आले की आपण आपला चष्मा घरी

माही निरक्षर !

संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या न्युयॉर्क येथील
ग्रंथालयात एक १८९६ चा पत्नी पुस्तक आहे,
त्याचे नाव आहे, 'एका दृष्टिक्षेपात भारत.'

छाटे की माहे ?

विश्वक आधुनिक शोधाबद्दल सांगत
हेतो. मद्येच त्यांनी विद्याथ्यांना प्रश्न विचा-
रला. "तुमच्यापैकी कुणी सांगू शकेल काय,
की आज अस्तिवनात असलेली एखादी अत्यंत
महत्त्वाची गोष्ट, जी पन्नास वर्षांपूर्वी अस्ति-
रवाना नव्हती ?"

'मा' चे महत्त्व

उमेदीकृपार जोशी
दिलीप वष बाणजय (ई-३१)

"अरे, त्यात अवघड काय आहे. तुम्हा
आगावरील धूळ, माती, वाळू साफ करून गोड
पुर्वून आणि केस विचरून जा. बघ, कोणतीही
भोळखी का पैला !" बाबांनी सल्ला दिला.

"बाबा, माही चोर-शिपायांचा खेळ
खेळत आहेता. माी गुप्तहेर आहे. ओळखू न
येण्यासाठी माी काय करे ?

गुप्तहेर

एका दिवशी महाराजा गांधींच्या आज्ञे-
मात बरेच प्रतिवृत्त लोक बसले होते. गांधी-
जींच्या अनुयायांपैकी सर्वांनी आपली पादत्राणे
बाहेर काढून ठेवली होती. पण त्या प्रतिवृत्ती-
गोपनीयतेच्या पुरवठ्याच्या पुरवठ्यात बँट तसेच होते. ते
पुर्वून गांधीजी म्हणाले, "त्यांचे माजे फाटके
असतील त्यांनी बँट काढले नाहीत तरी
त्यांचे ते प्रतिवृत्त बाहेर गेले व बँट
काढून आत आले.

पुष्पा अ. बाणज
लिकास बी-१३

काढून आत आले.

त्यांचे ते प्रतिवृत्त बाहेर गेले व बँट

असतील त्यांनी बँट काढले नाहीत तरी

पुर्वून गांधीजी म्हणाले, "त्यांचे माजे फाटके

गोपनीयतेच्या पुरवठ्याच्या पुरवठ्यात बँट तसेच होते. ते

बाहेर काढून ठेवली होती. पण त्या प्रतिवृत्ती-

जींच्या अनुयायांपैकी सर्वांनी आपली पादत्राणे

मात बरेच प्रतिवृत्त लोक बसले होते. गांधी-

एका दिवशी महाराजा गांधींच्या आज्ञे-

मात बरेच प्रतिवृत्त लोक बसले होते. गांधी-

जींच्या अनुयायांपैकी सर्वांनी आपली पादत्राणे

बाहेर काढून ठेवली होती. पण त्या प्रतिवृत्ती-

गोपनीयतेच्या पुरवठ्याच्या पुरवठ्यात बँट तसेच होते. ते

पुर्वून गांधीजी म्हणाले, "त्यांचे माजे फाटके

दोही दगाडार पर पाप ठेव नये.

एका दगाडार दोन पक्षी.

प्रयत्न वाळवे कण रगडीला वेळ ही गळे.

असेल माझा हेरी तर देईल खाटल्यावरी.

ब्रह्मदेव आला तरी होणारे टळत नाही.

देव तारी त्याला कोण मारी ?

आपल्या बिळावर नागीबा.

कटा विना फळ नाही.

परस्पद फिरुद्ध वरुणी

हेव आपल्या सुखी जीवनाचे गणित !

माथू पांचे समीकरण सोडवा.

दया, क्षमा, याती, निती, सत्य, पर-

सुविचारांचा वर्ग काढा.

निदेषा लघुनम काढा.

प्रेमाळा बुद्ध अंतःकरणाने गुणा.

संशोधन मत्सर वजा करा.

सौंदर्य व सुखभाव यांची बेरीज करा.

सुखी जीवनाचे गणित

“माफ करा हं ! माही निरक्षर आहे”

“बाळ, जरा द्या मीं बाबून दाखवतोस का ?”

विसरली आहेत. त्यांनी वेटरला विचारलं,

शेवटची स्वबटारी

गाढवाचा घोडा बनत नाही.

वाल्या कोळ्याचा वारसोकी होतो.

विमणरारव मुलखाचे भिन्न होते. एका

मुंबईला ते एका अलिखान हॉटेल्मध्ये उतरले

हॉटेल्च्या खोलीत ते एकडेच होते. रात्री पर

आल्यावर झोपण्याची वेळ झाली. त्यापर

त्यांनी खोलीत कोणी लपून बसले नाही या

खात्री केली. बाथरूमही पाहिली. शेव

दाराला चांगले कुलूप लावून मग त्यांनी वि

विश्र्वान अंधकारावर अंग टाकले व शेवट

खबरदारी म्हणून अंधारान ते मोठ्या

म्हणाले, ' काय अबज मुंबई आहे ही ! मग

पुसे खलास झाले. एक दिडकीमुढ्या वि

राहिली नाही.

काय येत ?

मात्क नोकराला खडसावत होते जमले :

पुला झड मारता येत नाही, भांडी धासवूयाल.

येत नाही, बोजा उचलता येत नाही, म

पुला येत तरी काय ?

‘साहेब, घाम येतो - नोकर

म्हटलं ही

बाळ्या

ब

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

विचारलं

पहू नये म्हणून.

दोन लहान मुले माडीवर अस्थास करण्यात बंग होती आणि आईवडील स्वयंपाक-घरात बसून बसून होते. इतक्यात 'खळकन' मोठा आवाज झाला. अर्थात कपड्या फुटल्याचाच तो आवाज होता. 'आईच्याच हावेन सा-या कपड्या फुटलेल्या दिसतात. बहीण म्हणाली. 'क्यावरून' भावाने विचारले. ज्या अर्था ती ओरडली नाही त्या अर्था ! ' बहीण उत्तरीली एक व्यक्ती - 'आपण रेडियोवरील फक्त विदेशी कायकमच का ऐकता ?', दुसरा - 'आपल्या देशाची बीज खर्ची

अर्थक अंदाज

डॉक्टर म्हणाले .
 'पण डॉक्टरसाहेब, आमचा बाळ्या तर मेणबत्ती, कोळसे, माती, बूटचे बंद बगैरे गोष्टी खाल असतो.' बाबूरावांनी अडवण सांगितली.

विचारले.
 'हो, बाबूराव, काय म्हणते तब्येत ? मी खाल्यात ना ? डॉक्टर साहेबांनी बाबूरावांना विचारले.
 'मी तसा प्रयत्न केला साहेब, पण मला डॉक्टर जमले नाही. बाबूराव दिल्लीच्या स्वरूपात भांडी घासलेणाले.
 'यत नाही, म 'जमल नाही म्हणजे काय ? तुमचा बाळ्या ज्या गोष्टी खाली, त्या खायच्या होतलं होतं मी. कमाल आहे बवा तुमची !

अडथळ

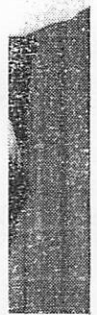
बाबूराव, काय म्हणते तब्येत ? मी खाल्यात ना ? डॉक्टर साहेबांनी बाबूरावांना विचारले.
 'मी तसा प्रयत्न केला साहेब, पण मला डॉक्टर जमले नाही. बाबूराव दिल्लीच्या स्वरूपात भांडी घासलेणाले.
 'यत नाही, म 'जमल नाही म्हणजे काय ? तुमचा बाळ्या ज्या गोष्टी खाली, त्या खायच्या होतलं होतं मी. कमाल आहे बवा तुमची !

बैर

B. 3
3rd in

Su
vit
1st

Ar
sti

Faint, illegible text in the upper left section of the page.

Faint, illegible text in the middle left section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle left section of the page.

Faint, illegible text in the lower left section of the page.

Faint, illegible text in the lower left section of the page.

Faint, illegible text in the lower left section of the page.

Faint, illegible text in the upper right section of the page.

Faint, illegible text in the middle right section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle right section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle right section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle right section of the page.

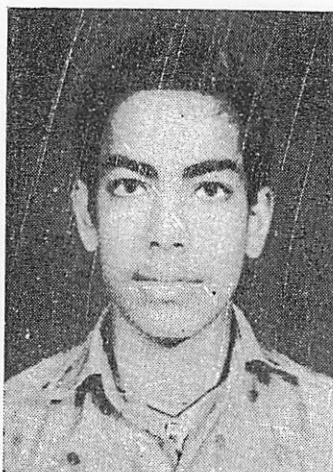
Faint, illegible text in the lower middle right section of the page.

Faint, illegible text in the lower middle right section of the page.

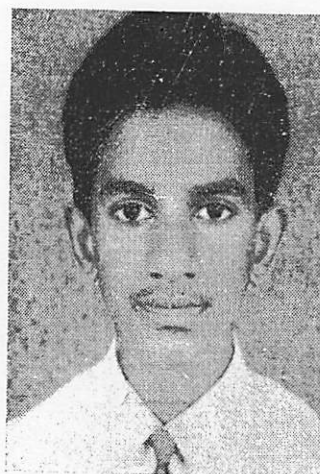
ACADEMIC BRILLIANCE

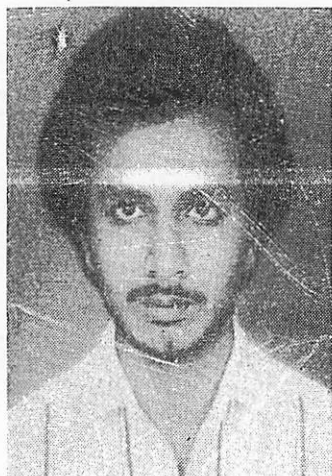
Anuja Kamat
1st in F. Y. J. C.

Rajesh M. Sharma
2nd in F. Y. J. C.

Unnikrishnan Menon
3rd in F. Y. J. C.

Sukhvindar Pal Singh
1st in S. Y. J. C.

A LADDER OF SUCCESS
IS NEVER CROWDED
AT THE TOP

Neelam Rungta
1st in O. C. at Board
Examination Held In March 86

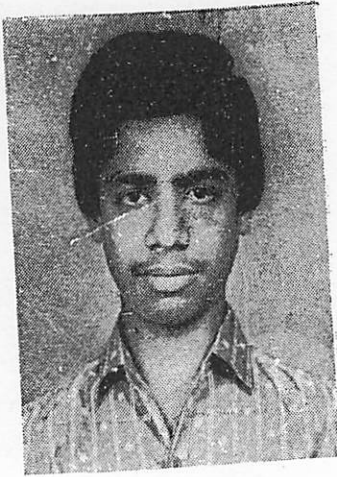
B. S. Lakshmi
3rd in F. Y. B. Com.

Sangeeta Agarwal
1st in F. Y. B. Com.

Kanchan Gore
2nd in F. Y. B. Com.

Rajesh Purohit
1st in S. Y. B. Com.

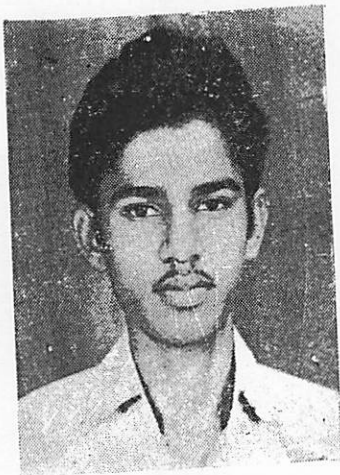
Chandresh Jain
2nd in S. Y. B. Com.

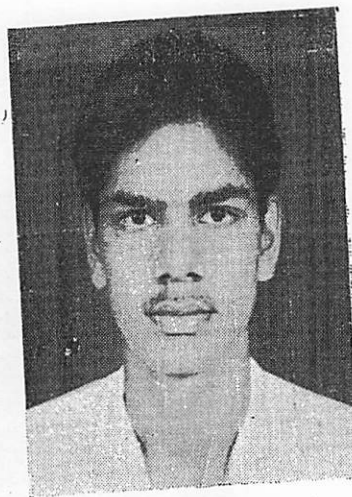
Parinda Khandhar
3rd in S. Y. B. Com.

“ GREAT MINDS HAVE PURPOSES,
OTHERS HAVE WISHES ”

Washington Irving

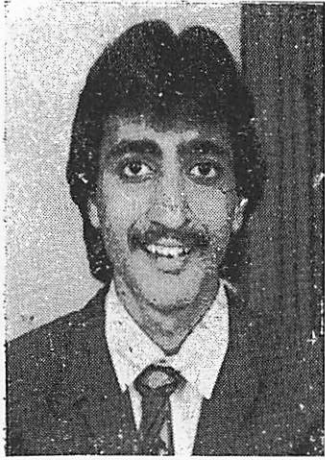
Soni Kantilal
1st in T. Y. B. Com.

Ajay Sharma
2nd in T. Y. B. Com.

Dharmendr Mehta
3rd in T. Y. B. Com.

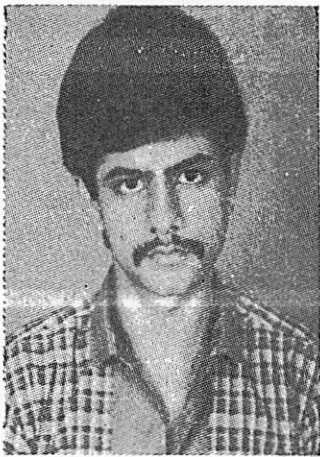
Navratan Purohit
Secretary Fine Arts &
Photographic Association

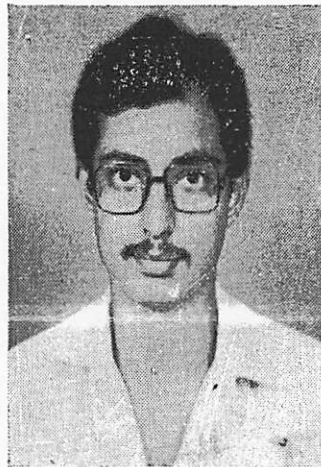
Matharu R. Kaur
Ladies Rep. Students
Teachers Council

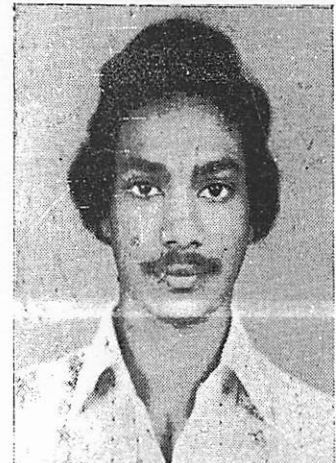
Mahesh Murkudkar
Sec. Marathi Vangmay
Mandal

Piyush Gantha
Chairman- Students-
Teachers Council

M. A. Naik
Magazine Secretary

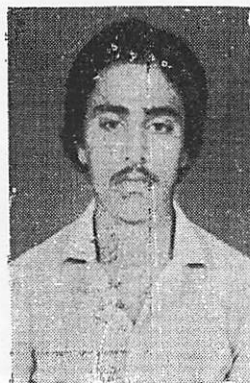

Shibu Thomas
Gymkhana Secretary

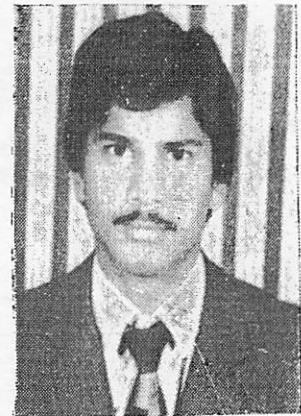
OUR SECRETARIES

Chhotalal Ladha
Secretary Sahitya Kala Parishad

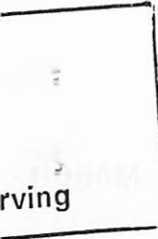
Kumar Chavan
Sec. N. S. S.

Sanjay Maheshwari
Student Teachers Council

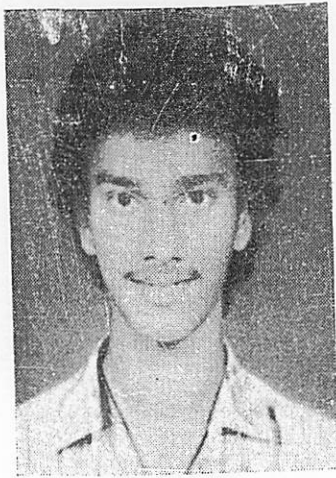
ndha
B. Com.

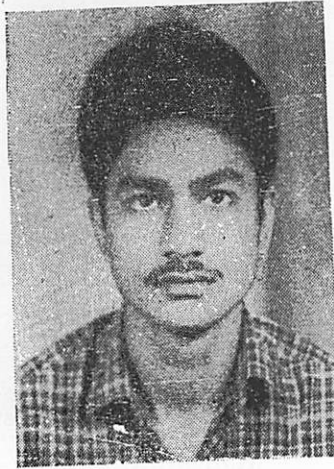
rving

ndr Mehta
Y. B. Com.

Shailesh Vishvasrao
T. Y. B. Com.
University Water Polo Rep.

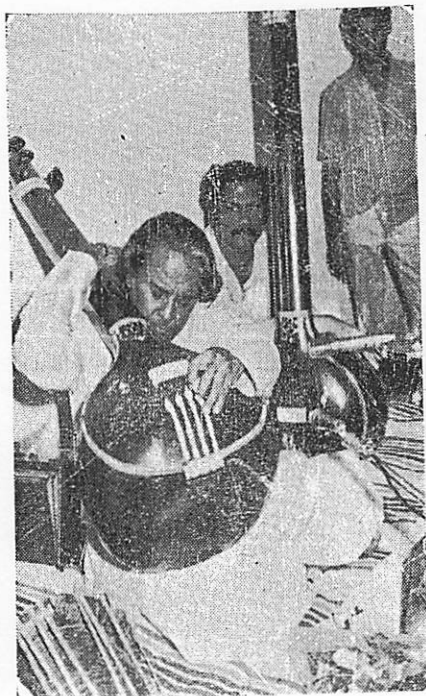
Sanjay M. Thosar
Carrom Mix-Doubles

Manjiri Mahajan
Carrom Mix-Doubles

Biyyar Deepa
Most Active Student

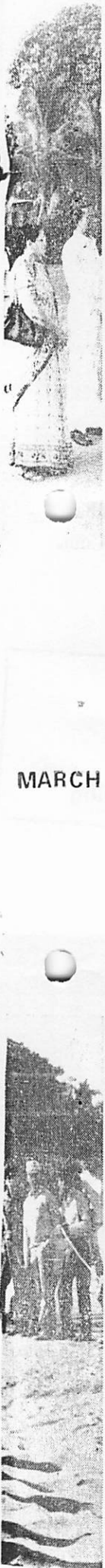

Vocal Recital

Vocal Recital

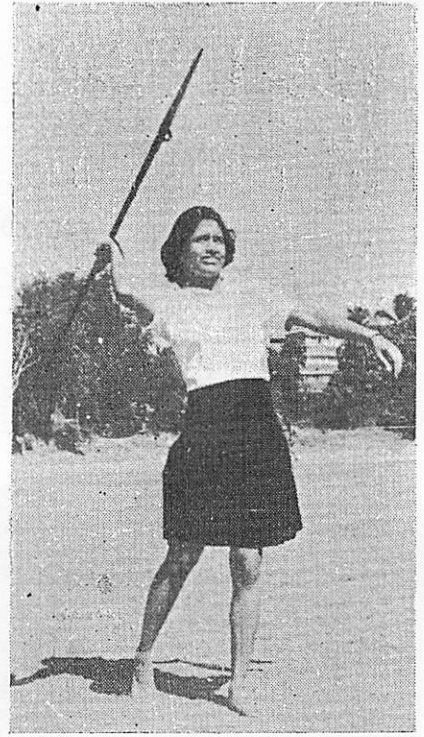
MARCH

COLLEGE ANNUAL SPORTS (GLIMPSES)

OATH TAKING CEREMONY

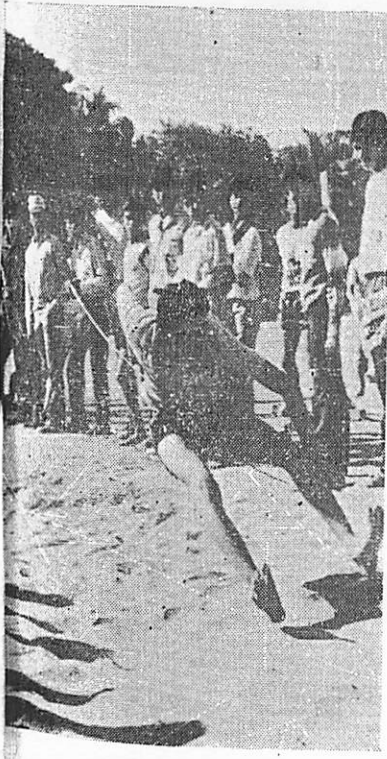

JAVELIN THROW

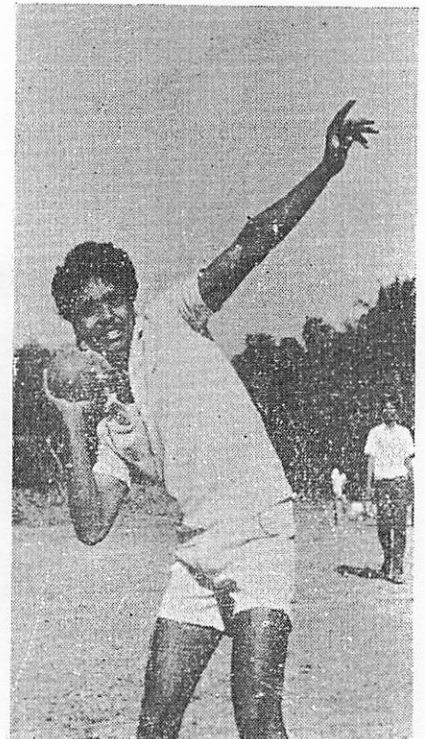
MARCH PAST

LONG JUMP

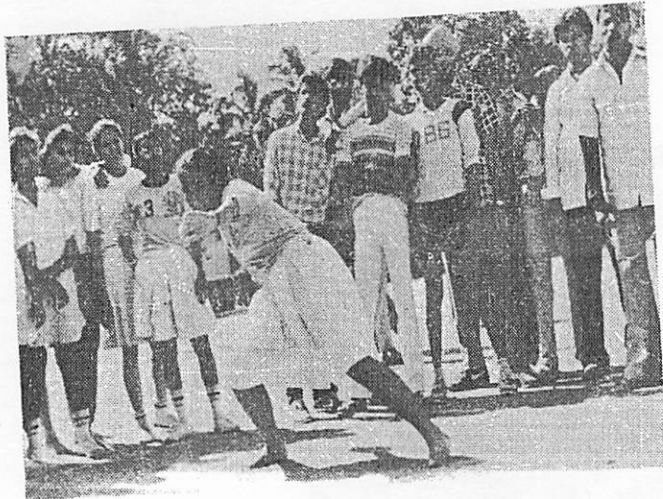
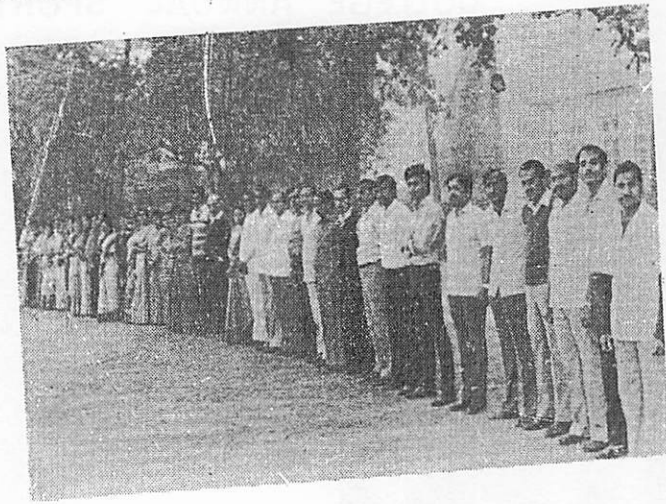
SHOT-PUT

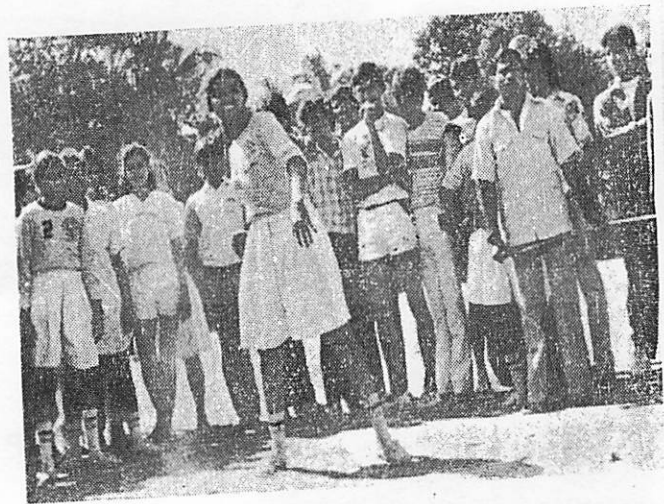
hajan
Doubles

INAUGURAL FUNCTION

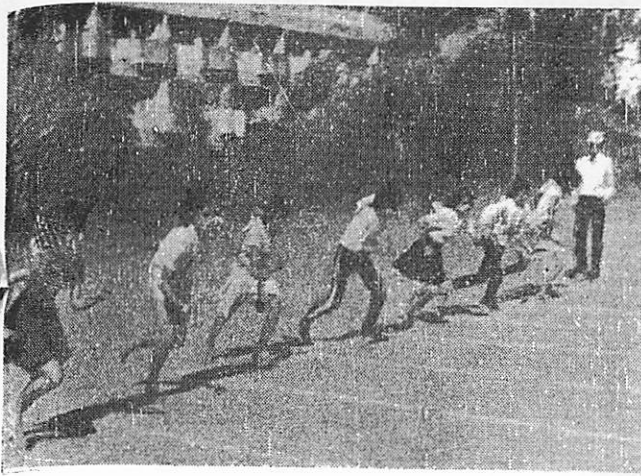
SHOT-PUT (GIRLS)

DISCUS THROW

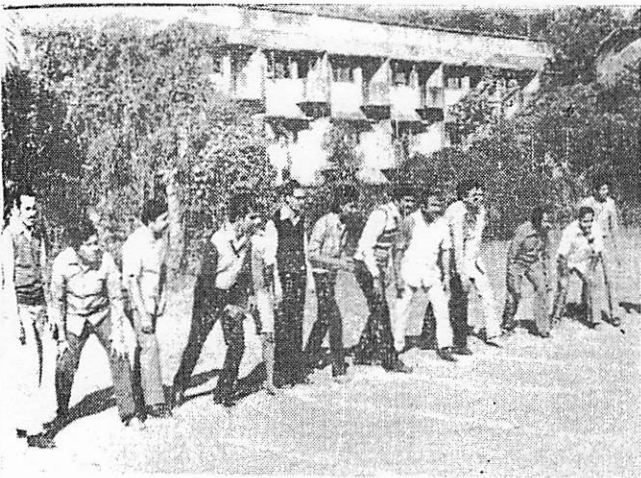
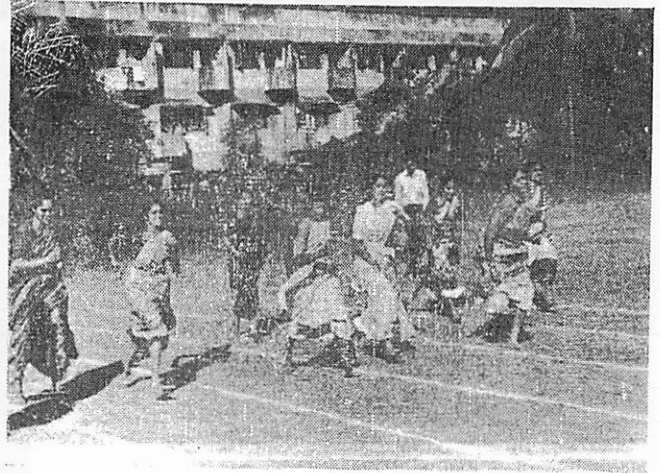

RUNNING EVENT

RUNNING EVENT
WE TOO,DO NOT LAG BEHIND

RUNNING EVENT
STAFF

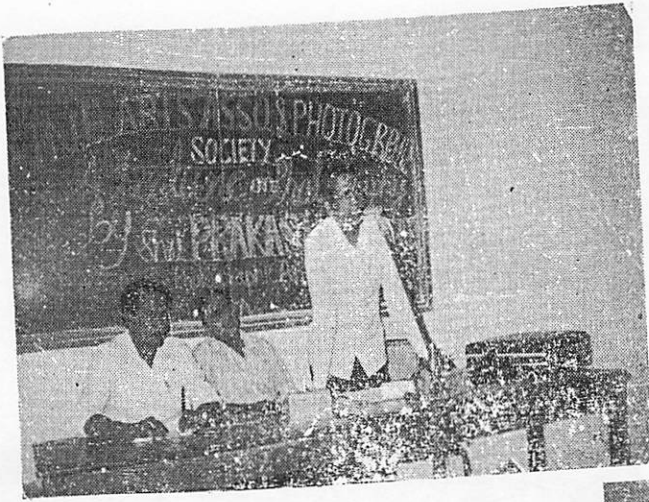

RUNNING EVENT
STAFF

STAFF MEMBERS WITH
PRINCIPAL Mrs. P. S. BALERI

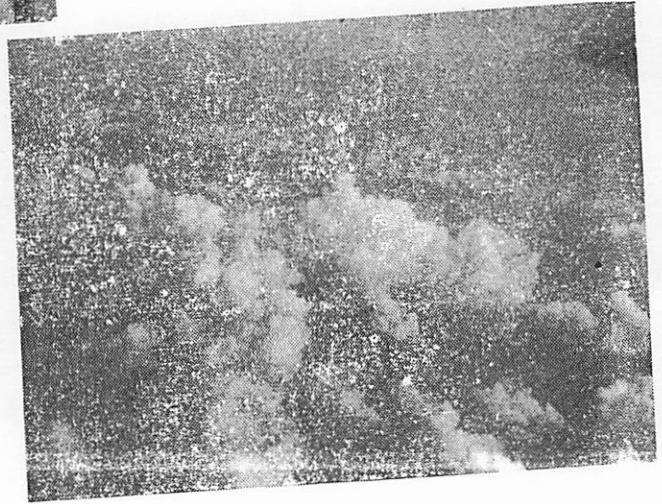

FINE ARTS & PHOTOGRAPHIC ASSOCIATION

Lecture-cum Demonstration on
Photography by
Shri Prakash N. Katkar

Supreme Height of Photography !
By Our Photographic Association

PAINTING EXHIBITION

PAINTING EXHIBITION

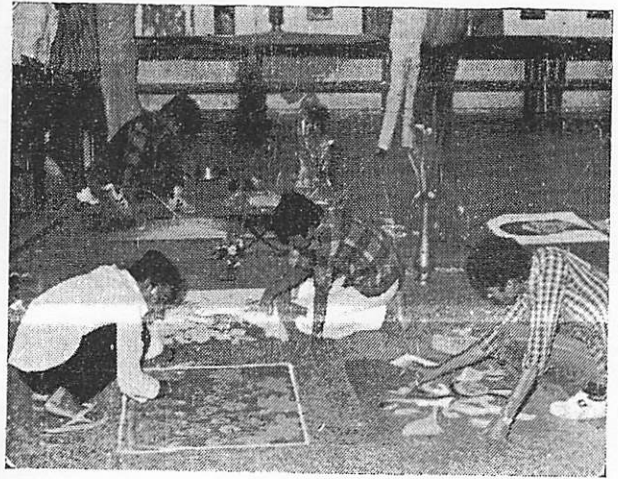

FINE ARTS & PHOTOGRAPHIC ASSOCIATION

Painting Exhibition

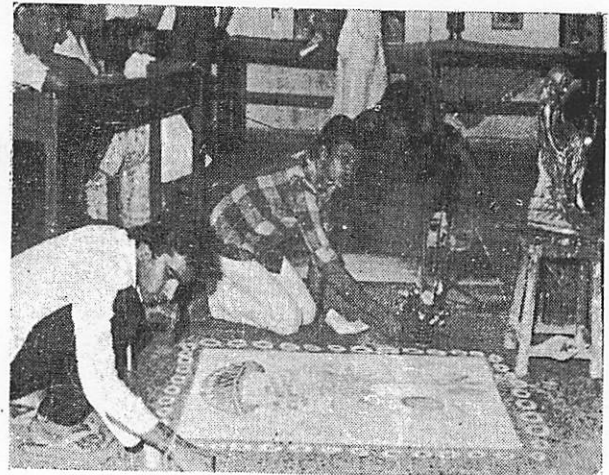
Rangoli Competition

Rangoli Competition

Rangoli Competition

Painting Competition

Painting Exhibition

Marathi Vangmay Mandal

Hindi Sahitya Parishad
Office Bearers

□ ● ਦਿਹਾੜੀ ਵਿਖਾਹਾ ● □

dal

“ देशन ”

सब कुछे लिखते हैं मन ।
 जहाँ देखो देशन ही देशन ।
 खेले, राजनीति और दफतार में
 देशन है हर घर-घर में ।
 खेले द्वारा तो देशन ।
 जीवा तो कायम रखने का देशन ।
 पुरस्कार गार मिल गया ही ।
 सब का मन खिल गया ही ।
 तो सबमें कटने का देशन ।
 कुर्सी को पाने का देशन ।
 मिस्त्री तो छूटने का देशन ।
 सेकटरी गार बाँस को भा गई
 उसके दिल पर वह छा गई ।
 तो बीबी से छुपे प्यार का देशन ।
 पढ़ाई में फेल हो गया ही ।
 गण्डो के संग मेल हो गया ही ।
 तो भागते हुए पुलिस का देशन ।
 पास हो गया गार मुँहकल से ।
 इच्छा हुई पढ़ने की दिल से ।
 तो अगली पढ़ाई का देशन ।
 जब किसी से प्यार हो गया ।
 शादी को तैयार हो गया ।
 तो हनीमून मनाने का देशन ।
 राजन की क्यूँ से खड़े हो ।
 बाबल जब कम पड़े ही ।
 तो खरम होने का देशन ।
 देशन में घड़ा ही जल के लिए :

रखगा ही उसको कल के लिए ।
 तो अपन नरवर पाने का देशन ।
 पिक्चर यदि सफल हो गई ।
 संसार की कैसी फेल हो गई ।
 तो फिर आयकरो का देशन ।
 सडक पर चल रहा ही ।
 दिवानापन मचल रहा ही ।
 तो बगल से कन्या गुजरने का देशन ।
 रेल से सफर करता ही :
 झूठ के धक्के खाता ही ।
 तो स्टेशन पर उतरने का देशन ।
 स्त्री कोई गणवती ही ।
 माँ बनने की स्थिति ही ।
 तो लडका होने का देशन ।
 हुआ जन्म गार लडके का ।
 परिवार ही जब कडके का ।
 तो बंधे मनाने का देशन ।
 वा रहा ही पटना में ।
 मर गया गार दूधटना में ।
 तो पोस्टमाटम का देशन ।
 इस तरह सबमें है देशन ।
 जनमसे मृत्यु तक देशन ।
 यदि वह ही देशन से मुक्त ।
 तो देशन न ही उसका देशन ।
 -राजेश भावतवाल
 बी.-४०५, संवना अपार्टमेंट
 स्टेशन रोड, भायदर (५)
 जि. भागा : ४०११०१

आज देश को जकरत है। ऐसे.....
हम रखा करे मार-भूमि के प्राण को।

लेकर इस दुह निरवय को
हमें इस देश का साथ निभाना है।
वाहे आये कितनी भी मुश्किले
फिर से नया भारत बनाना है।

मिटा के सारी दुश्मनी को
हमें एक ही जाना है।
छोड़ कर सारे भेद भाव को

आज देश को जकरत है। ऐसे.....
कदर करे भारत देश महान को।
ऐसा कर केही वह फिर
परम करव्य हो।
मार्तभूमि को सेवा करना मात्र उसका लक्ष्य हो।
दीन-दुःखियों की सेवा करना उसका

आज देश को जकरत है ऐसे इसान की
कदर करे इसान की।
छोड़ के सारी खूशियाँ एव गम
जगा दे बाजी प्राण को।
दे दे अपना मन-मन-धन जो
बलि कर्ण कही इसान की।
आज देश को जकरत है ऐसे बलवान की

‘आज देश को जकरत है’ ऐसे इसान की’

अपना सुख दूसरी को देकर
जनता दुःख मिटाना है।
अंधकार में पड़े लोगों को
नये प्रकाश में लाना है।
इसी लक्ष्य को हमें जद से जद
पूर्ण करके दिखाना है।
नवही हम कहलायामें सतान

आज देश को जकरत है। ऐसे.....
मार्तभूमि के जहान की।
नवही हम कहलायामें सतान

संजय पुरोहित

‘वापदे’

वापदे,
किये जाते हैं
केवल मतलब के वापदे
परि,
पुरे कर दिये जाए वापदे,
तो बतानी,
आगे मतलब निकालने के लिए
क्या किया जाएगा ?
वापदे ! !

सुनील खडकवाल
T. Y. B. Com.

मंने प
लेका
वो सः
जिान
मं गल
वो भी
वो कि
वे-रख
जिसके
आशा
रावे

सब खामोश है !
गम खामोश
खुशी खामोश,
वो खामोश,
मै खामोश,
सब खामोश है !
बोलते कुत्ते हैं
न बोलने वाला मानव
यही है मूक प्रतिभाद
हम ही गए शान
शान-करने पूजा समय की
और-कर बैठे अतिक्रमण
संयम की सीमा का
हम यह अतिक्रमण
देख कर भी खामोश हैं
वर्षािक शानि ही सुख
एक दिन

“ अटकती चाहे ”
मैंने पाना चाहा सदब उसे,
लेकिन वो मुझसे दूर रही,
वो मेरे नजदीक थी इतनी,
जिनकी दीपक तले अंधरा।
लेकिन दूरियां थी इतनी,
जिनकी कि संधि और सवेरा,
वो कई बार मेरे करीब से,
दरतक लेकर चली गई ।
मैं गाली गाली भटका उसे पाने के लिये,
वो भी सैयार थी समीप आने के लिये,
लेकिन मेरी फिरमन और समय न था,
आप धड़कते दिलसे सोचो कि वो कौन थी?
वो किसी चाहेने वाले से इतनी
बे-रुबी से पेश आई,
दोस्तों, वो कोई और न थी
सिर्फ 'सफलता' थी ।
जिसके लिये आज भी उसी
आशा से जी रहा हूँ, कि
वो मुझे कभी नो मिलेगी
आज नहीं तो कल, कल नहीं तो
किसी और यत्न से ।।

“ कौष ”

१) कौष में आदमी अंधा हो जाता है.
-प्रबन्ध : ' गीतान '

२) कौष धनी आदमी को बृणित और गरीब आदमी को विररुक्तन बनाता है.
-रायस फूलर

३) धीरे पुरुषों के कौषविषय से सावधान रहें.
-जान ब्राह्मण

४) कोई भी आदमी कौष में आ सकता है-यह आसान है, लेकिन ठीक व्यवहार पर, ठीक मात्रा में, ठीक समय पर, ठीक उद्देश्य के लिये, और ठीक वंश से कौष में आना आसान नहीं है.
-अररु

५) कौष से दूध दौने वाली हर बात लज्जा से समाप्त होती है.
-ब्रह्मगोत्र फकलिन

६) कौष एक तरह का खरपतवार है, घूणा एक पत्त है.
-धन आरतस

७) कौष जादिल लोगों को मुहंजोर बनाता है मगर फटेदार रखता है.
-फासिस बकन

८) कौष क्षणभर का पगल पन है.
-दोरेस

९) आराम की अनेक शक्तियाँ में एक कौष है, जो इसे चाहता है उसकी मन अर्पण होता है.
-रायस फूलर

१०) जब कौष में हो तो दस बार सोचिए, जब ज्यादा कौषित अक्षय्य में हो तो हजार बार सोचिए.
-बेकरसन

११) जो मनुष्य अपने कौष को अपने ही ऊपर झेल लेता है, वह दूसरों के कौष से बच जाता है.
-युकरात

रक्तेशु शंभुनवाला
एम. वाय. बी. काम, बी-१०६

“ ना
गंरसा है ”
छोटी वाली
दीन नक
हमें गुरसे से
जा सकता है
आपका मन
नहीं सकता
श्रीरा
के राजा है
सुखित व
बल रही थी
मिला नव
न बोले । हर
रखने पर है
से मशहूर हुए
एक २
शक्तिवान :
लगाया और
कहा “ ऐसी
ले लिया । कौ
पता लगा तो
लेने के लिए
और उद्वेग
मन को
पह गाने हम

मन का संतुलन

विपुल अग्रवाल

(प्रथम वर्ष बालिका) (अ-१४)

आ रहे है। प्रचीन काल में गौतम बृद्ध ने यही बात निर्वण के द्वारा सिखाते की कोशिश की। निर्वण से निर्वण का अर्थ है अपने आपको पूरी दुनिया से अलग कर देना। और यह तभी संभव है जब अपना मन पूरी तरह से संतुलित है। वरना अपना मन दुनिया की चीजों में रस लेता है। ईसा मसीह भी तो अपने आपको संतुलित किए हुए थे। और वे अंत तक लोगों को यही बात सिखाते रहे। आजके युग में यही बात देश राष्ट्रपिता महात्मा गांधी ने सरथायुद्ध के द्वारा सिखायी।

स्वयं की शान्ति देश की शान्ति और विश्व शान्ति के लिए आज हर एक पुरुष एवं स्त्री की मन को संतुलित बनाए रखने की जरूरत है। नही तो रोज फिलाने ही देश अपने प्रतिद्वन्द्वियों देशों पर हमला करते रहेगा और रोजाना फिलाने ही मार-काट के फिस्से हमें सुनायी देगा।

मानसिक संतुलन बनाए रखने से ही आदमी का जीवन स्वच्छ सुखी और संपूर्ण बना रहेगा। मानसिक संतुलन बनाए रखने से ही आदमी से उपर उठ जाता है क्योंकि भगवान कीन है? वे ही साधारण नर-नारी जिन्होंने दुःख और कष्ट में भी अपना मानसिक संतुलन बनाए रखा और आज हम उन्हें भगवान का दर्जा देते है। राम, गौतम बृद्ध, ईसा मसीह, गुरु नानक और महात्मा गांधीवर यह सब साक्षात् रणपुरुष है: थे। लेकिन इन्होंने फिलाने ही दुःखी और कष्टों में भी अपना मानसिक संतुलन बनाए रखा।

“नफरत उस पंड का नाम है जिसका बीज हमें गूँसे से बनना चाहिए। गूँसे से तभी बचा शकत है। इसलिये हमें तब तक हमारा साथ छोड़ सकते है। इसलिये हमें गूँसे पर भ्रष्टा आ सकता है इसलिये हमारे छोटी बालों पर भ्रष्टा आ सकता है इसलिये हमारे शरीर तक हमारा साथ छोड़ सकते है। इसलिये हमें गूँसे से बचना चाहिए। गूँसे से तभी बचा जा सकता है जब अपना मन संतुलित हो अगर आपका मन संतुलित हो तो आपको भ्रष्टा आ ही नहीं सकता।

श्रीराम भगवान को जब अपनी श्याध्या नगरी के राजा होने की बात मालूम हुई जब भी वे संतुलित व शान्त रहे। राजतिलक की तैयारियाँ चल रही थी जब राम के वनवास जाने का 'नोटिस' मिला तब भी श्रीराम अवचलित रहे और कुछ न बोले। इसी तरह अपने मन का संतुलन बनाये रखने पर ही राम मर्षदा पुरुषोत्तम राम के नाम से मशहूर हुए।

एक बार एक बंद साधु पर लोगों ने एक शिववाहिन स्त्री के सतान के प्रिया होने का आरोप लगाया और उन्हें बड़े बालक पकड़ा दिया। साधु ने कहा " ऐसी बात है " और उन्होंने इस बालक को ले लिया। कुछ वर्षों बाद जब लोगों को सच्चाई का पता लगा तो वे उस साधु के पास बालक को वापस लेने के लिए गये। साधु ने कहा " ऐसी बात है " और उन्होंने उस बालक को वापस दे दिया।

मन का संतुलन मन के बल का एकीकरण है यह बात हमें बहिन से महापुरुष युगी युगी से सिखाते

‘तुम नि का’
 मेरी गण-वापू बहना,
 मेरी आठमा से रमकर,
 मेरी जान पूम सुवरना,
 मेरी भावना से बहकर !
 नयनों से कुछ कहूँ तो,
 उतार मिले नयन से,
 मेरी नयन ज्योती-मिलना,
 नयनों से नेह भरकर !
 जब मूक 'शोरवा' हो,
 पुट बन्द हो अधरके,
 मेरी मासिनी विवरना,
 मेरी याद से मवलकर !
 जब पूर्ण 'चन्द्र' बाँके,
 आकाश की गूँहा से,
 मेरी चाँदनी छिडकरना,
 मेरी वाटिका से छनकर !
 पायल बूँदें पगीं से,
 प्रिय "चन्द्र" को करो भे,
 मेरी प्रियणी छिरकरना,
 मेरी मव पर सँभलकर !
 -हरिहरचन्द्र विपरीती

Sheriff K
 High
 Chancelli

कठिन है उठनी पहनी क्योकि कहा गया है 'जिन
 खोजा तिन पाईयां गहरे पानी घूठ' लेकिन अंतसे
 आपकी अपनी श्रम और मेहनत का जो फल मिलेगा
 वो इतना मीठा होगा कि आपकी खोजी होगी की
 आपने यह प्रयास किया और सफल रहे। तथा
 मानसिक सर्वजन बनाए रखने की सफलता हर एक
 श्रमालाइट से जानता है कि मेरी यह खे
 पाकर आप लोगों की बड़ी "इरोटेशन" हो
 रही होगी लेकिन यह भी एक रूप से आप के
 मानसिक सर्वजन की परीक्षा हो तो थी !

- १) शान का भूषण क्षमा है।
 २) इस जगत में क्षमा बर्तीकरण रूप है। क्षमा से क्या नहीं सिद्ध
 होता ? जिस के हृष्य में शानि कृपा बलवार है उस का हृजन
 कया कर लगे ?
 ३) अगर कोई अल्पज कोई बुरा काम करे तो उचित है कि मैं उसे
 क्षमा कर दे और उसे बुरा भला न कहे।
 -अबल फाह बरती
 ४) मित्र की अपक्षा शर्म की क्षमा करना सरल है।
 -दोस्रो की इत्युणी
 ५) औरों की अक्षर क्षमा करो, खूद को कमी नहो।
 -सायरास
 ६) जो अपने दुश्मनों की क्षमा देते है वे स्वर्ण की तरह बहुमूल्य
 -तिलकालवर
 समझे जाते है।
 ७) जिस के हृष्य में क्षमा की बलवार है, उस का हृजन क्या कर
 सकते है ?
 -सफ़न मंत्रिब
 ८) क्षमा का फल क्या केवल अपराधी को ही मिलना है ?
 गो क्षमा करता है, उसे क्या कुछ भी नहीं मिलता है ?
 -शरतचन्द्र चट्टीपाःशयण
 रक्षेय शूर्जन वाला
 पम. वाप. बी. काँम., बी.-१०६

“ क्षमा ”

मलिए हम आज इन्हें भगवान मानते है :
 अब प्रश्न यह उठता है कि आखिर मानसिक
 सर्वजन बनाए कैसे रखे ? मानसिक सर्वजन बनाए
 रखने के लिए सबसे जरूरी है खूद की इच्छा शक्ति
 कर्मांक कहा गया है कि "अक्षर आदमी बड़ी बन
 जाता है जो वो सोचता है कि वह खूद है। इस काम
 के लिए योग विद्या का भी सहयोग लिया जा सकता
 है। क्योकि यौगिक क्रियाओं के करने से मन सर्वजन
 और शानि रहता है। अगर एक बार आप यह विषय
 कर ले कि आप अपना सर्वजन नहीं खोयोग तो दुर्निय
 की कोई भी शक्ति आपको इस के लिए मजबूर नहीं
 कर सकती। इस काम में शूद-शूद में आपकी शक्ति

N. S. S.

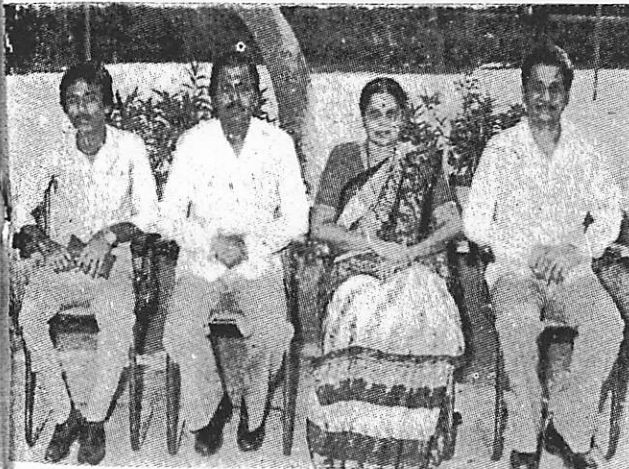

Prof. M.M. Telang
Best N.S. S. Programme Officer
Being greeted by veteran Cricketer
Mr. Vijay Merchant

Sheriff Kantikumar Poddar Trophy for the
Highest Collection. At the hands of Vice
Chancellor Dr.(Miss) Mehro Bangalee

Principal Mrs. P. S. Baleri
Programme Officers & Secretary

N. S. S. Campers & Officers

है " जिन
किन अंतमे
फल मिलेगा
ही होंगी की
रहे। तथा
कतां हर एक

मेरा यह लेख
रीटेशन " ही
में आप के
!

ना,
मे रमकर,
रना,
मे कहकर!

नयन से,
मिलना,
ह भरकर!

' हो,
अधरके,

रना,
मे मचलकर!

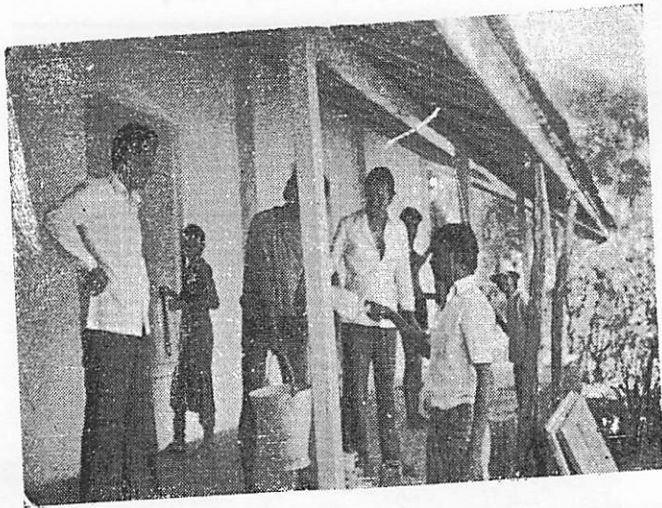
प्तोंके,
भी गुहा से,

कना,
का मे छनकर!

मे,
न्द्र' के करों से,

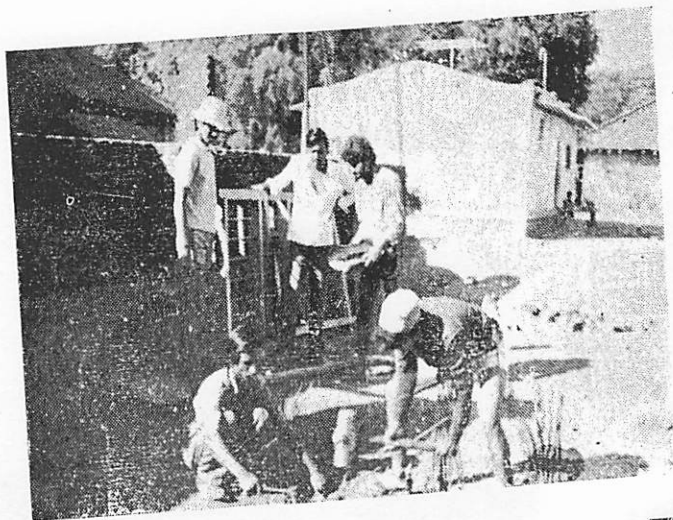
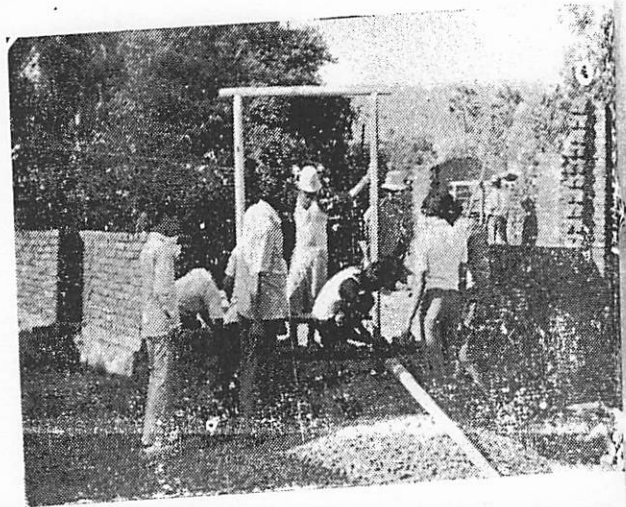
कना,
मलकर!

हरिश्चन्द्र त्रिपाठी

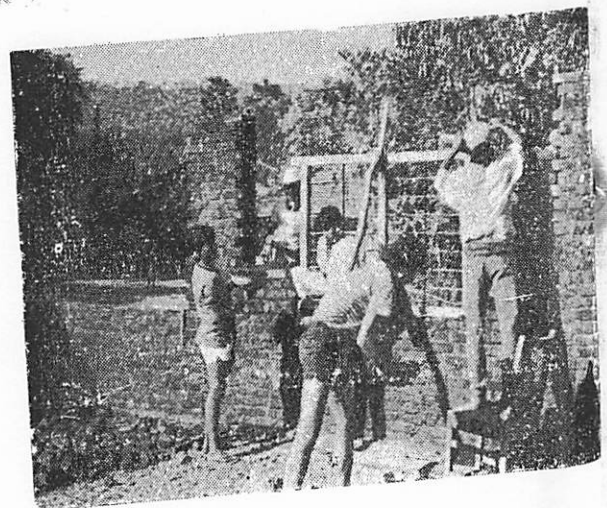
N. S. S. Camp at Tandulwadi

Construction of Community Hall at Tandulwadi Village

Work in progress

That's the Spirit
Construction of Community Hall

Int

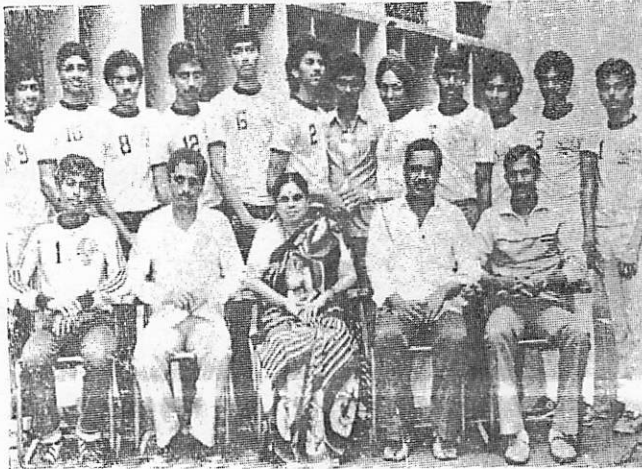
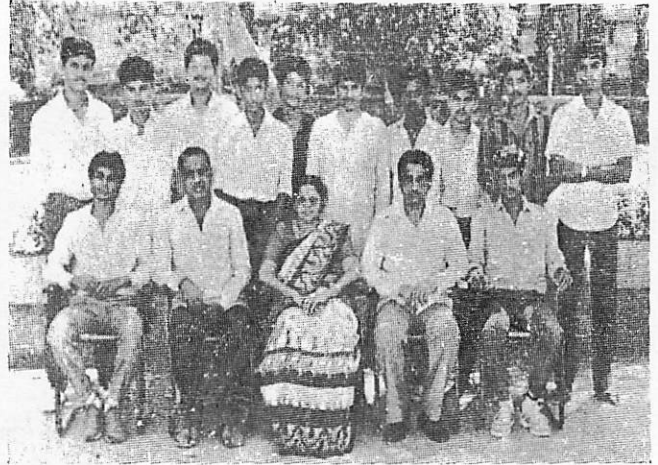

Enter
(Run

Winners All

Inter Class Foot Ball Champions

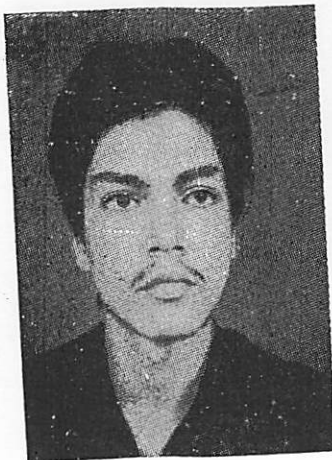

Inter-Collegiate Water-Polo Winners

Inter-Collegiate Hand Ball winners
(Runners-up)

Y. M. C. A. Volley-Ball Winners

Subodh Sharma
S. Y. B. Com.
Inter Class Single Wicket Winner

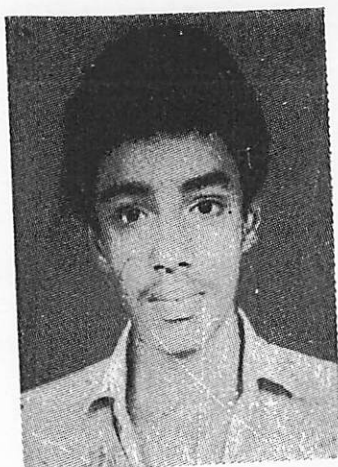
Suvarna Taggarsh
T. Y. B. Com.
Hand Ball University Representative

Sudarshan R. Shetty
S. Y. B. Com.
Hand Ball University Rep.

Managing Committee
Sports Annual Cultural Promotion Council

Shailendrakumar Shrivastava
Gymkhana Out Door Secretary

Gymkhana Secretaries with Principal Mrs.
P. S. Baleri, Sports Director Mr. B. V. Tekle
& Prof. M. M. Telang.

Floral
Chief (C
Lion N

Floral
Honour

YUVAK GRAMIN VIKAS YOJANA

Floral Tribute
Chief Guest
Lion Madhusudan Maheshwari

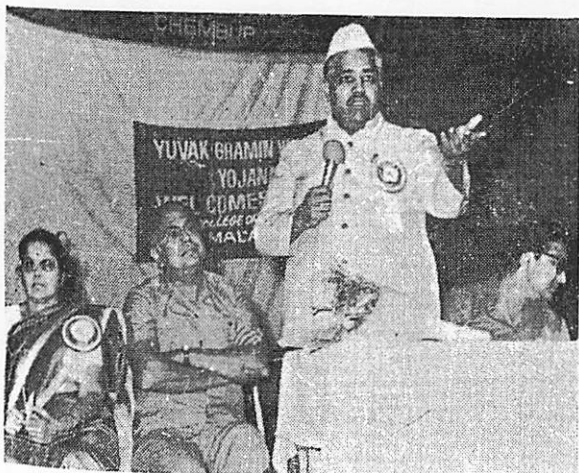
Lion Madhusudan Maheshwari
Addressing the Audience

Floral Tribute to the Guest of
Honour Lion Manmohan Gupta

Lion Manmohan Gupta
Addressing the Audience

R. Shetty
Con
iversity Rep.

Mrs.
V. Tekle

Trustees of Yuvak Gramin Vikas
Yojana

Chhotalal Laddha (Sec.) of
Sahitya Kala Parishad
Donating a Cheque of Rs. 10,000/-
to Yuvak Gramin Vikas Yojana

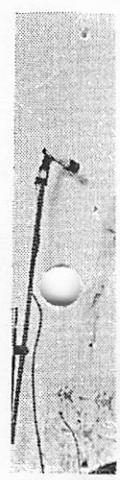
College Elections

Students Teachers Council
1986-87

A. D.
Elocut

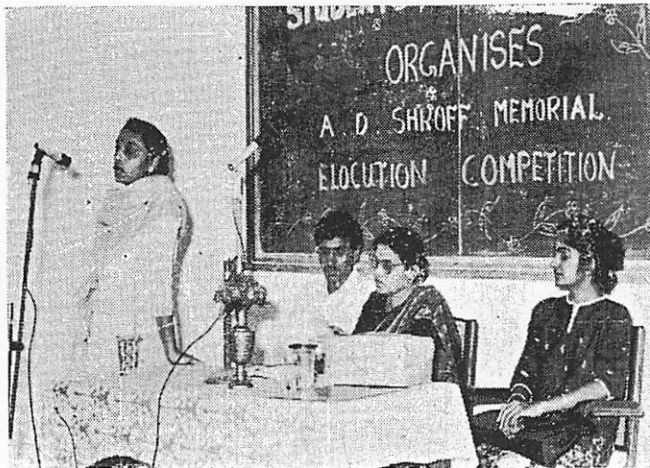
Sahitya
Manag

**Planning Forum
Office Bearers**

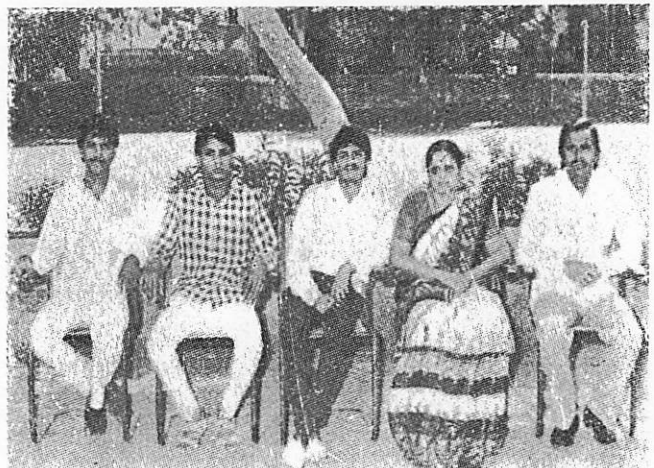

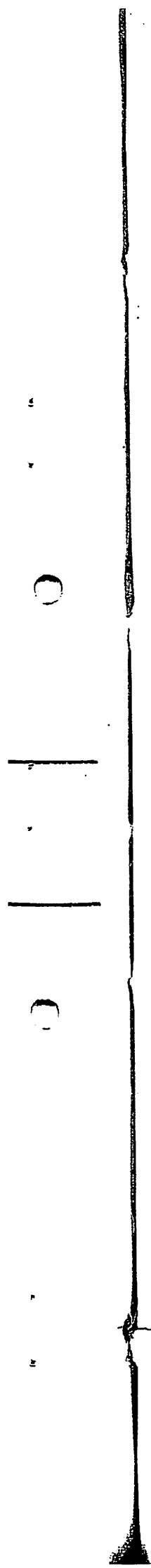
**A. D. Shroff Memorial
Elocution Competition**

**Planning Forum
Inaugural Function**

**Sahitya Kala Parishad
Managing Committee**

ԵՄԻՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

એ ડ મિ શ ન....

HIREN MODI
S. Y. J. C.-D

રખડ્યો આખા શહેરમાં હારેલો હું,
યંત્રવત્ ફરતો રહ્યો નિશ અને દિન.
ફર્યો હું ઘોરીવલી થી વિરાર
ને વિરારથી ચચંગેટ,
ઉભો લાઈનમાં (હરોળ) દિવસ અને રાત.
પરંતુ ના મળ્યું.....અફસોસ.
જ્યાં જઈ ત્યાં એક જ અવાજ
આજે નહીં 'કાલે' આવજો.
'ના' 'નથી' હાઉસકુલનો ચાલ્યો વરસાદ
છેવટે થાકેલો હારેલો હું
ભૂખ્યો, તરસ્યો, વલખાં મારતો,
એક 'ના' થી ખીલ 'ના' ભટકી રહ્યો.
જ્યાં જઈ ત્યાં નિરાશાના વાદળ,
અહીં નહીં ખીજે જાઓના જવાબ,
લાગવગ ! ડોનેશન !
ઓળખાણ કહે મારું નામ ! (કામ) !
છેવટે.....
રખડતો, ભીંસાતો રહ્યો.....
થાકી ગયો તોય ન મળ્યું એ "એડમિશન"

અં
પૂરી પાડન
એક શાણુ
સમમું
છે. આપણ
આપણે ૨
માતા તો
કોઈકવાર
પાત્રો સ્ત્રી
આટલાં રૂં
જેનો ઉત્તર
તેના ઉપર
સફળતાથી
એટલી ઉલ્લે
ઉપજાવે છે.
સહુનું લત
ખરેખર યે
આ સફળત
અમુક જણ

સ્ત્રી
અભિપ્રાય !
કરનાર એક
શકશે ? ખરે
ડાલો.' પણ

જીવન નાટકનું મુખ્યપાત્ર નારી

‘નારી જીવનની ઝરમર’

SHAH PARAG C. (S. Y. B. Com.) C-47

અનેક કવિઓને કાંઈક લખવાની પ્રેરણા પૂરી પાડનાર એક “સ્ત્રી” છે. તેમ સ્વીકારવામાં એક શાણપણ જ રહેલું છે. ‘સ્ત્રી’ એ આપણા સમાજનું એક અગત્યનું તેમ જ ઉદ્દેશનીય પાત્ર છે. આપણા શૈલિમાં જીવનમાં સ્ત્રીના સંસર્ગમાં આપણે અનેકવાર આવીએ છીએ. કોઈકવાર માતા તો કોઈકવાર પત્નિ, કોઈકવાર પુત્રી તો કોઈકવાર બહેન તરીકે આપણી સમક્ષ આવનારાં પાત્રો સ્ત્રીનાં અનેક રૂપમાંનાં કેટલાંક છે. શું આટલાં રૂપો લેનારી સ્ત્રી માટે આ સહેલું છે? જેનો ઉત્તર એક સ્ત્રી જ આપી શકે. જીવનમાં તેના ઉપર આવી પડેલી જવાબદારી તે કાંઈક સફળતાથી નિભાવી જાય છે ને આ સફળતા જ એટલી ઉદ્દેશનીય છે કે તે આપણા હૃદયમાં ઈર્ષ્યા ઉપજાવે છે. પણ આ સફળતા પાછળ રહેલી સહનશીલતા તેનો ત્યાગ જોતા એમ લાગે કે ખરેખર યોગ્ય વ્યક્તિની જ કદર થઈ રહી છે. આ સફળતા પાછળ રહેલી મહેનતનો ખ્યાલ અમુક જણને જ હશે.

સ્ત્રી માટે આપણો સમાજ કાંઈક જોટો અભિપ્રાય ધરાવે છે. પણ સમાજને ઉત્પન્ન કરનાર એક સ્ત્રી જ છે તે સત્ય કેટલા પચાવી શકશે? ખરેખર એમ થાય કે ‘સમાજ કે બદલ ડાલો.’ પણ સમાજને બદલવાની ક્ષમતા, હિંમત

કેટલામાં છે? સ્ત્રીના જીવનની શરૂઆતમાં ભજવવું પડતું પ્રથમ પાત્ર દીકરીનું છે. દીકરીનો જન્મ થતાં મા-બાપ માટે તે એક પ્રશ્ન બનીને ઉભી રહી જાય છે. બાળપણના મહામૂલા દિવસો વિતાવ્યા પછી તેને ‘પારકા ઘરે’ વળાવવાના દિવસો નજીક આવતા જાય છે. પણ આ લાગે છે તેટલું સહેલું નથી. યુવાન બનતાં જ તે લગ્નબંધનમાં એક ઘેટાંની જેમ વેચાવા આવી જાય છે. જે મૂરતિયો વધુ જોતી જોતે તે તેને ‘ચરણોની દાસી’ બનાવવા લઈ જાય છે. જીવનના મહામૂલા બાળપણના દિવસો જે ઘરમાં વિતાવ્યા તે ઘર યુવાનીના ઉંખરે પગ મૂકતા છોડવાનું થાય ત્યારે દીકરીની ધીરજની આકરી કસોટી થાય છે. આ કસોટી તો આપણા સૌ માટે માત્ર કલ્પનાનો વિષય છે. પરંતુ આ કલ્પનાની દુનિયામાં રહેલું કડવું સત્ય પચાવવાની ક્ષમતા ધરાવતી સ્ત્રી તો ખરેખર મહાન છે. પોતાના સ્વજનોને છોડી પારકાને પોતાના કરવાની કળા તો માત્ર સ્ત્રી જ કેળવી શકે. આપણા સમાજ માટે તો દીકરી એ પારકું ધન છે તેમ કહેવું સહેલું છે. પરંતુ પોતાની દીકરીને પારકાના ઘરે વિદાય કરતાં મા-બાપને તો જાણે જીવનભર સાચવી રાખેલું ધન કોઈ લૂંટી જઈ રહ્યું છે તેમ લાગે છે. આ પ્રસંગમાં રહેલી કડ્ડા માત્ર મા-બાપ જ સમજી શકે. ખાસ કરીને એક માતા જે સ્ત્રીના અનેક

રૂપમાંનું એક છે સમાજની દષ્ટિએ સ્ત્રીને પરણ્યા પછી પોતાના પિતાના ઘરને 'પોતાનું' કહેવાનો કોઈ અધિકાર રહેતો નથી. તેનો કહેવાતો હક્ક પણ છીનવાઈ જાય આ તે વળી ક્યાંનો ન્યાય? સ્ત્રી માટે હવે આ નવા ઘરમાં પ્રવેશ મેળવતાં જ સંઘર્ષની શરૂઆત થાય તે કેટલું ગેરવ્યાજબી ગણાય. આપણો સ્વાર્થી સમાજ આ નવોઢાને પ્રવેશ મેળવતાં જ ગુંગળાવી નાખે છે. પરંતુ કુદરત આગળ કોઈનું કશું જ ચાલતું નથી. કુદરતે દરેકેદરેક સ્ત્રીમાં આ વાવાઝોડા સામે ટકવાની એક અદશ્ય શક્તિ વિકસાવી છે. પિતૃપક્ષ છોડીને શ્વસુરગૃહે આવેલી એક ગભરૂં કન્યાને આપણો બહુરૂપી સમાજ અકળાવી મૂકે છે. એક સાથે અનેક સ્વજનોને ખુશ રાખવાની કળા સાધવી એક કોડીલી કન્યા માટે મૂશ્કેલ જણાય છે. પોતાના સંસારમાં પ્રવેશ મેળવતાં જ પોતાનું અસ્તિત્વ જગજહેર કરવા તેણે અનેક રાજકારણનો સામનો કરવો પડે છે. તેણે તો રીતસર અંજીમવું પડે છે. સ્ત્રી એ તો પુરાણ કાળથી 'સહન-શીલતાની મૂર્તિ' ગણાય છે. જે એક સત્ય હકીકત છે. પણ ભૂખ્યા વરૂની જેમ તાંકીને ખેઠેલો આપણો સમાજ આ ક્ષણનો ગેરફાયદો ઉઠાવે ત્યારે સ્ત્રીનો આત્મા બળવો પોકારી ઉઠે છે. આ બળવાનો અગ્નિ લલલલા માનવ હોય કે દાનવ સર્વેને ભસ્મ કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. સ્ત્રીમાં રહેલી આ અદ્રશ્ય શક્તિ વિશે અબાણ વ્યકિતએ ચેતીને ચાલવું જ સલાહભયુ" ગણાય. રામાયણમાં રાવણ તેમ જ મહાભારતમાં કૌરવોને આ ચંડી સ્વરૂપ સ્ત્રીના દર્શન તેમ જ પરચો મળી ચુક્યા છે.

સ્ત્રી તેમ જ પુરૂષમાં એક મુળભૂત ફરક દેખાઈ આવે છે કે પુરૂષ સંસારી બનતા એક માત્ર તેની જવાબદારી રૂપે માત્ર પૈસા કમાવવાની લતે વળી જાય છે. બસ આ સાથે સ્ત્રીએ તેના જીવનના મધ્યભાગમાં એક આદર્શ પત્ની તથા આદર્શ માતા તરીકેની બેવડી જવાબદારી નિભાવવાની આવે છે અને આ જવાબદારી તે ખૂબ જ કુનેહ તથા નિષ્ઠાથી ભજવી જાય છે. પોતાના કુટુંબ પ્રત્યેની ફરજમાં તે કદી હુમ્મુશ ન થતાં આપણે સૌ આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થઈ જઈએ છીએ. પણ આ આશ્ચર્ય ગેરવ્યાજબી લાગે છે. તેનો ત્યાગ જોતાં આટઆટલું પણ ઓછું છે તેવી લાગણી આપણા હૃદયના એક ખૂણામાં જવાળા બની પ્રગટે છે. સ્ત્રી ખાસ કરીને એક માતા માટે તે દિવસ ખૂબ જ કિંમતી ગણાય છે. જે દિવસે તેના હૃદય પર કાબુ મેળવનાર તેને ગાંડી બનાવી મૂકનાર તેનો કુળદ્વીપક એક નવબાત શિશુ રૂપે પૃથ્વી પર અવતરે છે. તે દિવસે તેના હૃદયમાં આનંદનો સરુદ્ર ઘુમવાટ કરતો બહાર આવવા મથે છે ખરેખર આમાં રહેલા આનંદની અનુભૂતિ એક માત્ર માતા જ કરી શકે. નવ મહિના જતનપૂર્વક રાખ્યા પછી આ બાળક પ્રત્યે તેની જવાબદારી વધી જાય છે. આ જવાબદારી નિષ્ઠાથી ભજવતી સ્ત્રી આમ વિજય મેળવતા જ આનંદીત બની જાય છે. શું આ કસોટીમાંથી પાર ઉતરવું સહેલું છે? ઉત્તર 'હા' ને 'ના' બંનેમાં આપી સકાય. સ્ત્રી તેનામાં રહેલી કુશળતા, સંસ્કાર, વિવેકને જો તે પોતાના પુત્ર કે પુત્રીમાં સીંચી શકે તો તેની સામે જ

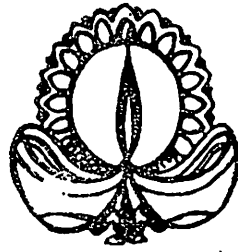
અબહુળત
સકળતા,
નિષ્કળત
શકાય. તે
કિંમત
નિષ્કળત
ત્યારે તે
હક્ક પણ
અનુભવ
આગળ

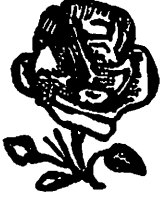
કે
બલવાન
જે અબુ

અળહુળતા સૂર્યની માફક ચમકતી બાળકોની સફળતા, તેનું સ્વાગત કરે છે. તેના આ કાર્યમાં નિષ્ફળતાની શક્યતા પણ નકારી તો ના જ શકાય. તેની આ નિષ્ફળતાની તેણે ચુકવવી પડતી કિંમત અનેકગણી હોય છે. સ્ત્રી માટે આ નિષ્ફળતા પચાવવી ઘણી અઘરી પૂરવાર થાય છે ત્યારે તેમની પાછળ આંસુ વરસાવવાનો તેનો આ હુક્ક પણ છીનવાઈ જાય છે. આ પ્રસંગોનો અનુભવ કોઈ પણ નારીને ન થાય તેવી કુદરત આગળ લીખ માગવી ખરેખર ઉચિત જ ગણાય.

કોઈ વિદ્વાને કહ્યા પ્રમાણે 'સમય બડા બલવાન હૈ' ખરેખર આ વાક્ય સત્ય છે. સ્ત્રી જે અબળા કહેવાતી તે આજે સબળા બની ચુકી

છે. અનેક દેશોના રાજકારણમાં સ્ત્રી સક્રિય ફાળો આપી રહી છે. તે સફળતાની ટોચ પર ખિરાજમાન છે. પોતાની જવાબદારી પ્રત્યે તે વધુ સલામ બની છે. આ સાથે એક પ્રશ્ન ઉઠે કે શું નારી ખરેખર એક પુરુષની માફક અબુમી શકશે? પ્રશ્ન અઘરો છે. પરંતુ ઉત્તર તો સહેલાઈથી પ્રસંગોપાત મળી જાય છે. પરંતુ આપણો પુરુષપ્રધાન સમાજ આ વાસ્તવિકતા સ્વીકારશે ખરો? આ પ્રશ્ન ઘુઘવાટ તથા આક્રોશ ઉત્પન્ન કરે છે. પરંતુ સફળતાના શિખરો સર કરતી નારી, આ વિશે વિચાર ના કરતા આગળ ને આગળ વધતી જશે તેવી આશા અસ્થાને તો નથી જ....

સ્વાર્થ

DOSHI BHARTI N.

S.Y. B. Com.

D-64

સ્વાર્થ ત્રણ નિઃસ્વાર્થી અક્ષરો. જે અક્ષરો સંપૂર્ણ માનવ જાતના મોટામાં મોટા દુશ્મન છે. જે દરેકે દરેક માનવમાં ઝેરની જેમ ફેલાઈ ગયેલ છે. જેને જ્યાં સુધી જડમૂળથી ઉખેડવામાં નહિ આવે ત્યાં સુધી માનવીના શુદ્ધ મનને ઝેરી અને સંકુચિત બનાવી દેશે. પણ તે કદી જડમૂળથી ઉખેડી શકાશે જ નહિ કારણકે આ સ્વાર્થરૂપી વૃક્ષ એટલું બધું ઊંચું થઈ ગયું છે કે નીચે દ્રષ્ટિ કરતાં ફક્ત તેના લોભ રૂપી પાંદડા જ નજરે ચડે છે. તેનું થડ પણ પાંદડામાં ઢંકાઈ ગયું છે તો પછી મૂળિયા દેખાવાની તો વાત જ શું કરવી.

માનવ જ્યારે પૃથ્વી ઉપર જનમ્યો ત્યારે તેને ભગવાને નગ્ન જ ઘડ્યો હતો. કારણકે તેના ઉપર કોઈ જાતના મોહ, માયા, લોભ, ક્રોધ, સ્વાર્થ જેવા કલેવર પ્રભુને મંજૂર નહતા. પણ માનવી, જ્યારે ધીરે ધીરે પ્રભુલીન બનવાની સાથે સંસારરૂપી નરકમાં પડ્યો ત્યારે તેણે પ્રભુ પ્રત્યેનું કર્તવ્ય, ભક્તિ નેવે મૂકી મોહ-માયા જાળમાં તે ઊંધુ ઘાલી આગળ

ધપવા લાગ્યો. તે સંસારના સુખને મોક્ષે પહોંચવાનું સાધન માનવા લાગ્યો. પરંતુ, તેની આ શિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવાની રીત તદ્દન ખોટી હતી. જેમાં આજ સુધી માનવીને દુઃખ સિવાય કંઈ જ મળ્યું નથી. છતાં તે માને છે કે આમાં જ એનું સુખ છે. મોહ-માયાને લીધે વ્યાધિ-રોગ ઉત્પન્ન થયા. પછી એક મરેલી માછલી આખા સરોવરના પાણીને ખરાબ કરે તે રીતે એક ખરાબ દુર્ગુણ અનેક દુર્ગુણોને ધમડી લાવ્યું અને માનવીને હુમેશાં સહેલાઈથી મળી જાય તે જલ્દીથી ગ્રહણ કરવાની ટેવ હોય છે ઘરે બેઠાં જો ખાવાનું મળી જતું હોય તો તે કદી મહેનત જ નહીં કરે એવી જ રીતે દુર્ગુણો જેટલા જલ્દી પ્રસરે છે તે રીતે સદ્ગુણો આપણે ગ્રહિ શકતા નથી. કારણકે તેમાં મહેનત પડે છે, પરિશ્રમ કરવો પડે છે. બધા દુર્ગુણો સાથે એક મોટો દુર્ગુણ તે સ્વાર્થ.

માનવી પોતાની સ્વાર્થવૃત્તિને લીધે અધમ બનતો જાય છે. ધીમે ધીમે તે તેણે જ

બનાવેલ આ ખાડામાં એટલો ઊંડો ખૂંપતો જાય છે કે તે જ્યારે પણ જાગશે ત્યારે જો બહાર નીકળવા ફાંફાં મારશે તો વધુ ને વધુ ઊંડો ખૂંપતો જશે. તેને ફક્ત પ્રભુ સિવાય કોઈ નહીં બચાવી શકે. પણ તેનાથી એટલો દૂર થઈ ગયો છે કે ખૂબ દૂર દૂર દ્રષ્ટિ કરવા છતાં તે માનવીને મળી શકશે નહિ. જેમ ધરતી-આકાશ ક્ષિતિજમાં મળતાં આપણને દેખાય છે, જેમ રણપ્રદેશમાં મૃગજળ જોવા મળે છે, તે જ રીતે ઈશ્વર નજીક દેખાવા છતાં માનવીને કદી પ્રાપ્ત નહીં થાય. આ સંસાર ચાલ્યા જ કરશે. તેના સ્વાર્થરૂપી કાદવમાં માનવી ખૂંપ્યા જ કરશે. વર્ષોના વર્ષો પછી પણ તે કદી સમકિત નિઃસ્વાર્થી, નિર્મોહી નહીં જ બને. કદી નહીં.

હા, પણ આ દુર્ગુણોમાંથી મુક્ત થવાનો એક માર્ગ છે. આમ સરળ આમ કઠીન. ઈશ્વર ભલે આપણને ન મળે પણ તેનામાં રહેલા ગુણો તો આપણને મળી શકે છે. પ્રભુએ કહેલા માર્ગ ઉપર ચાલી, સ્વાર્થ મોહ, માયા,

લોભ, ક્રોધ, રાગ-દ્વેષ દરેકને આપણે આપણા શરીરમાંથી ઉતારીને ફેંકી દઈશું એ દિવસ એવો હશે જ્યારે સર્વ પ્રાણીઓ સુખ, પરમ સુખની પ્રાર્થિત કરશે. તે દિવસે તેનાં સર્વ દુઃખ દૂર થઈ જશે. તેને કોઈ પણ જાતની પરિસ્થિતિમાં સહન કરવાની તાકાત આવશે. તે દિવસે માણસ માણસ સંપીને રહેશે. કોઈ દુનિયામાં ચોર નહીં હોય, દરેક શાહુકાર જ હશે, કોઈ કોઈને લૂંટશે નહીં, એક રામરાજ્ય સ્થાપિત થશે. હા, પરંતુ તેમાં ધોખી અને મંથરા નહીં હોય, કૈકૈયી જેવો માતા પણ નહીં હોય. સર્વ સૃષ્ટિ એક જ આનંદમાં મહાલતી હશે, કોઈ અમીર નહીં હોય. કોઈ ગરીબ નહિ હોય તે વખતે એક જ સૂત્ર દરેકની દ્રષ્ટિ સમક્ષ હશે.

“આમેમી સર્વ જીવે સંવે જીવા ખમંતુમે;
મિત્તિ મે સંવ ભુએસુ વેરં મજ્ઝં ન કિણ્ણઈ”

પરંતુ શું આવો એક દિવસ આવશે ખરો ?

પલટાતાં વહેણ

પટેલ હર્ષા બી.

સવારના પહોરમાં જીવીની સાસુ જમના ડોશી બહાર ઓસરીની કોરે ખેડાં હતાં. હુમ્બેશની માફક લાંબા પગ રાખી તેના અંગુઠે ઘોડિયાની દોરી બાંધી પગ હલાવતા હતા અને ઘોડિયું હળવે હળવે હાલતું હતું. તેમની એકબાજુ ધોળો રૂનો ઢગલો હતો અને તેના હાથ ઢગલા તરફ જઈ તરત રૂ લઈ તેને સરખું કરી બીજી તરફ જતા હતા અને રૂનો નાનો ઢગ થતો હતો આ તેમનો નિત્યક્રમ હતો.

તેમનું ઘર ઠીક ઠીક હતું. ચાર પાંચ એરડા સાથે લાંબી ઓસરી, સુંદર ધુળિયું ફળીયું, ગાય-લેંસની ગમાણ તથા નાનો વાડો અને આ બધાને ફરતે ચણેલી વંડી દેખાતી હતી. જે તૂટેલ-કૂટેલ હતી. થોડી વારમાં ગામની ભાગોળે વહેતી નાની નદીએથી નીર ભરીને જીવી ઘેર આવી. ઉઘાડા પગમાં પાણી સાથે ધૂળ ચોંટેલી તે ગુણિયા પર લુંછી સાસુ તરફ ધ્યાન આપ્યા વગર રસોઈઘરમાં ચાલી ગઈ.

ચૂલાની લાલ બવાળ, લાલ ચુંદડી ને લાલ આંખતું અદ્ભુત સૌન્દર્ય લાગતું હતું. જીવી વિચારોમાં મગ્ન ખેડી હતી. અચાનક બહારથી પોતાના દિકરાનો રડવાનો અવાજ આવ્યો. તેથી તેની વિચારોની કડી તૂટી ગઈ તેણે ગબકીને જોયું તો ચુલેથી દૂધ ઢાળાઈ ગયું હતું. દૂધનો આગમાં રેડાવાનો અવાજ સાંભળી સાસુ રસોડામાં આવ્યા. વહુને દૂર હડસેલી દરરોજની જેમ બડબડાટ શરૂ કર્યો.

ડોશી કહે “આવી છે મુંબઈથી તે કાંઈ નવાઈ નથી કરતી હાં, એકે કામમાં સીધીવાળ તો કરતી નથી. દૂધ તારા બાપનું નહોતું કે ઢાળાઈ જાય તો હાલે. જઈ હોય તઈ આજ લમણાંજીક.”

વહુ બિચારી કાંઈ ખોલતી નહીં પણ પોતાના બાપની ગરીબાઈ પર ચોધાર આંસુએ રડતી. તેને પોતાનું નામ પણ ગમતું નહીં. જે સાસરિયાએ ગામડાને અનુરૂપ આપેલું. તે હુમ્બેશાં શહેરની રોનક, પોતાનું ત્યાં વિતેલું

બાળપ
યાદ ક

બનતા
કંટાળી
આવ્યા
નફરત

ક
આંખમ

તે
ભિંડાને
રૂપા છું
મમકથી
ગામડામ

હોત. કા
કાઠ
માંગે છે

જીવ
આપવા
એને ઠેક
પાણી ભર
આવ્યો છે
ગરીબ હ

બાળપણ અને પોતાના મા-બાપની મમતા જ
યાદ કરતી રહેતી હતી.

આવા બનાવ તો દિવસમાં ઘણીવાર
બનતા. જીવી અને તેની સાસુ બંને આનાથી
કંટાળી જતા. ત્યાં એક દિવસ જીવીના કાકા
આવ્યા. પરંતુ હવે તો તેને કાકા પ્રત્યે પણ
નફરત જ પેદા થતી હતી.

કાકા કહે “શું જીવી, શું ચાલી રહ્યું છે?”
આના ઉત્તરરૂપે જીવીએ વરસાદની ઝડી
આંખમાંથી વરસાવી.

તે બોલી “શું કાકા, તમેય મને આવા
ઊંડા ને અબાણ કૂવામાં કેમ ધકેલી? હું એ જ
રૂપા છું જેણે માતાની આજ્ઞાને પ્રેમથી ને
મજાકથી પૂરી કરેલી. હું એ જ રૂપા છું જેણે
ગામડામાં વરવા કરતાં મરવું સારું માન્યું
હોત. કાકા તમે કેમ સમજતા નથી?”

કાકા બોલ્યા “એટલે તું કહેવા શું
માંગે છે?”

જીવી કહે “કાકા, મારી મા મને કંઈ
આપવા કહેતી તે મેં પગને ઠેંચે આપ્યું છે.
એને ઠેંકાણે આજ મારે વાસીદાં વાળવાં,
પાણી ભરવા ને ચુલા પર રસોઈ કરવાનો વારો
આવ્યો છે, ઈ તમારે લીધે જ ને? મારા બાપા
ગરીબ હતા તે મને ગરીબ ઘેર દીધી હોત

તો હાલત, પણ તમે મને આયાં વરાવી એથી
મારી ભાષા, રહેણીકરણી સંધુચ અલગ થઈ
ગયું છે.”

કાકા બોલ્યા “હું બાણું છું તારી પીડા
દિકરી! હું પણ આ વાતથી અબાણ હતો.
મારો ઈરાદો તને દુઃખી દેખવાનો તો
નહોતો જ. મનેય શી ખબર તારે આવું
કરવું પડશે. પણ હવે શું થાય, બેટા!
ધીરજ રાખ.”

આમ કાકા-ભત્રીજ વાત કરી અળગા
પડ્યાં અને જીવીનો મનનો બોજ થોડો હળવો
થયો. જ્યારે તે બધી જ વાત કાકાને કહેતી
ત્યારે તેને ધરપત વળતી. તે ઘણીવાર વિચારતી
કામ સિવાય તેને બીજું શેનુંય દુઃખ ન હતું,
તેનો પતિ સારો હતો, ઉદાર દિલનો હતો.
તે વિચારતો કે ગમે તેમ જીવી શહેરમાં
ઉછરેલી તેથી ગામડાના કામને અનુરૂપ ન
થાય. આમ છતાં તે બેહુકમી કરતો ને માનતો
પોતાની આજ્ઞાનું પાલન જીવીએ કરવું બેઠ્યું.

થોડીવારમાં જીવીનો પતિ આવ્યો.
ખેતરના કામને લીધે થાકી ગયેલો તે આસરીની
કોરે બેઠો. તરત તેણે હુકમ કર્યો “પાણી લાવ,
ને થાળી તૈયાર કર, વાળું કરવું છે!” જીવી
તરત પાણી લાવી. પતિની આ વૃત્તિ તેને
ગમતી નહિ પણ તે મૂંગે મોંએ સહન કરતી.
હવે આ બધું રોજનું થઈ ગયું હતું. તે

ટેવાઈ ગઈ હતી. છતાં મનના ઊંડાણમાં આંધું-પાતળું દુઃખ તેને જરૂર થતું હતું. જીવને ચંપા નામે નણુંદ હતી જેને શહેરમાં વળાવી હતી. જીવને ઉડતી વાત સાંભળેલી કે તે ગામડામાં રહેલી હોવાથી શહેરમાં તેને કાવતું નથી. જીવ શહેરની રીતભાત જાણતી હોવાથી ચંપાને મદદરૂપ થતી હતી.

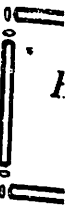
એક દિવસ સાંજનો સમય હતો. જીવની સાસુનો ખાટલો ક્ષણિયામાં હતો. તેના પર તેઓ સુતા હતા. માંદા હોય એમ લાગતું હતું. જીવનો પતિ તેના માથા પાસે બેઠો હતો ને ગામવાળા અડખે પડખે બેઠા હતા. થોડો કણસવાનો અવાજ આવતો હતો. મંદમંદ પવનની લહેરીને આજુબાજુનું અર્ધ-શાંત વાતાવરણ કંઈક દુઃખદ ઘટનાની વાત કરતું હોય એમ લાગતું હતું. એટલામાં ડેલી પાસે પડેલા ચંપલોમાં એક બેડ વધી. જીવ ખીચર ગઈ હતી તે આવી. આ સમગ્ર વાતથી તે અજાણ હતી. તેની સાસુ જીવના નામનું રટણ કરતી હતી. તે આવી કે તરત તેને પાસે બોલાવી. જીવને સાહજિક લાગ્યું પણ વાત કંઈક જુદી જ હતી.

તેની નણુંદનો પત્ર આવેલો તેને સાસુરિયામાં ખૂબ દુઃખ પડતું હતું. તેનાથી આ ત્રાસ સહન ન થતા તેણે પોતાની માને

આનાથી પરિચિત કરવા પત્ર લખ્યો. પરંતુ તેની માને આઘાત લાગ્યો. જમનાડોશીએ આખરે બિચાચું કે મારી દિકરી જેમ દુઃખ ભોગવે છે એમ પરાઈ દિકરી જીવને કેટલું દુઃખ થતું હશે. તેણે જીવને પાસે બોલાવીને કહ્યું “બેટા, મને મરણ પથારીએ પડ્યા પછી અને મારી દિકરીના દુઃખ પછી સાચું ભાન થયું. મારે લીધે તારે કેટલું વેઠવું પડ્યું. હું મરી જવાને લાયક છું. હું અટાણે એ જ વિચારતી હતી હું વહુ હતી ત્યારે મને કેવું લાગતું હતું અને તારા તરફ મેં કેટલો જુદો જ વર્તાવ કર્યો. માફ કરજો દિકરા, પણ તમેય યાદ રાખજો કે તમેય એક દિવસ વહુ હતા. ભૂલી ન જતા મારી આ વાતને” જીવને તેને સાચા દિલથી વચન આપ્યું ત્યાર બાદ જ તેણે પોતાનો જીવ છોડ્યો.

જીવને અંતમાં તો અંતમાં પણ સાસુ પ્રત્યે દ્રેષ કે નફરત ન રહ્યા.

નવા ગૃહમાં જવાનો આનંદ, પણ એક બાબુ બીજો જ શોક જૂના ને કેમ છોડી શકું હું દિલમાં ખૂંચે કાંટા અનેક, નિકળતા પગે બેડી સંકળાય તે કહે બસ આટલી જ મમતા મને છોડી તું બચ?

છે. દં
જીવતાં
જીવનું
બગતાં
આતંક
માનવી
સહન
સુરક્ષા

અ
સમાજ
છે, ત્યાં
મુ
દિલમાં
ઓછાયા
લાખલા
માન
ખાતર સઃ
જૂથમાં રાં

HEMA I. CHOKSHI

XIIth - D 16

આતંકવાદના ઓછાયામાં

દરેક જીવંત વસ્તુનો અંત દૃષ્ટીતું મૃત્યુ છે. દરેક સજીવ મૃત્યુને આધીન છે. આથી જીવતાં માનવીને જીવતાં જીવતાં ક્યારેક મૃત્યુનો ભય ડરાવી જાય છે. આવાં જ જીવતાં જાગતાં મૃત્યુની પ્રતિતિ જ્યારે સમાજમાં આતંકવાદ ફેલાય છે, ત્યારે મનુષ્યને થાય છે. માનવી સામાજિક પ્રાણી છે. આકરો એકાંત મહુન કરવાને અસમર્થ એવો મનુષ્ય પોતાની સુરક્ષા માટે 'સમાજ' નો આશરો લે છે.

આવો આશયથી બંધાયેલો આકારવિહિન સમાજ જ્યારે આતંકવાદના પંજમાં સપડાય છે, ત્યારે ત્યારે તે મનુષ્યની સુરક્ષાનો, તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ, જાણે રહી રહીને મનુષ્યના દિલમાં ઘુંટાવે છે અને કહે છે કે આવા ઓછાયામાં રહેવા કરતાં એક ઝાટકાનું મૃત્યુ લાભ લાભ ધણું બહેતર છે.

માનવી જ્યારે પોતાની સુરક્ષાના સ્વાર્થ ખાતર સમાજની રચના કરે છે અને સમૂહમાં-જૂથમાં રહે છે, ત્યારે આ સ્વાર્થની પૂર્તિ

ખાતર તેણે કંઈક બલિદાન આપવું પડે છે. દરેક મનુષ્ય આ માટે જુદી જુદી રીતે પોતાનો ફાળો આપે છે. કોઈક તો વળી આ સમાજની રક્ષા કરવામાં આત્મસમર્પણ પણ કરે છે. જ્યારે જ્યારે આવા સમાજમાં આતંકવાદનું મોજું ફેલાય છે, ત્યારે ત્યારે આ રક્ષા કરનારા પોતાની ફરજ નિભાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. પરંતુ આ ત્રાજવાનું પલ્લું જ્યારે પણ ત્રાસવાદ તરફ નમતું જોવાય છે ત્યારે મનુષ્યના હૃદયમાં એક એવો છુપો ભય ફેલાઈ જાય છે કે તે આ વાત નથી કોઈને કહી શકતો કે, નથી તે આને સહી શકતો ને અંદરોઅંદર ઘુંટાઈને સામે ચાલીને મૃત્યુને નોતરે છે.

આ ત્રાસવાદ એવી તે કેવી વસ્તુ છે કે જે જીવતા માનવીને જૂપી રીતે ભયના અંધકારમાં વિલિન કરી ક્યાંનો ક્યાં લઈ જાય છે જે જાણવું તો અશક્ય જ છે.

આ ત્રાસવાદ સમાજની રચના પ્રમાણે પોતાનો આકાર ધારણ કરે છે. પ્રાચીન યુગમાં

જ્યારે રાજ-રાજવાડાંઓનું જીવન હતું ત્યારે આ ત્રાસવાદ ક્યારેક શત્રુઓના રૂપમાં પ્રબલને ડરાવતો, તો ક્યારેક, પૌરાણિક કથાઓ મુજબ રાક્ષસ-ડાકણો વગેરે સ્વરૂપ લઈ પ્રબલને રંબડતો, જે પ્રબળી નસમાં વહેતાં લોહીના ંહેણને પારખીને તેના પર ત્રાટકતો અને આ ભય પણ એક એવી વસ્તુ છે જે, સામનો કરવાની શક્તિ હોવા છતાં, માનવીને પાંગળો, અસમર્થ બનાવી દે છે અને માત્ર ડરના માર્યા લોકો ત્રાસવાદીઓના તાબે થઈ ભય છે અને કુનેહધારી ત્રાસવાદીઓ પોતાનો સ્વાર્થ સાધી લે છે. આવો જ આ ત્રાસવાદ આજના જેટયુગના જમાનામાં અદ્યતન યુદ્ધના સાધનો વડે આતંકવાદના એક રૂપમાં પ્રવેશ ધારણ કરે છે. આજના આ વૈજ્ઞાનિક સિદ્ધિઓના જમાનામાં, અણુબોમ્બ અને હાઇડ્રોજન બોમ્બના જમાનામાં લોકો જ્યારે પોતાનું આધિપત્ય ખીલ પર જમાવવા માંગે છે અને સામાજિક એકતાની વાત બાબુ પર મૂકે છે, ત્યારે સમયના ંહેણના પારખુઓ શાંતિ, એકતા વગેરે સંદેશાઓ લોકોને આપે છે. પરંતુ આવા લોકો હજુ તો આ સંદેશો સમાજમાં પ્રચલિત બનાવે ન બનાવે ત્યાં તો આતંકવાદ ફેલાય છે દાખલા તરીકે આજના ભારતમાં પંજાબમાં ફેલાવવામાં આવતો ખાલિસ્તાનવાદીઓ તરફથી ત્રાસવાદ. હજુ તો પ્રગતિના પંથે આગળ વધનાર સમાજ ટોચને આંખે તે પહેલાં તો ત્રાસવાદ તેને એવી ગુલાંટ ખવડાવે છે કે કુદરતના એ નિયમઅનુસાર કે દરેક ઘટતી ઘટના પોતાની પાછળ કંઈક ને

કંઈક અસર છોડી જ ભય છે તેમ આ ત્રાસ-વાદનો ડર લોકોમાં ઘણાં લાંબા સમય સુધી ઘેરાયેલો જ રહે છે.

હકીકતમાં માનવી પોતાની સ્વાર્થવૃત્તિથી પ્રેરાઈને, તો ઘણીવાર ધાર્મિક લાગણીને લઈને, તો ઘણીવાર અજ્ઞાનતાને કારણે, કે લાલચના કારણે ખીલઓથી ગેરમાર્ગે દોરાઈ જઈને ત્રાસવાદ ફેલાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. પરંતુ તે અબુધ જીવો એ નથી સમજતા કે આ સમાજને છોડીને ક્યાં જવાનું છે? આ દુનિયાથી અલગ થઈ માત્ર પોતાના બળે નથી જીવાતું. કારણ માનવીનો મૂળ સ્વભાવ જ પરાવલંબી છે. સમાજને ડરાવી, ધમકાવી સત્તાઅહુણ કરી, ક્યાં સુધી તેઓ અલગ રહી શકશે? એક દિવસ તો પરપોટો ફૂટશે. હકીકત તેમની સામે આવશે અને પોતાની ભત પર શરમિંદા બનવાનો વારો આવશે ત્યારે તે ક્યાં જશે? તેનામાં રહેલી પશ્ચાતાપની આગ જ તેને ભરખે તે પહેલાં તો નિર્દોષોની લીધેલી બનની બદદુઆઓ એને નહીં છોડે. તેનો કિનારો/અંત ક્યાં હશે? કેવો હશે?

આજનાં જમાનામાં એક રાષ્ટ્ર, ખીલ રાષ્ટ્રમાં બસૂસી કરવાને અર્થે કે પોતાની સત્તા વધારવાનાં અર્થે ભતમતની લોભામણી લાલચો આપી અને ધાર્મિક અજ્ઞાનતાના ઝનૂનથી બહેકાવી અમુક લોકોને ઉકસાવે છે અને અંદરોઅંદર ખાત્મો બોલાવે છે. આવા ગેર-

માર્ગે દ
યુવાનો
અદબક
અને આ
ક્યાંયે
વિગેરેને
થઈ ભય
ખાંધવોને
છે, નીચા
પોતાના
સમજતા

આડે
ધાર્મિક અ
ધર્મો, ભ
આવે છે અ
એ લોકોને
માનવીમાં
મળેલી સ્વ
બહાર નીક
કરતાં કે
અ...ય છે
નાખી મા
વિચારશક્તિ
દાટી દે છે
બતાવી દે
જરૂર થડે
કે ત્રાસવાદ
માણુસોને

માર્ગે ઘેરાયેલાઓમાં મુખ્યત્વે કાચી-વયના યુવાનો હોય છે, જેને અદ્યતન શસ્ત્રો તેમ જ અદ્યતન નાણાં પૂરતા પાડવામાં આવે છે અને આવા યુવાનો પણ દેશલક્ષિતની ભાવનાને ક્યાંય ઊડાવી માત્ર પોતાની સ્વાર્થવૃત્તિ વિગેરેને લઈને દેશનું પતન કરવા ઉત્તેજિત થઈ જાય છે. પણ આમાં તે પોતાના જ બાંધવોને ત્રાસ પમાડે છે, કે ભય ફેલાવી ડરાવે છે, નીચા નમાડે છે. જે હુકીકતમાં તો તેમના પોતાના માટે નીચુ ભેવા જેવું છે, જે તે સમજતા નથી.

આડેધડ શસ્ત્રોનો દુરઉપયોગ કરી, લોકોની ધાર્મિક અજ્ઞાનતાને લક્ષમાં લઈ લોકોમાં ખીબ ધર્મો, ભતિ વગેરે પ્રત્યે દુષ્ટ જગાડવામાં આવે છે અને 'અજ્ઞાનતા સૌથી મોટું અધારુ'. એ લોકોને જ ભયની ઊંડી ખાઈમાં ધકેલે છે. માનવીમાં ફેલાયેલો છૂપો ભય, તેને પોતાને મળેલી સ્વતંત્રતાને છીનવી લે છે; તે ધર-બહાર નીકળતાં ગભરાય છે; ખીબ સાથે વાત કરતાં કે મહેમાનગિરિ કરતાં ગભરાય છે, અચકાય છે. તે પોતાની સર્વ સુધુધ ખોઈ નાખી માત્ર ડરના ઓછાયામાં, પોતાની વિચારશક્તિ ગુમાવી, પોતાની કાબેલિયતને દાટી દે છે અને તે પોતાને માત્ર ગરીબ ગાય બતાવી દે છે અને ત્યારે સમાજને બલિદાનની જરૂર પડે છે. લોકોમાં ભગૃતિ આણવા માટે કે ત્રાસવાદને ડામવા માટે કંઈ કેટલાય માણસોને જાન ગુમાવવા પડે છે. આકરી

કસોટીઓમાંથી પાર ઉતરી, બહાદૂરી અને કૌશલ્યથી લોકોને ત્રાસવાદથી પર લેવાય છે અને ફરી પાછું એતું એ જ !

આવા મહાનુભાવોના ગુણગાન ગાતાં ગાતાં તેમનાં જ થોથાઓ નીચે પોતાનાં જ દિલને લઈ ફરી પાછા અમુક લોકો પોતાના અંગત સ્વાર્થને લઈ સફેદ વસ્ત્રોમાં વસેલા શેતાન બની જાય છે અને લાંબા સમય બાદ ફરીથી લોકો આ પંજમાં સપડાય છે.

આમ આ બાહ્ય રીતે ફેલાવવામાં આવતા આતંકવાદનું મુખ્ય કારણ અંગત સ્વાર્થ છે અને તેનો મુખ્ય ઉપાય છે... 'હું-હું'ને છોડી સામાજિક લાગણી લઈ એકતાની ભાવના લોકોમાં સદા ભગૃત રહેવી જોઈએ.

અમીર ઉમરાવો તરફથી ગરીબો પર, જમીનદારો તરફથી ગામડાંનાં ખેત-મજૂરો વગેરે પર ફેલાવવામાં, કરવામાં આવતો ત્રાસ પણ એક પ્રકારનો ત્રાસવાદ જ તો છે. અહીં તદખીર પણ આધાર રાખે છે મુકદ્દર પર હુલેસા વ્યર્થ છે જ્યારે હુવા બદલાઈ જાય છે ભલા માનવી વીશેની વાત શી 'બેકામ' અહીં તો ધર્મ બદલાતા ખુદા બદલાઈ જાય છે.

'બેકામે' કરેલી માનવીની સ્વાર્થવૃત્તિની વાત તો જાણુ સમજ્યા, પરંતુ કહે છે ને કે 'Each Coin has two side' તેવી જ રીતે આ સ્વાર્થવૃત્તિ કેમ પેદા થાય છે તેનો

પણ વિચાર કરવા જેવો છે. વસ્તી વધારો, સાથે સાથે ઝેકારી અને ગરીબીનું વધતું જતું પ્રમાણ. ઉગ્ર મિબજના યુવાન દિલને હચમચાવી કાઢે છે અને તે સમજ-બુઝીને, લાગતું પાપ માર્થે ચડાવીને પોતાના કુટુંબી-જનો અને સગાંવહાલા ખાતર અઠગક નાણું લઈ પોતાનો જાન કુરબાન કરે છે અને કંઈક કર્યાની લાગણીને સંતોષે છે.

આજે ભારતમાં જોઈએ તો કયો પ્રદેશ કે કયો પૂણો ખાલી છે જ્યાં જ્યાં ત્રાસવાદની અસર ન હોય? શિખાએ કાશ્મીરથી લઈને પંજાબમાં, આસામમાં, ગોરખાલેન્ડની માગણી કરતાં પૂર્વ ભારતવાસીઓ, મહારાષ્ટ્ર અને કર્ણાટકની સીમા-રેખા પરનો અઘડો વગેરે, વગેરે સ્થળોએ અમુક સત્તાધારીઓ, તો અમુક લાલચીઓ ત્રાસવાદના મોજને ઘોડાપૂર બનાવી વિજળીની જેમ ચમકારો આપી લોકોની શાંતિને હણી લે છે.

હાલની પરિસ્થિતિમાં જોવા જઈએ તો કોઈ સ્વ-અપમાન સહન નથી કરતું અને બદલો વાળવાની ખેવના સેવે છે. આમાં જે બળવાન હોય તે કળથી કે બળથી ફાવી જાય છે.

મહારાષ્ટ્ર અને કર્ણાટકની સીમા-રેખાનો અઘડો લઈએ તો સીમાપ્રદેશમાં એકબીજાના રાજ્યોમાં પોતાના બળવાખોરો ઘુસાડી, કર્ણાટક પ્રદેશમાં મરાઠી ભાષા અને મહારાષ્ટ્રમાં

કર્ણાટકની ભાષા ફરજિયાત કરવાની માગણી લઈ લોકોને ખોટા ખોટા ઉકસાવે છે અને લડાઈ અને મારા-મારી થાય છે અને ત્યાં વસતા લોકોની ઊંઘ હરામ થઈ જાય છે. શું આ માત્ર પ્રશ્નો જ છે? ના, તેનો ઉકેલ છે. પણ અમુક અંધ ભાષા-પ્રેમીઓ અને અમુક રાજકારણીઓ તેને ઉકેલવા માંગતા નથી અને આમ પોતાની રાક્ષસી અને પિશાચી વૃત્તિઓને સંતોષે છે. પણ હાય! શું નિર્દોષોની બદદુઆઓ તેમને શાંતિથી જીવવા દેશે? આમ ભયંકરતામાં સપડાયેલા સાચા દિલના માનવીઓ પોકારી ઉઠશે કે 'દુનિયા તેરી તરફ હૈ, લેકિન ખુદા મેરે સાથ હૈ!' અને તેઓ ખુદાની કયામતને સંભારીને આજના યુગ પર રોવે છે પણ! બસ માત્ર રોઈ જ શકે છે

ખુશી, હંસી અને સ્નેહભાવથી ભરેલા જીવનની, શું આજના ભારત પાસેથી ભારતીયો અપેક્ષા રાખી શકશે? આવા જ આતંકવાદના નાશ માટે દરેક મનુષ્યની સાથે સાથે ત્યાંના પ્રદેશની સરકારની પણ એટલી જ જવાબદારી છે. સરકારની પણ આ બાબત અંગે ઘણી ફરજો છે. ત્યાંના રહેવાસીઓની જાગૃતિ લોકોને ભય ફેલાવતા અટકાવવા પ્રગતિશીલ કાનૂની વ્યવસ્થા, સ્થાનિક પોલિસો અને સેવા-ભાવી કાર્યકરો જ્યાં છે ત્યાંથી તમે આતંકવાદ કેમ ન હટાવી શકો?

જો ચટ્ટાનો કો ચટકા દે,
રવાની ઉસકો કહેતે હૈ;

જો
નહી
ઉલટ
જોઈએ
'અમને
સર ક
હોવો
રાષ્ટ્રમાં
યુવાવગ
યુવાનો
તમારા
સાકાર
જીવ્ય
સારાંશી.
મા
પરફપરને
જાત માં
ક્યારે શ

જો દિલ પર નકશ હો જાય,
જવાની ઉસકો કહેતે હૈ,
નહીં માલૂમ હૈ તુજકો,
કરિશમા કૈસા હોતા હૈ ?
ઉલટ દે જો હિમાયત કો,
જવાની ઉસકો કહેતે હૈ !

આવી જવાની એમ પણ કહેતી હોવી
જોઈએ કે....

‘અમને નાખો જીંદગીની આગમાં,
આગને પણ ફેરવીશું બાગમાં
સર કરીશું આખરે સૌ મોરચાં,
મોતને પણ આવવા દો લાગમાં’

અને ‘અશક્ય’ શબ્દ તેના શબ્દકોશમાં
હોવો જ ન જોઈએ. આવા યુવાનોથી ઉભરતા
રાષ્ટ્રમાં આતંકવાદનો ફેલાવો હોય તો તે
યુવાવર્ગના અપમાન બરાબર છે. માટે હે
યુવાનો! ઉઠો! જાગો! આનો બદલો લો!
તમારા ભાઈભાંડુના સુખી જીવનના સ્વપ્નને
સાકાર કરવા રણસંઘ્રામે મોરચો માંડો,
વિજય નક્કી તમારો છે.

સારાંશી...

માનવીની ઝંખના શું છે? પ્રેમ, શાંતિ
પરસ્પરનો સહકાર, પ્રકૃતિની મહેરબાની અને
જાત મહેનતથી પામેલી પ્રગતિ. આ પ્રગતિ
ક્યારે શક્ય બને? શું ત્રાસવાદનો કાળો ફેર

વર્તાવામાં આવે અને ‘બિચારા’ મનુષ્યોને
આતંકવાદના ઘેરા પહોંચાયામાં ધકેલવામાં આવે
તે પ્રગતિને અવકાશ છે ખરો? માનસિક શાંતિ,
તાંદુરસ્તી, લાગણી, પ્રેમ અને ધંધામાં નવી
નવી રીતિ (ટેકનીક) જે સામાન્ય માણસને
શક્ય છે, વગેરેથી તો માનવી-‘માનવી’ બને
છે અને બીજાને માનવી બનાવે છે. શું તોફાની
શેતાની તરવોને દિલમાં સ્થાન આપનારા, આ
વાત સમજી શકશે? શું તેઓ પોતાના બાંધવો
પ્રત્યે થોડુંક વિચારવાનું રાખશે?

અરે, એ તો થશે ત્યારે થશે. ત્યાં સુધી
તો જનતાએ આ ત્રાસવાદની ચક્કીમાં પિલાવા
કરવાનું છે. આતંકવાદના ઓછાયામાં જીવ્યા
કરવાનું છે. વિચારશક્તિ અને સુધખુધ ખોઈ
નાખેલી આ જનતા ક્યારે જાગૃત થશે? અને
ક્યારે આ આતંકવાદને સદા સદાને માટે
મિટાવી શકશે?

એક ક્ષણ જો યુદ્ધ અટકાવી શકો!

ટેન્ક પર માથું મૂકી ઊંઘી લઉં.

—માધવ રામાનુજ

આ પંક્તિમાં માધવ રામાનુજે કરેલી
યુદ્ધની ભયંકરતાની વાતને જો આતંકવાદની
ભયંકરતા સાથે સરખાવવામાં આવે તો જરાય
અતિશયોક્તિ ન લાગે.

હાય રે આતંકવાદ! હાય રે આતંકવાદ!

□

દસ પૈસાની ટીકડી, એ રૂપિયાનું વળતર

બોલો ખાવી છે એ ટીકડી ? *DHAIVAT D. VORA*

S.Y. B. Com. F-102

ખીજા પચરક જલેખી અને લાવ-તીખાં ગાંઠિયાનો શોખીન એવો ભારતનો વપરાશકાર (નાગરિક, કન્ઝ્યુમર) કોઈ રક્ષણને લાયક છે ખરો? આપણા લોકો હંમેશા કુટપાથ પરથી અને લોરીમાંથી જ ખરીદે છે. ત્રાજવાને ઝટકો મારીને અને સરિયામ ખોટાં કાટલાં રાખીને કુટપાથના ફેરિયાઓ છડેચોક ગ્રાહકોને છેતરે છે, ખાંડના, દૂધના કે ચાની ભૂકીના ભાવમાં જરાક વધારો થાય કે ચાના કંપની કિંમતમાં રપ પૈસાનો વધારો થાય છે, ખાદ્યતેલના ભાવમાં કે ચણાના લોટનાં ભાવમાં વધારો થાય કે તરત જ કંદોઈઓ ફરસાણના ભાવમાં કિલોએ બે-પાંચ રૂપિયા વધારી દે છે. અરે, એ તો જવા દો, કુલુમનાલીમાં સફરજન ઉગાડનાર પાસેથી ૨૦ પૈસે કિલોને ભાવે ટ્રેનોની ટ્રેનો ભરીને દિલ્હીના વેપારીઓ જે સફરજન લે છે તે ખુંબઈના ઉપનગરોમાં પહોંચે છે ત્યારે તેના કિલોએ દસ રૂપિયા થઈ જાય છે. વચ્ચેના પોણાદસ રૂપિયા (એટલે કુલ કરોડો રૂપિયા) કોણ ખાઈ ગયું? વચેટ માણસો, દલાલો, વચ્ચેના માણસો અને મીડલમેન હુરામતું ખાનારો એક મોટો વર્ગ ભારતમાં પેરેસાઈટ

(પરોપજીવી જંતુ) ની જેમ ગ્રાહકનું ખૂન પીને તગડો થાય છે.

હા, એ વાત કબુલ કે ગ્રાહકના પ્રોટેક્શન અર્થે ઘડાયેલાં કાયદાઓ પહેલાં કરતાં વધુ પ્રગતિશીલ છે. તાજેતરમાં મૂળ મુસદ્દામાં ઘણાં ફેરફારો કરવામાં આવ્યા છે અને લોકસભામાં પાસ કરાયેલા ખરડા પ્રમાણે દરેક જિલ્લામાં “કન્ઝ્યુમર ડિસ્પ્યુટ રિડ્રેસલ ફોરમો” નીમવામાં આવશે. આ ફોરમો એક લાખ સુધીના વળતરની ફેરિયાદો હાથ ધરશે. કેન્દ્રને સ્તરે “નેશનલ કન્ઝ્યુમર રિડ્રેસલ કમિશન” હશે. રાજ્યનાં કમિશનોમાં વડી-અદાલતનાં અને મધ્યસ્થ કમિશનમાં સુપ્રિમ કોર્ટના જજ અધ્યક્ષપદે રહેશે. આમ, કાયદાના નહોર તીક્ષ્ણ બન્યાં છે. પણ આપણા સામાન્ય ગ્રાહક બેદરકાર, પોપલો અને તદ્દન આળસુ છે. ચક્રીવાળો તેના સારાં ઘઉં લઈ લે છે અને હલકો લોટ આપે છે, ઘડિયાળ રિપેર કરનારો તેના સ્પેરપાર્ટ લઈ લે છે, ટેક્સીવાળો ખોટાં મીટરથી છેતરે છે, રિક્ષાવાળો તેને નિર્ધારિત સ્થળે લઈ જવાની સાફ ના પાડે છે.

એમ આર.ટી.પી. (એમેન્ડમેન્ટ) ખીલ પ્રમાણે હવે ગ્રાહક સીધો કમિશન પાસે જઈ શકે છે. પણ જશે કોઈ નહિ, કારણ? કારણ એ કે આપણે ફક્ત રજની પ્રભાકરને ટીવીમાં ગ્રાહકવતી લડતી જોઈને ઠેકડાં મારીએ છીએ, કાયરની અને યુઝરિલની ફિલ્મ્સૂફી હાંકીએ છીએ : હોય, હશે ત્યારે એ તો સૌ કોઈ છેતરે તે મોં વકાસીને ઊભો રહેશે અને છેતરનારા તેને છેતરતાં રહેશે.

એમ તો કન્ઝ્યુમર પ્રોટેક્શન ખીલનો ઉદ્દેશ ખાસ કરીને દવામાં અને પાંચ ચીજોમાં લેજસેજ, મિલાવટ અટકાવવાનો છે. નવી

જોગવાઈમાં જાહેરક્ષેત્રને પણ ખરડામાં છવટે સમાવી લેવામાં આંચું છે. જાહેરક્ષેત્રે પોતે સરકારી તંત્રોને જ વરસ દહાડે રપ૦ અખજ રૂપિયાનો માલ વેચે ઈ માલ હલકો હોય તો જાહેરક્ષેત્રને પણ સજા કરવાનીઆ ખરડામાં જોગવાઈ છે.

નવા ખરડાની જોગવાઈએ પણ વિચિત્ર છે તમે કોઈ દવાની દસ પૈસાની લેજસેજવાળી ટીકડી ખાધી અને માનો કે તમે મરી ગયા, તો તમને ૨૦ ગાણું એટલે કે ઊંચે રૂપિયા મળે. યોલો ખાવી છે આવી લેજસેજિયા ટીકડી?

(કેટલીક વિગતો રોજાંદા છાપામાંથી લીધી છે.)

କଲୀକା ନାଟ୍ୟରେ 'ନାଟ୍ୟରାଜ' 'କୃଷ୍ଣ' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଓ କାଳ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' 'ନାଟ୍ୟ' ।
 'ପିତା' ଉଲ୍ଲେଖ ନାମ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ପିତା' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ପିତା' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ପିତା' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ପିତା' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।

କଲୀକା ନାଟ୍ୟରେ 'ନାଟ୍ୟରାଜ' 'କୃଷ୍ଣ' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।
 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ଉଲ୍ଲେଖ 'ମୁନୀନ୍ଦ୍ର' ।

THAKKAR JAGRUTI D.
 S. Y. J. C. 'G'
 Roll No.-78

વિરહ....

SANJAY JOSHI

F. Y. B. Com.

C-32

વિરહના એ દિવસોમાં મનને કેન્દ્રિત કરી,
તારી કવિતાઓ વાંચવાનો પ્રયત્ન કરું છું.
દરેક શબ્દ પર ભાર મૂકી, નાજુક લાવણ્ય,
ચહેરાને યાદ કરી સમજવાની કોશિશ કરું છું.
તારો ફૂલ જેવો હુંસતો ચહેરો; ક્યારેક
મને પણ હસાવી દેતો.
પછી રડું રડું.... થઈ રહેલું હૃદય;
તારી સામે ખોલવાનો પ્રયત્ન કરતો.
સાથે વીતી ગયેલા “એ” દિવસો”
ફરી યાદ કરવા જતાં....
વર્તમાન ક્યાં ખોવાઈ જશે એનો પણ
ખ્યાલ રહેતો નથી.
“એ દિવસોમાં” ખન્ને વચ્ચે થયેલી તકરાર
આજે સમજતાં ખરી હકીકત.
આંખોમાં અશ્રુ આવી ગયા,
પણ હવે ખરી હકીકત કોને કહું ?

૧

એકલતાની ક્ષણોમાં,
તને સબવતી વખતે
એક વૃદ્ધ પાંદડુ ખરી પડે છે
મારી આકાંક્ષાઓની
લાશ તો નથી ને ?

૨

હવાની લહેરખીઓને મારી
હંસી ઉડાવતાં બેઉં છું
ભય લાગે છે, ક્યાંક
પથરો તરસ્યાં જ ન રહી બચ
પાયલ વિશે
આવવાને તારે કેટલી
વાર છે ?

૩

કલમ અને કાગળની
મિત્રતા વચ્ચે હવે મને
સંબંધની સુગંધને બદલે
સ્વાથની ગંધ આવે છે
પહેલો ગુનો કોણે કર્યો હશે ?

૪

કંટાળી ફરી ઉઠ્યો સવારે
દવાઓના ઢગલા વચ્ચે
બાએ દાતણ કરાવ્યું
પણ ચાતું ન પુછ્યું
દવા પિવડાવી દીધી, સંતોષથી
બપોરે જમાડ્યો ને હું
પાછો સૂઈ ગયો
ઉંઘમાં લાગ્યું કે એક સાપ
બેઠો છે પથારી આગળ
પડખું ફેરવી લીધું
મોડી સાંજે બાગ્યો ત્યારે બોયુ
સાપ લીલો પડી ગયો હતો
કદાચ મરી ગયો હતો
ચોક્કસ એને.....

૫

આકાશના તારા
કેટલે દૂર,
હું પણ, કદાચ વધુ
દૂર હતો, હજીય
મનને કેટલીવાર
મનાવવું
ખોટું ખોટું ?

૬

આ વૃક્ષો કેટલું મીઠું હશે છે
પવંતો પેલા સદા મૌનમાં વસે છે
પવનમાં પાયલની અણકાર ભાસે છે
અરણ્યાના હોઠમાંથી ગીતો વરસે છે
આ બધા ગંભીર થઈ જશે ત્યારે
તારું આવવું થયું હશે
પણ,
ડર છે મને ક્યાંક બધા કહેશે તને
તોડી મૌન,
તમે આવવામાં થોડું મોડું કયું
કદાચ....

૭

હિમાલયનું એકાંત, સળગતી ઠંડી,
ખીગળતા સંબંધો, પવંતની ઉંચાઈ
ખીણની ઊંડાઈ
ડર કેમ નથી
ઓળખાઈ જવાનો ?

૮

એક બાળક,
દવાઓનો ઢગલો
એ રાતે દવાઓ વાપરી
શકાઈ નહિ,
દર્દી અને દર્દી બને ગયા,
બાળક શું મૃત્યુ પામ્યું હતું ?

૯

પારેવડાંની આંખ,
શિકારીની આંખ,
એકનાં બચ્ચાં રહ્યા ભૂખ્યાં,
ખીબને ઘેર ઉભાણી,
પ્રશ્ન પૂછાઈ રહ્યો હજી,
શું આ સૃષ્ટિનું શ્રેષ્ઠ સર્જન છે ?
એક માનવ ?

ચૂપ-ચૂપ દિવાલો,
 મૂંગી છે પથ્થરની ફરશ
 બાળકો હમણાંજ સુતા,
 એક મહાન નિષ્ક્રિય લીધો
 માતા-પિતાએ
 બીજી સવારે એક વધુ
 ઘરેણું ઓછું થઈ ગયું
 એ આજ સુધી કેટલીવાર
 મરી હશે ?

અનાથઆશ્રમ,
 લોળી નાની આંખો,
 નિર્દોષ માસુમ ચહેરા,
 ગુણોની ભૂલ,
 આજની વાત નથી,
 કણ્ઠે શું યુનો કર્યો હતો ?

□

બનો સુંદર, પામો સુંદરતા.
 બનો કુરૂપ, પામો કુરૂપતા.
 કરવી પડે પસંદગી બેમાંથી,
 કરૂં પસંદ હું કુરૂપતાની,
 સરચાઈ આજના સમાજની.
 બનો સુંદર પામો ખોટી મોટાઈ,
 બનો કુરૂપ પામો સાચી મોટાઈ,
 મૃત્યુ પછી...
 કરીને યાદ સુંદરતાની,
 અર્પણ કરશે ફૂલો, સુગંધ વગરના.
 કરીને યાદ કુરૂપતાની,
 અર્પણ કરશે અંજલી, સાચા હૃદયની,
 હાથ, જૂઠ્યા તેનાથી...

“સરચાઈ”

❀

યજ્ઞેશ પારેખ
 T.Y. B. Com.

મુક્તકે....

MAYANK A. NAIK

T. Y. B. Com.

A-44

૧

તું હંમેશા જ તો હો છે,
મારા દિલની આસપાસ,
લોકો અમસ્તાંજ કહે છે કે,
હું તારા વિરહમાં છું ઉદાસ.

૩

દિલ તારું ભે પિગળી શકે ન કદી,
શું સ્થાન રહેશે કૂલોતું ય ખાગમાં ?...
બાકી સચવાઈ રહેશે અનેક 'મયંક',
પાનખરનાં ખરી ગયેલ પાનમાં.

૨

લલેને હું કહેતો કરું કે—
શ્વાસ શ્વાસમાં છે તારો વાસ,
શોધતો કરું છું યાદોમાં તુજને,
અંત વિનાનો આદર્યો છે પ્રવાસ.

૪

તારી યાદનાં તુષાર,
દિલમાં ખિલ્યાં છે બેશુમાર,
પણ રંજ તો એ વાતનો છે કે
બેવકાઈનાં કાંટાય છે બેચાર.

૫

સંસાર વૃક્ષની ડાળી ડાળીએ,
સમ્બંધ પુષ્પો ખિલતાંજ જશે.
સૌરભ પ્રસરાવી પોતપોતાની,
બધાય આખરે મુરઝાઈ જશે.

તારી પાનીમાં....

(કાવ્ય)-૧

સ્મરણ નગરનાં રસ્તાઓ ઉપર હજુયે,
વિતેલી પળોનાં પગલાં અકબંધ છે.

જળ યાદનું સતત વહે છે હૃદય ધરામાં,
તૃપિત છું, હજુય કે ખ્યાલા મદિરાનાં સંબંધ છે.

કઠણ પાપાણુ સાથે જઈ અથડાઈ લાગણીઓ,
દોષ એમનોય નથી કંઈજ-પ્રેમમાં અંધ છે.

દિલ ઉથલાવી રહ્યું છે પાનાં ભુતકાળનાં,
કોરું વર્તમાન છે, આપણું પ્રકરણ બંધ છે.

કૂલ મારા ભલે તું રહેંસી ગઈ પગ તળે,
તારી પાનીઓમાં તો એમની સુગન્ધ છે.

ઈ બ જ ત

(કાવ્ય)-૨

નેઉં સ્વપ્નાં પણ એ પ્રથમ,
લઈ લઉં જરા તારી ઈબજત.

પૂજું છું આમ તો હરથડી તુજને,
છતાંય પૂછીને કરું ઈબાદત.

તરછોડી ન દેતી દિલની લગનને,
પછી કોને હું જઈ કરું શિકાયત?

જિન્દગી અને હું

(કાવ્ય)-૩

હું...

જિન્દગી બનાવવાની કોશિષમાં,

ન બાણે કેટલીય વાર

જિન્દગીને હાથે

‘બનતો’ જ રહ્યો

છેવટે-

હારીને થાકીને-

મેં સોંપી દીધો મુજને

જિન્દગીને હવાલે

“કર તારે જે કરવું હોય મારું”...!...!

અને બહાર થઈ ગયું સર્વ ત્ર કે-

“મથકે મરી ગયો.”

હ કિ ક ત

(કાવ્ય)-૪

બાણી બે હોય હકિકત આ જિન્દગીની,
દોસ્તો કને કદિક માંગી જુઓ સહારો.

હવા મતલબી કંઈ એવી ચાલી છે યારો,
સૌરભની રિશ્વતે મેળવી છે કૂલોએ બહારો.

‘વિશ્વાસ’ શબ્દ ઘણોજ દુર્લભ થયો આજ કાલ,
ઠોલીને દેખાવ કરી લાશ લઈ જશે કહારો

પ્રેમ કંઈ જિન્દગીની આખરી મંજિલ નથી,
મોતનું તોફાન છે જીવન સફરનો કિનારો.

ઘડી....

યજ્ઞેશ પારેખ “યગ્ની”

T.Y. B.Com.

આવી પહોંચી છે ઘડી, સુસજ્જ થવાની,
સામે દુઃસ્મરોની સમાજના,
જે કરે છે દેખાવ મિત્રોનો
પિછાણે છે આપણી નબળાઈ
શા માટે આપણે ન બતાવીએ આપણી સબળાઈ ?
બાહ્ય આડંબરો તેમના, શા માટે ન કરી દૂર
પાડવા તેમને ખુલ્લા ?
ભલેને દુનિયા જોતી
દુનિયા તો છે દિવાની
ભેળવશે બધાની “હા” માં “હા” અને “ના” માં “ના”
સાચો સાથ આપ્યા વિના
હુંદી લેશે આપણને
બતાવી લોળા આપણને
શા માટે બનવું લોળા આપણે ?
એવા આ સમાજના “મિત્રો” સામે ?
બતાવી દઈ આપણું પાણી,
શા માટે ડુબાડવા નહીં તેમને ?
પરંતુ કરવા કોઈ તૈયાર નથી
કારણ “ચાલે છે ચાલવા દો”
“સહન નથી કરવું પડતું આપણે એકલાને”
પરંતુ યુષ્કું હું શું કામ “ચાલે છે ચાલવા દો” ?
શા માટે, શા માટે “ચાલે છે બંધ કરો” નહીં ?
“પ્રેમથી વેર ઘટે છે.”
થઈ વાત પુરાણી સદીઓની,
“શક્તિથી વેર ઘટે છે”
થઈ વાત આ સદીની.

“મનોવ્યથા આજના યુવાનની”

યજ્ઞેશ પારેખ ‘યગી’

T. Y. B. Com.-D-34

નિકળી સરિતા ગિરિ મહીંથી,
કાઠયા માર્ગ પહાડો વચ્ચેથી;
ત્યાગી અપીં પોતાનો ઉમંગ,
બની શાંત મળી મુક્તિ ત્યારે.
પરંતુ ભેળવ્યા કાંઈક દુષણો,
ગિરિ શિષ્યો એ.

આવ્યો ગુસ્સો જ્યારે,
દીધા બંધનો ફગાવી;
બતાવી પોતાનું ભ્રમ ત્યારે.
ફરી આવ્યા પુત્રો ગિરિના વચ્ચે,
બાંધી દીધી બંધનમાં બંધના,
કરી કૈદ અંતે લીધી શાંતિ;
લઈ ઝુંટવી ઝીંદગી ખીલ્લની.

ઝીંદગી યુવાનોની સમ સરિતા,
બન્યા દુશ્મનો મોટેરા.
જમાવી હુકમ મોટાપણનો,
છીનવી લીધા ઉમંગો હૈયાના.
અંતે આશુ નમતું યુવાનોએ,
કરી આશ્યો માર્ગ સમાજે,
ભેળવીને કાંઈક દુષણો-અને-
અસ્યો માર્ગ મહીંથી-આપી ઉપદેશો-
આવ્યો જ્યારે યુવાનને ગુસ્સો,
કર્યો પ્રયત્ન ફગાવી દેવાનો;
બંધનો, દુષણો સમાજના.
બન્યા માર્ગમાં દુશ્મનો-લાંડુઓ-
સમાજના સમર્થકો.
કરી કૈદ યુવાનને કહે,
“ધરડાં ગાડા વાળે”

પરંતુ શું ગયા ભૂલી,
 ઘરડાં પણ હતા ક્યારેક યુવાન.
 તો શું ?
 જોવાની વાટ યુવાનોએ,
 ઘરડાં થતા સુધીની ?
 શું નથી હક્ક કરશે, કરવાનું કશું ?
 જ્યારે કરશે બળવો,
 કૈદ થયેલું યૌવન.
 શું થશે ?
 નથી વિચારી શકતો,
 થશે નાશ યૌવનનો;
 કે પછી,
 મોટાપણું (ખોટાપણું) નો ?

સ્વાર્થી દુનિયા

NEHA N. SHAH

DIV-G

ચીકૂટી ફાટશે ઉપરવાળાની,
 વેળા થાશે તારે જાવાની,
 સગાં-સંબંધી તારા લેગામળીને,
 કરશે ઉતાવળ કાઢી જાવાની,
 લાકડાં લેગી તને બાળી દેશે,
 હશે ઉતાવળ એને નહાવાની,
 લોટ પાણીનો લાડવી મૂકશે,
 જરૂર રહેશે નહીં તારે ખાવાની,
 હાડકાં લઈને હાલતા થાશે,
 રાખ તારી ઉડી જાવાની,
 ખારંદિ તારી મોકાણુ કરીને,
 પછી કરશે મિષ્ટાન્ન મિજબાની,
 પ્રાણુની સગી છે આ દુનિયા,
 નિમિત્ત છેડ તારી મારી,
 સ્વાર્થની સગી છે આ દુનિયા,
 તને ઘડીમાં ભૂલી જાવાની.

Madrai Dalmia Lions College

Of

Commerce & Economics

LOCAL MANAGING COMMITTEE

SHAH

LION D, R. DHANUKA

Chairman

LION SHANKARLAL JAIN

LION P. U. MEHTA

LION NATHMALJI GARODIA

LION ATMARAM SHAH

LION V. G. PAREKH

LION V.M. TIKEKAR

LION J. GANDHI

LION J. CHHEDA

LION K. PILLANI

LION SUREKHAJI

PRIN. (MRS.) P. S. BALERI

PROF. R. B. PATEL

Ex-officio Secretary

PROF. (MRS.) S, S. KULKARNI

Representative of Teaching Staff

B. S. GAONKAR

Representative of Non-Teaching Staff